Poštnina plačana v gotovini.

Leto XXI., št. 99 — Ljubljana, torek 30. aprila 1940 — Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5 — Telefon štev. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7. — Telefon 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno 25 din. Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor, Grajski trg štev. 7, telefon št. 2455; Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon štev. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Tri nevarnosti malih narodov

Pred kratkim je vrhovni poveljnik švicarske vojske general Guisan na neki prireditvi švicarskega Rdečega križa spregovoril besede, ki so zapustile globok vtis ne le v Švici, temveč tudi izven nje, zlasti med narodi, ki so v podobnem položaju kakor Švica. General Guisan je namreč dejal: »Po vsem, kar gledamo danes okoli nas, imamo vedno bolj vtis, da je nevtralnost, pa naj jo še tako strogo spoštujemo, izpostavljena različnim tolmačenjem. Zato moramo biti močni in združeni; zato morata ljudstvo in vojska tvoriti eno samo celoto. Tri nevarnosti so nam pred vrati: najprej je tu zunanja nevarnost, o kateri ni treba, da bi vam govoril. Potem je notranja nevarnost, ki izvira iz tega, da nekateri tujci med nami še vedno ne razumejo, da ne bomo pri nas dopuščali nobenega dejanja sabotaže ali razširjevanja lažnih vesti. Tretja nevarnost pa izhaja od samih Švicarjev, ki se ne zavedajo povsod resnosti položaja in potrebe žrtev. Mi hočemo, da ostane Švica nam, pa naj se zgodi karkoli. Mi hočemo biti gospodarji v svoji hiši. Za to ne bo nobena žrtev prevelika. Svobodni smo in bomo taki ostali.«

Upoštevajoč te tri nevarnosti, je švicarska zvezna vlada izdala pred kratkim posebna navodila vojakom in civilnemu prebivalstvu, ki podrobno navajajo, kako mora vsak švicarski državljan postopati v primeru kakega nepričakovanega napada na državo. Navodila upoštevajo vse moderne vojne izkušnje, zlasti moderne načine vojskovanja, kakor so prišli do izraza na primer, pred par tedni na evropskem severu. Najpomembnejša pa je zaključna določba, ki se dobesedno takole glasi: »Ako bi se po radiu, letakih ali z drugimi sredstvi razširjala poročila, ki naj bi vzbujala dvom glede odporne volje zvezne vlade ali vojaškega poveljstva, naj se takšna poročila smatrajo za navadno izmišljotino tuje propagande. Naša država se bo branila proti vsakemu napadalcu do skrajnosti in z vsemi sredstvi.«

Kakor so pokazali prvi komentarji švicarskih listov, je švicarska javnost brez razlike narodne ali politične pripadnosti sprejela te vladne ukrepe z največjim zadovoljstvom. Ugledni švicarski list »Neue Zürcher Zeitung« je že takoj ob objavi navedenih navodil zapisal med drugim: »Mi smatramo ta pojasnila zvezne vlade in vojaškega poveljstva, ki že v naprej izključujejo vsako misel na kapitulacijo, tako psihološko kakor materialno za izredno posrečena in namenu odgovarjajoča.« Podobno so pisali o vladnih ukrepih tudi vsi drugi švicarski listi, zlasti zanimiv komentar pa je objavil list »Gazette de Lausanne«, ki je zapisal med drugim: »Naša nevtralnost ni več sredstvo, s katerim bi ubežali vojni. Ona je orožje za notranji boj: boj za življenje. Pravo označbo naše nevtralnosti smo čitali na naši narodni razstavi: Švica se lahko brani, Švica se mora braniti.« »Journal de Genève« pa je pisal zlasti o notranjem sovražniku, o onem, »ki je nevaren prav tako kakor zunanji, ker mu odpira pot s pobijanjem oblastvenih ukrepov, sabotažo mobilizacije, z razširjevanjem lažnih vesti in vznemirjevanjem prebivalstva. Zato je prav, da se tudi proti tej nevarnosti zavarujemo že v naprej.«

Podobne ukrepe kakor Švica so izdale tudi že mnoge druge evropske države, zlasti one, ki se čutijo najbolj neposredno izpostavljene označenim trem nevarnostim, med njimi Belgija in Nizozemska. Znani so tudi najnovejši poostreni ukrepi proti tujcem, ki so jih izdale tako rekoč že vse države izven vojne, tudi države na balkanskem področju. Povsod se danes skušajo države izven vojne zavarovati proti vsem morebitnim presenečenjem, tudi tedaj, ko jih še ne smatrajo za neposredno grozeče. Sem spadajo tudi številni vpoklici v vojno službo, ki so izvedeni menda prav v vseh evropskih državah. Vsi ti ukrepi pa ne pomenijo da tej ali oni državi že preti kaka neposredna nevarnost, temveč predstavljajo samo nujno potrebne varnostne ukrepe, katerih vrednost ni le v materialni, temveč predvsem v duhovni obrambni pripravljenosti za vsak primer. Nobena nevtralna država namreč ne smatra svoje nevtralnosti za edino in zadostno jamstvo svoje varnosti. Vse se nasprotno zavedajo, da jim samo vsestranska obrambna pripravljenost zagotavlja spoštovanje njihove nevtralnosti in s tem njihove neodvisnosti.

Nas še posebej veseli, da se to spoznanje razširja tudi na naše balkansko področje, o katerem sicer nihče ne more dvomiti, da se ne želi zaplesti v sedanjo vojno. Ravno s tem pa si duh balkanske solidarnosti skozi težave sedanjega časa vedno bolj krči pot. Kot iskreni in prepričani pristaši balkanske skupnosti ne moremo prezreti nobenega takega razveseljivega pojava, zlasti še, ako prihaja od tam, od koder si ga posebno želimo. Tako je Sotir Janev zapisal v sofijskem »Dnesu« te dni: »V Beogradu in Sofiji se zavedajo nevarnosti, ki bi mogle nastopiti. Izgledi bližnje bodočnosti kažejo dve možnosti: ali da prekrižamo roke in čakamo, da nam sami dogodki naložo naloge, ali da že ▼ naprej delamo na odstranitev vseh vzrokov sporov na Balkanu, pa najdemo zato skupne stike, ne da bi zaradi tega kakorkoli poslabšali svoj položaj in ne da bi se zaradi tega odločili za eno ali drugo izmed vojnih strank.«

Zdrav zunanji razvoj podreditve vseh nasprotij med balkanskimi narodi skupnim potrebam in interesom, kakor izhajajo iz skupnih nevarnosti, pa mora v vsakem izmed njih spremljati enako zdrav notranji razvoj čedalje večje notranje strnjenosti in povezanosti vseh narodnih sil za obrambo pred vsemi zunanjimi nevarnostmi. Mnoge evropske nevtralne države dajejo v tem pogledu zglede, ki so vredni posnemanja.

Italija v ospredju zanimanja

Dino Alfieri imenovan za italijanskega veleposlanika v Berlinu, Attolico pa premeščen v Vatikan — Okrepitev osi Rim — Berlin

Rim, 29. aprila. s. (Reuter). **Italijanska vlada je imenovala dosedanjega poslanika v Vatikanu Dina Alfieria za veleposlanika v Berlinu. Italijanski veleposlanik v Berlinu Attolico, ki je bil na svojem dosedanjem položaju neprestano od leta 1936. dalje, bo nadomestil Alfierija kot poslanik pri Vatikanu. Alfieri je bil šele v oktobru preteklega leta zamenjan na dosedanjem položaju prosvetnega ministra. Od nekdaj je veljal Alfieri kot eden najbolj vnetih zagovornikov sodelovanja z Nemčijo med fašističnimi voditelji.**

Rim, 29. aprila AA. (Stefani). Razpravljajoč o imenovanju Dina Alfierija za italijanskega veleposlanika v Berlinu, poudarjajo italijanski listi, da Alfieri ni samo politik z velikimi izkustvi, temveč še posebno **odličen poznavalec vseh vprašanj, ki se tičejo osi Rim-Berlin.** Še ko je bil prosvetni minister, je Dino Alfieri mnogo pripomogel k ustvaritvi novih in močnejših kulturnih vezi med Italijo in Nemčijo, s sporazumom, ki ga je sklenil za izmenjavo kulturnih dobrin med obema državama. Kot prosvetni minister je bil Alfieri večkrat v posebnem odposlanstvu v Berlinu in si je tam pridobil splošne simpatije in spoštovanje.

»Lavoro fascista« pravi: Dino Alfieri odhaja v Berlin kot veleposlanik Italije v zelo kočljivem trenutku evropske vojne. On bo tam deloval — o tem ne more biti dvoma, tako — **kakor bodo zahtevali najvišji interesi dveh velesil, ki sta medsebojno povezani s trdnimi moralnimi in političnimi vezmi.**

»Giornale d' Italia« piše: Dino Alfieri, ki je kot veleposlanik Italije pri Sv. stolici pokazal svojo veliko diplomatsko spretnost, bo mogel v Berlinu posvetiti svoje sile tej novi politiki fašistične Italije, kakor je bil dosedaj eden najbolj sposobnih sodelavcev na polju politike, ki se izvaja po ukazih duceja. Listi posvečajo prav tako veliko pozornost Attolicu in poudarjajo, **da je s svojim delom mnogo pripomogel k ustanovitvi zveze med Rimom in Berlinom in da bo njegovo ime ostalo tesno zvezano z novimi temelji evropske politike.**

Zadovoljstvo v Berlinu

Berlin, 29. aprila. br. V tukajšnjih vladnih krogih so z zadovoljstvom sprejeli na znanje vest, da je bil imenovan bivši minister Dino Alfieri za italijanskega veleposlanika v Berlinu. Pri tem naglašajo, da je bil Alfieri že ponovno v Nemčiji, kjer je navezal najtesnejše stike z nemškim propagandnim ministrom dr. Göbbelsom. Oba državnika sta mnogo pripomogla k poglobitvi kulturnih odnošajev med obema državama.

Moskva o politični taktiki Italije

Moskva, 29. aprila. z. Moskovski list »Trud« komentira stališče Italije v sedanji vojni in prihaja do zaključka da hoče Italija s svojo taktiko izsiliti od zaveznikov, zlasti pa od Francije, izpolnitev vseh svojih zahtev. Toda na drugi strani je Italija zelo vznemirjena zaradi možnosti razširjenja vojne na Balkan. Vedno bolj naglo se bliža trenutek, ko se bo moral Rim odločiti, ali bo šla Italija z Nemčijo ali pa z zavezniki. V Moskvi resno dvomijo, da bi Italija odkrito prešla v nemški tabor ter mnogo bolj prevladuje naziranje da bo skušala za svojo nevtralnost doseči čim večje koncesije vtis, da še ni mogoče prav nič predvidevati, kako se bodo odnošaji do Italije nadalje razvijali. V angleških krogih, ki so običajno dobro poučeni, presojajo položaj zaradi trenutnega italijanskega stališča še nadalje zelo pesimistično.

★

Danes bo govoril Chamberlain

London, 29. aprila. z. V vsej angleški javnosti z veliko napetostjo pričakujejo jutrišnjo sejo spodnje zbornice, na kateri bo poročal ministrski predsednik Chamberlain o položaju na Norveškem in o splošnem mednarodnem položaju. Za jutrišnjo sejo je vloženih že več interpelacij. Med drugim zahteva pojasnila konservativni poslanec Plugge, kakšne ukrepe je izdala vlada spričo dejstva, da so Nemci poslali na Norveško nova ojačenja. Domnevajo, da je ta interpelacija naperjena proti Churchillu, češ da ni izpolnil svoje obljube, da bo docela zaprl Skagerak in onemogočil zvezo med Nemčijo in Norveško. V nekaterih parlamentarnih krogih so mnenja, da bi bilo treba žrtvovati tudi par dragocenih vojnih ladij, da bi se ta cilj dosegel, strokovnjaki pa so mnenja, da bo to mogoče riskirati šele potem, ko bo že angleško letalstvo na Norveškem dovolj močno, da se bo moglo z uspehom upreti nemškim letalskim akcijam.

»Times« smatra, da je bilo zavzetje Trondhjema odgodeno predvsem zaradi tega, ker so Nemci na jugu napredovali hitreje, kakor se je pričakovalo. Po londonskih informacijah je Hitler pripravil za operacije na Norveškem 30 divizij, kar sili tudi zaveznike, da izkrcajo na Norveškem čim številnejšo vojsko.

1. maja bo govoril Hess v Essenu

Berlin, 29. aprila AA. (DNB). Namestnik vodje rajha minister Hess bo imel 1. maja govor pri manifestacijah v Kruppovih tovarnah v Essenu. Govor bodo prenašale vse nemške radijske postaje ob 18.30.

Dr. Ley o složnosti med Nemčijo in Italijo

„Italija in Nemčija imata skupne interese in skupnega sovražnika: Anglijo in Francijo“

London, 29. aprila. o. Po današnjih poročilih iz Berlina in Rima se zdi, da se je od včeraj na danes položaj v pogledu odnosov Italije do zapadnih velesil poslabšal in da danes ni več mesta za optimizem, ki se je pojavil od petka na soboto. Tako je imel direktor Cianovega lista »Il Telegrafo« Ansaldo govor po radiu, namenjen italijanski vojski. Ansaldo je v svojem govoru izrazil željo po zmagi nemške vojske ter je dejal italijanskim vojakom, da je nemogoče, da bi se mogla Italija še dolgo izogibati sodelovanju v sedanji vojni. Kar se sedaj dela, ni ničesar drugega kakor čakanje na povelje, dotlej pa se bodo nadaljevale vojaške priprave.

Davi je govoril nemški minister dr. Ley fašistični mladini, ki je obiskala mesto Köln. V svojem govoru je poudaril potrebo, da ostaneta Italija in Nemčija složni, ker imata v sedanji vojni skupne interese. Italija in Nemčija imata istega sovražnika: Fracijo in Anglijo. Zatem je dr. Ley govoril o Korziki, ki je bila še v času Napoleona italijanska ter je dejal:

Italija ne more tolerirati Anglije na Sredozemskem morju kakor je ne more tolerirati niti Nemčija na Baltiškem morju. Hitler in Mussolini sta dobra prijatelja, kar je najboljše jamstvo, da delata skupno v tej vojni.

Med Rimom in Londonom

Razgovori o obnovi trgovinskih pogajanj — V Londonu svare pred pretiranimi nadami

London, 29. apr. j. (Reuter) **V merodajnih angleških krogih zatrjujejo, da bo morda v najkrajšem času odpotovala v Rim posebna angleška trgovinska delegacija. Za vodjo te delegacije, ki naj bi v Rimu nemudoma nadaljevala svoj čas prekinjena pogajanja za sklenitev posebnega trgovinskega dogovora, je predviden gospodarski izvedenec angleškega finančnega ministrstva Playfair.** V istih krogih zatrjujejo, da je bilo to potovanje angleške delegacije v Rim verjetno predmet razgovorov, ki sta jih imela v petek angleški zunanji minister lord Halifax ter italijanski poslanik v Londonu Bastianini.

Kakor zatrjujejo iz dobro poučene strani, sta državnika na tem svojem sestanku razpravljala tudi o vprašanju pomorske kontrole, ker se tako Anglija, kakor tudi Italija zavedata, da je treba to vprašanje urediti zadovoljivo za obe strani, preden bo mogoče pričeti pogajanja za dopolnitev trgovinskega sporazuma. V dobro informiranih angleških krogih naglašajo, da so potekali razgovori med Halifaxom in Bastianinijem v izredno prijateljskem tonu. V koliko so ti razgovori imeli uspeh in razčistili osnovna vprašanja, na katerih naj bi se pričela nadaljnja pogajanja, se bo jasno videlo šele potem, ali bodo zastopniki angleške vlade dejansko odpotovali v Rim ali ne.

Pariz, 29. aprila. j. (Havas) Ugleden član angleške diplomacije je dal posebnemu Havasovemu dopisniku nekatera pojasnila glede pomena, ki ga v angleških diplomatskih krogih pripisujejo zadnjemu sestanku med angleškim zunanjim ministrom lordom Halifaxom in italijanskim poslanikom v Londonu Bastianinijem. **Po mnenju teh krogov se razgovori, ki sta jih imela v petek oba državnika, nikakor ne smejo smatrati za znak, da bi se bilo stanje med obema državama, kakorkoli izpremenilo. Prav tako tudi obetajoče se nadaljevanje trgovinskih pogajanj ne more biti izraz za kako spremembo v političnem položaju, v kolikor se tiče Anglije in Italije. Sestanek med Halifaxom in Bastianinijem zlasti ne sme vzbuditi pretirane nade zdaj, ko je pričela Italija v povečani meri kazati svojo nenaklonjenost do zavezniškega tabora.**

V angleških diplomatskih krogih nadalje zanikajo vesti, da bi dobil italijanski poslanik v Londou od svoje vlade instrukcije, da naj on prvi napravi v angleškem zunanjem ministrstvu korak, ki bo imel za Italijo ugodne posledice. Nasprotno je Bastianini prišel v angleško zunanje ministrstvo na pobudo Halifaxa in zaradi razgovorov o raznih visečih vprašanjih, tičočih se trgovine med obema državama. **Po informacijah, ki jih imajo v angleških krogih iz italijanskih virov, bi bila Italija pripravljena izpremeniti svoje sedanje stališče v primeru, da bi zapadni zavezniški državi ugodno in v kar največji meri upoštevali italijanske zahteve, ki so dovolj znane.** Seveda pa so te italijanske zahteve še zmerom daleč preko tiste skrajne mere, ki bi jo Pariz in London mogla upoštevati. V angleških diplomatskih krogih prevladuje vtis, da še ni mogoče prav nič predvidevati, kako se bodo odnošaji do Italije nadalje razvijali. V angleških krogih, ki so običajno dobro poučeni, presojajo položaj zaradi trenutnega italijanskega stališča še nadalje zelo pesimistično.

Nemčija na Balkanu nikogar ne ograža

Zadovoljstvo v Nemčiji zaradi poslednje izjave našega zunanjega ministra in predsednika bolgarske vlade

Berlin, 29. aprila. o. Današnji nemški listi pišejo, da so nepotrebne vse bojazni glede razširjenja vojne na Balkan. »Völkischer Beobachter« piše: Na Balkanu zelo dobro vedo, s katere strani grozi nevarnost. Zapadne sile so izgubile na Balkanu ves kredit »Essener Nazionalzeitung«, ki ima zelo dobre zveze z okolico maršala Göringa, poudarja poslednjo izjavo jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića v beograjski »Politiki« kot nov dokaz jugoslovenske nevtralnosti v političnem in gospodarskem pogledu.

V Berlinu so zadovoljni tudi z izjavo bolgarskega ministrskega predsednika o nevtralnosti Bolgarije.

Filov o bolgarski zunanji politiki

Sofija, 29. aprila. AA. Bolgarsko novinarsko združenje je izdalo izredno številko svojega društvenega glasila, v katerem je objavljen razgovor s predsednikom bolgarske vlade Filovom. Filov je med drugim rekel:

Med vlado in parlamentom je obstajalo vedno zaupanje in harmonija, ki sta neobhodno potrebna zlasti v sedanjem trenutku, ker olajšujeta parlamentarno delo in izdajanje potrebnih zakonov. Na sedanjem zasedanju parlamenta bo izglasovan tudi zakon proti špekulaciji.

V istem listu je zunanji minister Popov objavil naslednjo izjavo: Zunanji položaj Bolgarije je podoben položaju vseh držav, ki so se izognile vojni in se stalno bore za to, da jih ne bi potegnili v vojno. Naša mirovna in nevtralnostna politika, katero upoštevajo tako nevtralci, kakor vojskujoče se države, in v katero nihče ne dvomi, odgovarja interesom in čustvom našega naroda. Odnosi s sosedi so stalno zelo prijateljski, saj je dolžnost balkanskih držav, da si zagotove mir, napredek v ozračju medsebojnega zaupanja in s tem ustvarjajo pogoje za ugodno ureditev vseh vprašanj, ki so v interesu skupnosti. Ne vidim nobene nevarnosti, ki bi neposredno grozila našim sosedom. V vsakem primeru se bo Bolgarija izognila vsemu, kar bi moglo otežkočiti njen položaj, ker je Bolgarija lojalen član družine balkanskih narodov.

Dr. Clodius pride danes v Beograd

Budimpešta, 29. aprila. br. Trgovinski minister Varga je imel tudi danes daljši razgovor s strokovnjakom nemške vlade za gospodarska vprašanja jugovzhodne Evrope dr. Clodiusom. Pozneje je bil dr. Clodius še pri ministrskem predsedniku Telekiju. Dr. Clodiusovi razgovori v Budimpešti so se nanašali na obča vprašanja, ki se tičejo gospodarskih odnošajev med Nemčijo in Madžarsko. Stvarna trgovinska pogajanja med obema državama se bodo morda pričela v bližnji bodočnosti. Jutri odpotuje dr. Clodius v Beograd

Pogajanja v Moskvi

se razvijajo normalno in se kaže popolno razumevanje gospodarskih stremljenj Jugoslavije in Sovjetske Rusije

Moskva, 29. aprila. p. Jugoslovenska gospodarska delegacija je prispela v torek ob 16.15 po ruskem času na sovjetsko mejo. Na meji pri Tiraspolu jo je pozdravil zastopnik Inturista, ki jo je spremljal nato do Moskve. V Kijevu je delegacijo pozdravil zastopnik ukrajinske sovjetske republike Veselovski, ki jo je prav tako spremil do Moskve. Sovjetske oblasti so dale jugoslovenski delegaciji na razpolago spalni vagon ter je potovanje poteklo v najugodnejših okoliščinah.

Na kolodvoru v Moskvi je pozdravil delegacijo pomočnik ljudskega komisarja za zunanjo trgovino Kuharov. Poleg njega so bili na železniški postaji pri sprejemu podpredsednik državne banke Vozjakov, vršilec dolžnosti šefa odseka za pogodbe pri komisariatu za zunanjo trgovino Mišusin, šef protokola komisariata za zunanjo trgovino Prokuronov in višji uradnik odseka za pogodbe Gesekin. Delegacija je prispela v Moskvo v četrtek popoldne ter jo je takoj po prihodu sprejel ljudski komisar za zunanjo trgovino.

Prva konferenca je bila 25. aprila od 18. do 19. ter se je vodja jugoslovenske delegacije dr. Milorad Djordjević zahvalil komisarju za zunanjo trgovino Mikojanu za prisrčen sprejem in pozornost, ki ga je bila deležna jugoslovenska delegacija na poti v Moskvo. Dr. Djordjević je zatem navedel obojestranske interese Jugoslavije ter Sovjetske Rusije v pogledu izmenjave blaga, g. Obradović pa je obrazložil tehnično stran razgovorov in način, kako si zamišlja potek pogajanj.

V svojem odgovoru je ljudski komisar za zunanjo trgovino Mikojan poudaril potrebo trgovinskih odnosov med Jugoslavijo in Sovjetsko unijo ter njihovo obojestransko korist.

Na drugi seji je jugoslovenska delegacija pojasnila svoje stališče glede bodočih trgovinskih odnosov in možnosti za razvoj izmenjave blaga. Na koncu konference je komisar Mikojan povabil jugoslovenske delegacijo, naj prisostvuje proslavi 1. maja. Dne 26. aprila je jugoslovenska delegacija prisostvovala v spremstvu zastopnikov komisariata za zunanjo trgovino operi »Pikova dama« v Veliki operi.

Razgovori se razvijajo normalno in se more reči na podlagi njihovega dosedanjega poteka, da obstoja obojestransko razumevanje potreb obeh držav.

Budimpešta, 29. aprila. o. Po nekem zasebnem poročilu lista »Nemzedek« je Stalinov zaupnik Budanov izjavil na konferenci komunistične stranke v Leningradu, da Sovjetska Rusija ni zainteresirana pri tem, da bi prevzela kako vlogo v sedanji vojni. Sovjetska politika hoče normalizirati gospodarske odnose v vseh smereh ter vzdrževati dobre razmere z vsemi, zlasti pa s sosedi.

»Politbiro« je objavil, da imajo sovjetska-jugoslovenska trgovinska pogajanja služiti tudi ureditvi diplomatskih odnosov, ki bodo med Moskvo in Beogradom vzpostavljeni s 1. junijem.

Ameriški poslanik v Moskvi odšel na dopust

Moskva, 29. aprila. AA. (DNB) Ameriški veleposlanik v Moskvi Steinhard je snoči odpotoval na daljši dopust. Odpeljal se je čez Budimpešto v Genovo, kjer se bo vkrcal za Ameriko.

Mir na zapadu

Pariz, 29. aprila. j. (Havas). Komunike francoskega generalnega štaba od 29. aprila, zjutraj pravi: Na zapadni fronti ni bilo nobenega pomembnega dogodka.

Berlin, 29. aprila. br. V svojem današnjem vojnem poročilu pravi vrhovno poveljništvo nemške vojske o položaju na zapadni fronti: Na zapadu nikakih posebnih dogodkov.

Iz angleške admiralitete

London 29. aprila. AA. Admiraliteta je snoči objavila, da je bil viceadmiral Joffrey Dayston imenovan za glavnega poveljnika britanskih sil na Kitajskem. Viceadmiral Leighton pride na mesto admirala Fercyja Nobela.

POLOŽAJ NA NORVEŠKEM USTALJEN

Zavezniki in Nemci tekmujejo sedaj med seboj, kdo bo poprej spravil na Norveško čim večjo vojsko

Pariz, 29. aprila. j. (Havas). Po informacijah, s katerimi razpolagajo v francoskih vojaških krogih, se lahko reče, da je napredovanje nemških čet ustavljeno v obeh glavnih dolinah, po katerih so Nemci v minulih dneh z dokaj veliko naglico napredovali proti severu odnosno proti severozapadu. V dolini Gudbrandsdal je bilo nemško prodiranje ustavljeno pred Kvamom, v dolini Oesterdal pa neposredno severno od Rörosa. Pred Kvamom se je sila nemškega pritiska zlomila na energični obrambi angleških čet. Severno od Rörosa, kamor so bile že prodrle nemške izvidnice, je moralo nemško vojno poveljstvo napredovanje ustaviti zaradi tega, ker so Norvežani na železnici Oslo—Trondhjem za Rörosom sestrelili železniški most, ki je tamkaj predstavljal edino možno prehodišče v dolini. Most so spustile v zrak prostovoljske čete, ki se bore na Norveškem. Da bi navzlic razstreljenemu mostu lahko nadaljevali prodiranje, je nemško vojno poveljstvo poslalo iz krajev Tynset in Asdal dve manjši koloni, ki naj bi preko gorovja prodrli do železniške proge pri Dombasu, odnosno pri Stoerenu. Navzlic

temu, da še manjkajo podatki o napredovanju teh dveh nemških kolon, pa se lahko reče, da sta morali med tem že obe priti v stik z zavezniškimi četami.

V ostalem se glede vojaškega položaja na Norveškem lahko z zanesljivostjo trdi, da vodijo izvidniške čete zavezniške armade gverilsko vojno na obeh bokih, deloma pa tudi v ozadju glavnih nemških oddelkov, ki napredujejo po dolinah proti severu odnosno severozapadu. Ako naj se na kratko označi trenotni vojaški položaj na Norveškem, potem je treba v prvi vrsti podčrtati naslednji dve dejstvi:

1. Zavezniške čete se na zapadni norveški obali zbirajo okrog oporišč, kjer so se izkrcale.

2. Nemci poskušajo držati strategično važne točke na operacijskem področju severno od Osla.

Norveška — torišče za preizkušnjo moči

Curih, 29. aprila. z. »Neue Zürcher Zeitung« poroča, da so v Parizu in Londonu prišli do prepričanja, da bo postala Norveška glavno bojišče in torišče za preizkušnjo moči med zavezniki in Nemčijo. Vsekakor bo pri tem igrala veliko, če ne odločilno vlogo, nadmoč zaveznikov na morju. Spričo velikega števila čet, ki so jih Nemci že spravili na Norveško, so tudi zavezniki prisiljeni, izkrcati na Norveškem razmeroma močno armado, kar se tudi z vso naglico vrši. Čim bodo razpolagali zavezniki na Norveškem z dovoljnim številom čet, bo prišlo do odločilnega spopada. Prednost, ki jo je dosegla Nemčija z zasedbo strategično važnih postojank, bo kmalu izenačena. Ker onemogoča zavezniško brodovje skoro vsak prevoz nemških ojačenj na Norveško, a preskrbovanje nemških čet po zračni poti trajno ni vzdržno, sodijo, da bo prišlo morda do zelo nagle odločitve. Vse kaže, da se na Norveškem razvija tekma, ki lahko postane odločilna preizkušnja sposobnosti in metod nemškega in zavezniškega vojnega vodstva.

London, 29. aprila. s. (Reuter). Zasebna poročila iz Norveške, ki prihajajo večinoma iz švedskih virov, potrjujejo dejstvo, ki je razvidno že iz angleškega uradnega poročila, da je bilo namreč nemško prodiranje v Gudbrandsdalu ustavljeno. Zavezniška vojna je slej ko prej v oblasti močnih postojank pri Otti. V Oesterdalu so Nemci sicer res zavzeli Röros, zadržani pa so bili nekaj kilometrov dalje v dolini, kjer so Norvežani pognali v zrak važen most. Le posameznim nemškim oddelkom se je posrečilo priti še kljub temu dalje s tem, da so se pri prehodu čez reko Glommen poslužili posebnih gumijastih čolnov.

Važno železniško križišče Stören je slej ko prej v zavezniških rokah. Položaj ni čisto jasen glede posesti važne železniške proge Stören—Dombas. Izgleda, da jo drže še zavezniške čete. Nemci so na enem ali dveh mestih poizkušali podreti iz Oesterdala počez do te železniške proge. Obe cesti, ki se jih v to svrho hočejo Nemci poslužiti za svoje mehanizirane in motorizirane oddelke, sta sicer dobri, vodita pa preko goratega ozemlja. Ena doseže železnico nekoliko bolj južno od Störena. Ta cesta je sedaj še verjetno pokrita s snegom in bo za Nemce težko uporabljiva. Poročajo tudi, da so ob njej razpostavljeni norveški četniški oddelki. Druga cesta doseže železnico pri Hjerkimu v bližini Dombasa. Kakor javljajo švedska poročila, je tam že prišlo do bojev med nemškimi in močnimi zavezniškimi četami.

Za enkrat je torej v glavnem strateško važno prodiranje nemške vojske po obeh glavnih dolinah proti Trondhjemu ustavljeno.

Severno od Trondhjema se pri Steinkjeru položaj ni spremenil. Obe vojski se tu očitno utrjujeta na svojih dosedanjih položajih.

Glavno vprašanje je sedaj, kako hitro bo mogla ena in druga vojujoča se stranka dobiti čim močnejša ojačenja. Švedska poročila pravijo, da dobivajo zavezniki neprestano nova ojačenja in da prihajajo vedno hitreje. Na drugi strani javljajo tudi iz Osla, da dobivajo tudi Nemci ojačenja v četah in materialu, čeravno jim povzročajo zavezniške podmornice in mine znatne izgube.

Angleški listi javljajo, da je ob norveških obalah sedaj več angleških matičnih ladij za letala, s katerih lahko lovska letala zelo uspešno operirajo.

Vojna poročila

Nemško

Berlin, 29. aprila. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo davi naslednje vojno poročilo:

Vojaške operacije na Norveškem, ki jih podpirajo letalske sile z neposrednimi intervencijami v borbah na kopnem kakor tudi z uničevanjem sovražnikovih zvez v zaledju, se po načrtu nadaljujejo. Pomirjenje v notranjosti Norveške naglo napreduje. Nemške čete so zajele nadaljnjih 6 obalnih baterij s skupno 24 topovi, vso opremo in strelivom. Zavzele so tudi neko tovarno dinamita.

Ob srednji norveški obali so letala z bombami srednjega kalibra zadela dve britanski križarki. Enajst transportnih ladij s skupno 50.000 tonami je bilo zadetih z bombami težkega kalibra in je del teh ladij uničen. Pri Lesjaskomu so bila uničena tri sovražna letala na nekem zasilnem letališču z bombami. Dve nemški letali se nista vrnili v svoja oporišča.

Popoldne je vrhovno poveljstvo nemške vojske izdalo posebno vojno poročilo, v katerem pravi, da je nemško letalstvo tudi danes dopoldne ponovno napadlo angleške ladje ob norveški obali. Po prvih vesteh je bilo večje število angleških transportnih ladij z bombami močno poškodovanih. Ena izmed angleških transportnih ladij gori.

Angleško

London, 29. aprila. s. (Reuter). Današnje vojno poročilo angleškega vojnega ministrstva o operacijah na Norveškem pravi:

Položaj v Gudbrandsdalu je nespremenjen. Sovražnik je izvedel močne letalske napade proti Andalsnesu in Moldeju.

V odseku Namsos udejstvovanje izvidnic. Nič novega iz odseka pri Narviku.

Norveško

Norveška meja, 29 aprila. j. (Norsk. T. B.) Komunike vrhovnega poveljstva norveške vojske pravi:

Dne 28. t. m. so se norveške čete po hudih bojih umaknile v Numedalu in Hallingdalu. V vzhodni Norveški se boji nadaljujejo. Nemške čete so tam zopet nekoliko napredovale. V zapadni Norveški so Nemci zasedli Voss. Nemška letala nadaljujejo z bombardiranjem prometnih zvez. Naša protiletalska obramba je eno nemško letalo sestrelila, tri pa tako poškodovala, da so morala zasilno pristati. O drugih vojaških akcijah še ni zanesljivih poročil. Pri nedeljskem napadu nemških bombnikov na mesto Molde smo sestrelili eno nemško letalo.

Namsos in Steinkjer popolnoma uničena

London, 29. aprila. s. (Reuter.) Kakor javljajo, je bilo pri nemških letalskih napadih pretekli teden poleg Namsosa popolnoma uničeno z zažigalnimi bombami tudi norveško mesto Steinkjer.

Važnost bojev pri Dombasu

Stockholm, 29. aprila j. (Havas). V norveških vojaških krogih pripisujejo bojem, ki se trenotno razvijajo pri Dombasu največjo važnost. V primeru, da bi se Dombasa polastile nemške čete, bi bile angleške čete pri Andalsnesu oropane sleherne možnosti, da bi mogle izvajati potrebne premike svojih čet po železnici. Železniški most na progi Oslo-Trondhjem, ki so ga pri Nyblasu razstrelile norveške čete nemški pionirski oddelki z vso naglico popravljajo, da bi mogli čim prej nadaljevati prodiranje preko Rörosa.

London, 29. aprila j. (Reuter). Po zadnjih informacijah iz Norveške je videti, da se vojaški položaj v dolini Gudbrandsdal ni bistveno izpremenil. Sovražnik je izvedel več izredno silovitih letalskih napadov na mesti Andalsnes in Molde. Na operacijskem področju pri Namsosu so bile zelo aktivne patruljne čete. Z bojišča okrog Narvika ni vesti o kakih novih vojnih operacijah.

Stockholm, 29. aprila. AA. (DNB) Semkaj so prispele vesti, da so nemške čete, ki operirajo iz Oesterdala proti zapadu in severu, prestopile planinske masive in nadaljujejo z napredovanjem.

Proga Dombas—Stoeren v zavezniški posesti

Stockholm, 29. aprila. s. (Reuter). Tukajšnji norveški vojaški ataše je izjavil nocoj, da je vsa železniška proga Dombas-Stören v zavezniških in norveških rokah. Severno od Trondhjema so zavezniki koncem tedna svoj položaj pri Steinkjeru močno ojačili.

Borba med letali

Neprestani hudi spopadi med nemškim in zavezniškim letalstvom na Norveškem

Norveška meja, 29. apr. j. (Norsk T. B.) Včeraj so bili na več mestih veliki spopadi med nemškimi bombniki ter zavezniškimi lovskimi in borbenimi letali. Zlasti srditi so bili spopadi nad jezerom Enges v bližini Alesunda. Nemški bombniki so hudo trpeli od ognja zavezniških letal. Eno izmed nemških letal je bilo tako težko zadeto, da se je v zraku razletelo. Tudi v zračnem spopadu pri jezeru Brejdal, 50 milj južno od Alesunda, je bilo več nemških in zavezniških letal zaradi poškodb prisiljeno k zasilnemu pristanku. Nekatera letala so goreča padla na tla. En nemški bombnik je pričel goreti, ko je letel nad Weykkylvenom, majhnem naselju v bližini Alesunda. Letalo je padlo na tla. Dvojica izmed posadke je v letalu zgorela, ostala dva letalca pa sta dobila hude poškodbe ter sta bila ujeta.

London, 29. aprila. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo je javilo nocoj, da je angleško vodno letalo tiap »Sunderland« sestrelilo v letalski bitki nad nekim norveškim fjordom nemško lovsko letalo tipa »Messerschmitt 110«. Hidroplan »Sunderland« je baš pristajal blizu angleške vojne ladje, ko so se približala nemška letala, večinoma tipa »Junkers«, ter napadla neko angleško vojno ladjo in letalo. Vrženih je bilo več bomb, ki se jim je pilot »Sunderlanda« s spretnim manevriranjem komaj izognil. Ko je pilotu uspelo, da se z letalom dvigne v zrak, ga je napadlo nemško lovsko letalo »Messerschmitt 110«. Po borbi, ki je trajala nekaj minut, je nemško letalo strmoglavilo v morje.

Neki drug angleški hidroplan, istotako tipa »Sunderland«, je ob norveških obalah potopil nemško podmornico, ki je bila zasidrana v plitvi vodi blizu obale, ko jo je napadlo angleško letalo. Letalo je vrglo dve bombi, ki sta eksplodirali v neposredni bližini podmornice. Na podmornici je takoj nastala silna eksplozija. Ko se je letalo oddaljevalo, je bilo na mestu, kjer je bila preje podmornica, videti samo še velik oljnat madež — znak, da se je podmornica potopila.

Čuječnost Rumunije

Izredni varnostni ukrepi v Bukarešti in v področju rumunskih petrolejskih vrelcev

Bukarešta, 29. aprila. s. (Reuter). Včeraj so močni vojaški oddelki zastražili vse javne zgradbe, med drugim glavno pošto, brzojavne urade in radijsko postajo. Nedeljski dopusti v rumunski vojski so izostali. Na letališču v Bukarešti so bili postavljeni v večjem številu protiletalski topovi. Vsi protiletalski topovi v okolici mesta so bili ves čas v pripravljenosti in prepovedano je bilo pristajati vsem letalom, razen rumunskim vojaškim in privatnim letalom ter letalom nemške Lufthanse.

Posebni varnostni ukrepi so bili izdani tudi za zaščito rumunskih petrolejskih vrelcev in rafinerij. Vojaški oddelki, ki jih stražijo, imajo ukaz, da je treba aretirati vsakogar, ki bi se pojavil v okolici vrelcev ali tovarn, ne da bi imel zato dovoljenje oblasti.

Kakor zatrjujejo v rumunskih političnih krogih, so bili vsi ti ukrepi nujno potrebni, ker se je v zadnjem tednu pripeljalo v Rumunijo na stotine mladih ljudi iz tujine, ki nastopajo kot turisti in se s fotografskimi aparati posebno pogosto opažajo okrog rumunskih industrijskih in vojaških objektov.

Basel, 29. aprila. z. »Basler National Zeitung« opozarja na težaven položaj Rumunije za primer, da bi postala žrtev napada. Bolgarija sicer vedno znova zagotavlja, da Rumuniji ne bo padla v hrbet in da je svoje revizionistične zahteve odgodila do konca vojne, toda na drugi strani bi nevtralna Bolgarija predstavljala največjo oviro za pomoč, ki bi jo mogla Rumunija v primeru napada dobiti od Grčije in Turčije. Nevtralni opazovalci so mnenja, da se v Bolgariji v zadnjem času vedno bolj uveljavlja vpliv Moskve, kar utegne postati še usodno za nevtralnost Bolgarije.

Švedsko-nemška trgovinska pogajanja

Stockholm, 29. aprila. br. Že pred tednom dni so se tu pričela trgovinska pogajanja med delegacijama nemške in švedske vlade, ki so bila snoči začasno prekinjena in se bodo nadaljevala v Berlinu.

Kolikor je bilo mogoče zvedeti v dobro poučenih krogih, so se pogajanja v glavnem nanašala na povečanje izvoza švedskih rud preko švedskih luk v Nemčijo. Nemčija računa s tem, da bo dovoz švedske železne rude v Nemčijo preko Narvika eventualno definitivno ukinjen.

Inozemstvo o knezu namestniku Pavlu

Nadaljnji glasovi evropskega tiska o knezovem rojstnem dnevu

Bruselj, 29. aprila. AA. Vsi belgijski listi brez ozira na svojo strankarsko pripadnost in na svojo zunanjepolitično orientacijo objavljajo na vidnih mestih in pod velikimi naslovi članke za rojstni dan kneza namestnika Pavla ter poudarjajo njegove zasluge tako za ureditev notranjih razmer v Jugoslaviji, kakor tudi za dvig mednarodnega ugleda in za ohranitev miru v jugovzhodni Evropi. »Independance Belge« pravi: Knez namestnik je lahko s polno pravico ponosen na delo, ki ga je izvedel v zadnjih šestih letih. To knezovo delo je šlo v vsakem pogledu za pomiritev. Po eni strani so se zboljšali odnosi Jugoslavije z vsemi njenimi sosedami, po drugi strani pa so se uredili odnosi med raznimi deli jugoslovenskega naroda. V svoji zunanji politiki je Nj. kr. Vis. knez namestnik stalno poudarjal, da želi njegova država živeti v prijateljstvu z vsemi balkanskimi in drugimi narodi, s katerimi ima skupne meje. Vzporedno s tem pa je zmerom obstajala trdna odločenost Jugoslovenov, da ne bodo v nobenem primeru dovolili, da bi kdo okrnil njihovo neodvisnost in nedotakljivost njihove države.« V enakem smislu pišejo tudi drugi belgijski listi.

Pariz, 29. aprila. a. Skoro vsi včerajšnji pariški listi so prinesli o priliki rojstnega dne Nj. Vis kneza namestnika Pavla članke, v katerih poudarjajo njegove ogromne zasluge za ohranitev in utrditev miru na Balkanu ter v Podunavju. Obenem poudarjajo tudi srečno rešitev hrvatskega vprašanja, ki je omogočila ustvaritev narodnega edinstva v Jugoslaviji. Listi so obenem s članki prinesli tudi slike kneza namestnika.

Berlin, 29. aprila. a. Berlinski listi pišejo zelo simpatično ob rojstnem dnevu Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in poudarjajo njegove zasluge za ugoden razvoj notranje in zunanje politike Jugoslavije. Listi opozarjajo na njegovo modro politiko, ki je državo obvarovala pred razširitvijo vojne, ji zagotovila gospodarsko in kulturno delo, ter razvoj preizkušenih vezi s sosedi in prijatelji. Knezova politika je zagotovila tudi notranjo pomiritev zaradi sporazuma s Hrvati. Kot izraz državniške modrosti omenjajo listi tudi obnovo gospodarskih stikov s Sovjetsko Rusijo.

Budimpešta, 29. aprila. AA. Madžarski tisk je posvetil največjo pozornost rojstnemu dnevu kneza namestnika Pavla. »Pester Lloyd« pravi v daljšem članku, da je znano dejstvo velikega napredka, ki ga je Jugoslavija zabeležila v zadnjih letih pod modrim vodstvom kneza namestnika Pavla. Madžarski narod čuti iskreno spoštovanje do kneza namestnika ter se pridružuje željam sosednjega prijateljskega jugoslovanskega naroda, želeč knezu tudi še naprej mirno in uspešno regentsko delo. Tudi vsi ostali dnevniki so prinesli članke o življenju, delu in zaslugah kneza namestnika.

Atene, 29. aprila. AA. Grški velikonočni listi so posvetili posebne članke rojstnemu dnevu Nj. Vis. knez namestnika Pavla ter objavili njegove slike. Ves tisk poudarja odlike kneza namestnika, zaradi katerih stopa Jugoslavija po poti novega napredka in blagostanja. Na ta način nadaljuje knez namestnik Pavle delo velikega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Čestitke kancelarja Hitlerja

Berlin, 29. aprila. AA. (DNB) Vodja rajha in državni kancelar Adolf Hitler je poslal brzojavne čestitke Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu o priliki njegovega rojstnega dne.

Dr. Andres v Budimpešti

Naš trgovinski minister o gospodarskem prometu med Jugoslavijo in Madžarsko

Budimpešta, 29. aprila. a. Včeraj ob 14. je budimpeštanski župan z gospo priredil v hotelu Szent Gellert kosilo v čast trgovinskega ministra dr. Andresa. Med kosilom je župan izgovoril zdravico v kateri je poudaril veselje, da more pozdraviti jugoslovenskega trgovinskega ministra dr. Andresa. Minister dr. Andres je v svojem odgovoru med drugim dejal:

»Nedavno sem imel priložnost videti na sejmu v Beogradu madžarski poviljon in mogel sem občudovati izredne madžarske industrijske in obrtniške izdelke. Madžarski paviljon v Beogradu in jugoslovenski v Budimpešti naj bi bila v bodoče središče gospodarskih manifestacij med našima dvema marljivima narodoma in naj bi kot taka dala nove temelje za intenzivni blagovni promet. Trgovinska pogajanja, ki so se uspešno zaključila 10. aprila v Beogradu, so mi dala možnost, da med delom obeh delegacij sam prerešetavam vprašanja trgovinskega prometa. Pri tej priliki sem ugotovil, da obstoji med našima gospodarstvoma široko polje za medsebojno izmenjavo blaga. Z zadovoljstvom sem opazil tudi izredno prisrčno ozračje, ki je vladalo pri obeh trgovinskih delegacijah. Da bi se trgovinska izmenjava čim bolj razširila in povečala, sta potrebna dva predpogoja: gospodarska možnost in velika volja do izmenjave. Pri nas oba ta dva pogoja obstojata. Z uradne strani so bili storjeni vsi potrebni predpogoji, da bi se promet ojačil. Zasebna pobuda mora te pogoje izkoristiti, kakor najbolje ve, da lahko koristi resničnim interesom obeh držav.

Minister dr. Andres je govoril najprej v francoščini, na koncu pa v madžarščini, kar so prisotni posebno navdušeno pozdravili. Po kosilu si je minister s spremstvom ogledal okolico Budimpešte, zvečer je bil pri slavnostni predstavi v oper

Gospodarska vojna

Angleško-nemška polemika o pomorskih izgubah še ni ponehala

Berlin, 29 aprila. AA. (DNB). »12-Uhr-Blatt« prinaša naslednji seznam zavezniških izgub od 9 do 28. aprila: potopljenih je bilo 5 križark, 7 torpedovk, 17 podmornic, 6 prevoznih ladij, 4 trgovske ladje in 59 letal. Poškodovanih je bilo 8 bojnih ladij, ena nosilka letal, 14 križark, 7 torpedovk, 19 prevoznih ladij in en lovec min. Zaplenjenih je 5 prevoznih ladij, skupno je izgubljenih 94 ladij in 59 letal.

London, 29. aprila. j. (Reuter). Angleška admiraliteta objavlja, da ni niti najmanjše resnice na trditvi zadnjega nemškega vojnega komunikeja, češ, da je bilo v pomorskih akcijah v teku zadnjih 48 ur potopljenih oziroma težko poškodovanih 5 angleških križark ter 13 zavezniških transportnih ladij. Angleška pomorska sila je nasprotno z uspehom nadaljevala svoje operacije ob norveški obali ter je izvršila vse zastavljene naloge. Edine izgube, ki jih je pri tem utrpela angleška mornarica, so obalni parnik »Hammond«, ki je bil zadet in poškodovan od nemške bombe ter se je kasneje potopil ter obalni parnik »Larwood«, ki je bil zadet od nemške zažigalne bombe in je pričel goreti. Razen teh dveh ni bila poškodovana nobena druga angleška ladja.

Stockholm, 29. aprila. j (Havas). V bližini švedske obale zapadno od Oeresunda je v bližini svetilniške ladje »Drogden« naletel na mino neki trgovinski parnik neznane narodnosti. Parnik, ki je moral imeti kakih 3000 ton, se je prav naglo potopil.

Capetown, 29. aprila. br. V tukajšnjo luko je danes nenadoma priplul veliki angleški prekomorski parnik »Queen Mary«. Priplul je iz New Yorka v 12 dneh, kar predstavlja rekord, ker so ladje doslej rabile za to pot 19 dni.

Odmev Ribbentropa v nevtralnih državah

Govor je bil namenjen v prvi vrsti nemški notranji propagandi

London, 29. aprila. z. Z velikim zadovoljstvom beležijo v Londonu komentarje nevtralnega tiska, ki po mnenju londonskih krogov dokazujejo, da so v nevtralnih državah dokaj neverno sprejeli Ribbentropove dokaze. V nevtralnih državah so slej ko prej prepričani, da bi bili zavezniki že davno lahko zasedli Norveško, če bi to res nameravali. Baš dejstvo, da se je Nemcem njihov udar na Norveško kolikor toliko posrečil, dokazuje baš nasprotno od onega, kar je trdil Ribbentrop. Nevtralni listi opozarjajo tudi na to, da so zavezniki odrekli pomoč Finski, da ne bi kršili nevtralnosti Norveške. Baš dejstvo, da je tudi Danska postala žrtev nemškega napada, je napotilo nevtralne države, da so še bolj povečale in pospešile svoje varnostne ukrepe, da se na ta način zavarujejo pred slehernim presenečenjem.

Curih, 29. aprila. z. Komentarji švicarskega tiska k Ribbentropovemu govoru kar mrgole zelo kritičnih pridržkov. Vsi komentarji naglašajo, da je bil Ribbentropov govor namenjen v prvi vrsti nemški notranji propagandi. »Basler National-Zeitung« piše, da je v Ribbentropovem govoru vse polno protislovij in tudi napadi na Norveško ne morejo opravičiti dejstva, da je nemška vojska prva stopila na norveška tla. »Basler Nachrichten« smatrajo, da je za nepristransko presojo popolnoma brez pomena vse to, kar je trdil Ribbentrop glede zaveznikov. Za vsakega pametnega človeka je jasno, da so zavezniki računali tudi z možnostjo zapletljajev v Skandinaviji in so se na to tudi pripravili.

Bukarešta, 29. aprila. z. Tukajšnji uradni krogi izjavljajo, da Ribbentropova izvajanja ne morejo niti najmanj vplivati na politiko Rumunije. Rumunija je pripravljena braniti z orožjem svojo neodvisnost. Dokumenti, na katere se sklicuje Ribbentrop, so po sodbi rumunskih krogov enake vrednosti kakor svoječasni varšavski dokumenti, s katerimi je Nemčija poskušala opravičiti svoje postopanje do Poljske.

Carigrad, 29. aprila. z. Tukaj smatrajo Ribbentropov govor kot poskus opravičila za nemški napad na Norveško. Turški listi naglašajo, da je Ribbentrop ob spominu na Češkoslovaško in Poljsko v balkanskih državah naletel na gluha ušesa. Balkanske države dobro vedo, pri čem so in so zato tudi izvršile vse priprave, da v danem primeru, če treba tudi z orožjem, branijo svojo neodvisnost.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Naši kraji in ljudje

Novi zvonovi pri Sv. Florijanu

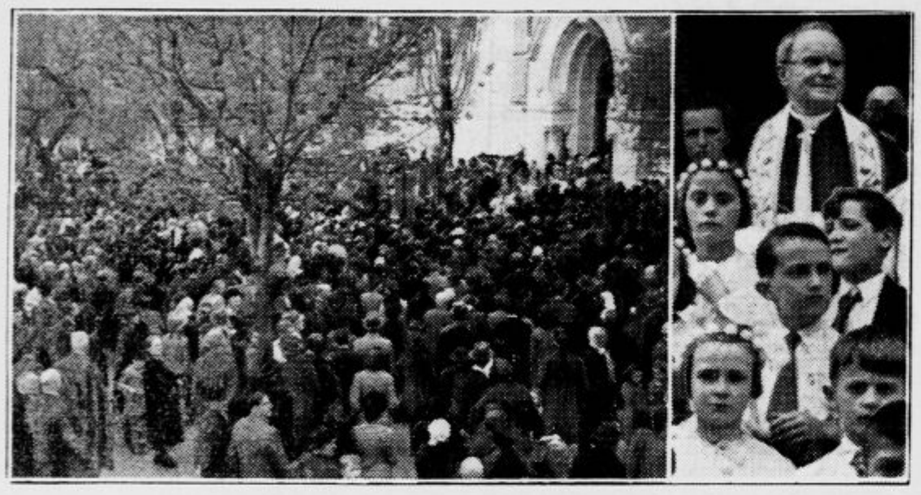

Pogled na večtisočglavo množico šentjakobskih župljanov pred južnim portalom župne cerkve ob priliki blagoslovitve novih šentflorijanskih zvonov — Na levi: g. župnik Janko Barle nagovarja farane

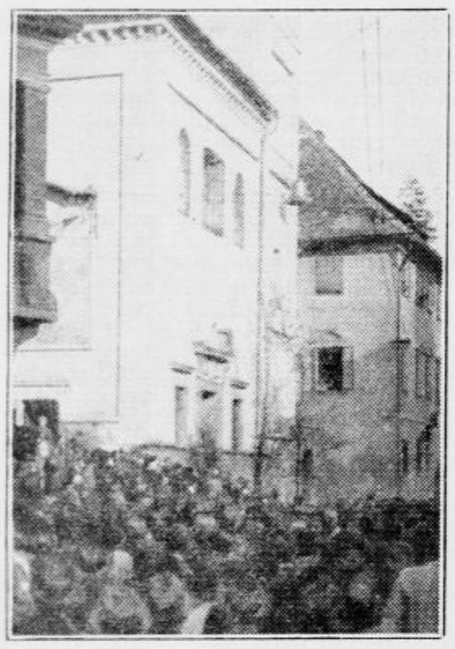

Novi zvon vlečejo v šentflorijanski stolp

Priljubljenost šentjakobskega župnika g. Janka Barleta se je na prav lep način izkazala v nedeljo o priliki blagoslovitve obeh novih zvonov za šentflorijansko cerkev, ki ju je g. župnik daroval iz lastnih sredstev za spomin na svoje 40-letno mašniško posvečenje in 30-letno župnikovanje v šentjakobski fari. Priznati je treba, da se je te prisrčne slovesnosti udeležila vsa šentjakobska župnija, v kateri je g. Janko Barle priljubljen kot župnik kakor le malokateri, pa tudi mnogo drugih Ljubljančanov. Oba nova zvonova, težka 240 in 400 kg, od katerih je posebno večji lepo okrašen z ornamenti in svetniškimi figurami, pa z napisanim posvetilom, so mladi farani sami potegnili v zvonik šentflorijanske cerkve, in to v nenavadno kratkem času in z lahkoto. Po škripcih so zvonova vlekli v zvonik otroci in v dobri uri sta se že oglasila oba znanilca miru in sreče, kakor je lepo dejal g. župnik v svojem nagovoru ob blagoslovitvi. Cerkev sv. Florijana je bila 26 let brez zvonov, ker so jih pač brž v začetku svetovne vihre pobrali, da so jih prelili v morilske topove. G. župnik Janko Barle je dejal, da sedaj zopet divja velika vojna vihra, vendar to pot ne bodo pobrali nobenih zvonov, temveč prav nasprotno, florijanska cerkev je dobila svoje nove zvonove, kar naj bo za župnijo in župljane najlepše znamenje.

Vrhnika je navdušeno sprejela APZ

Vrhnika, 28. aprila

Akademski pevski zbor si je poleg poslanstva, da širi sloves naše pesmi med brati na jugu, nadel nalogo, da s svojo umetnostjo seznani in s pesmijo ogreje tudi vse naše podeželje. V tem plemenitem poslanstvu obiskuje večje kraje na deželi, kamor prihite ljudje od blizu in daleč, da slišijo koncerte, ki so o njih sicer prejšnja leta mogli le čitati v časopisju in jih tu in tam ujeti v radijskih valovih.

Letos je ta zaslužni zbor prihitel tudi na Vrhniko; prvič nas je obiskal in s prvim nastopom nas je navdušil in osvojil. Priznavamo in zahvaljujemo se mu za to najlepšo prireditev, ki se je pri nas kdaj vršila.

Koncert, ki se je pričel ob pol devetih v prosvetni dvorani, je obsegal po večini spored, kakršnega je izvajal zbor na svoji turneji po jugu države. Pesmi, lirične in domoljubne, so kakor nalašč za naš čas, ko smo tako potrebni vzpodbude in žarkov upanja, da je še volja do pravice in da bo naš narod živel ob budni čuječnosti svojih sinov in se obranil pred tujim mečem.

V prvem delu so nam med drugimi zelo ugajale pesmi: Vzdih, Sokratova smrt, Jadransko morje. Po prvem delu sporeda je stopil na oder vrhniški župan Ignacij Hren, ki je zbor pozdravil in v izbranih besedah označil, kako pomemben je njegov nastop tukaj na zapadni meji naše domovine, potem ko je obiskal srce Jugoslavije in proslavil tam svojo, našo pesem. Tukaj pa ni le pesem in umetnost, ki vžiga, temveč je tudi njena vsebina, beseda, s katerimi vzpodbuja in krepi vero, daje upanje in žanje ljubezen. Kot predstavnik občine je izročil v roke dirigenta g. Marolta lep venec z narodnimi trakovi v zahvalo za koncert, ki je združil vse Vrhničane, da so se sestali brez razlike nazorov. In to — smo videli — je morda še ena velika zasluga, ki si jih APZ pridobiva pri svojem delu, da namreč združuje vse Slovence, da se čutijo res le ena skupna družina, en edini mož, ki hoče braniti in čuvati svojo državo in domovino.

Za gospodom županom sta stopili na oder dve gospodični v narodni noši, ki sta v imenu vrhniških študentov poklonili zboru lep šopek rdečih nageljnov, še posebej pa je dobil vsak pevec šopek z nageljnom. Zdaj je zbor še dodal Adamičevo »Zdravico«.

V drugem delu koncerta so točka za točko vse bolj ugajale. Posebno zopet izvrstni »Mlatiči«, za katere je g. dirigent Marolt dobil posebno darilo, ki mu ga je izročil gospod Sikita. Na koncu — po udarni »Hercegovki« — je zbor moral ugoditi navdušenemu občinstvu ter je dodal še »Flosarsko« in »Vojaško«. Sedaj šele se je nabito polna dvorana sprijaznila s tem, da so pesmi odpete, v vseh pa se je uveljavila zavest, da smo nocoj doživeli nekaj, kar si bomo vedno zopet želeli in kar je storilo v naši zavesti in odločnosti več, kakor pa bi mogli še tako globoki govori.

Po koncertu so bili akademiki gostje gospodinjskega tečaja, ki se pravkar na Vrhniki vrši. Pridna dekleta so se izredno izkazala in priredila pravcati banket, na katerem se je razvila živahna družabnost, saj so z akademiki ostali tudi Vrhničani.

Med mnogimi veselimi govori smo pa bili tudi resni, kajti zavedali smo se, da naša meja, ki smo tik za njo, bedi in čuva pripravljena na vse. Na banketu je bilo spet izraženo priznanje zboru. Besede, tu izgovorjene, so veljale vsem nam kot Slovencem in Jugoslovanom, ki nam je sedaj predvsem tudi dolžnost, da čuvamo in očuvamo naš narod, našo milo Jugoslavijo in našega ljubljenega kralja Petra II. Navdušene in odločne vzplike kralju in domovini so pevci podkrepili s himno in »Zdravico«, ki slavi domovino, našo čast in last.

Tako je koncert APZ izpolnil veliko in zaslužno delo, ko je ne le našo preteklost v umetnosti oživil in nam jo pričaral v pesmi v našo zavest, temveč še drugo, prav tako važno in zaslužno, če ne celo najvažnejše delo, ko je kakor z magično silo izravnal naša majhna notranja nasprotstva in nas združil v eni volji in eni zavesti: Danes smo Jugoslovani in vsi branilci domovine. Zato mu vsa hvala in naša prošnja: Pridite zopet!

Smrt starega Ljubljančana

V nedeljo popoldne je umrl v Ljubljani g. Jakob *Avšič*, upokojeni ravnatelj banke Slavije. Po nedavni smrti g. Frana Zajca, ki je odšel v večnost v starosti 93 let, smo spet izgubili enega izmed najstarejših Ljubljančanov in obenem najstarejšega naročnika »Slovenskega naroda« in »Ljubljanskega Zvona«. Rodil se je 3. julija 1851. v

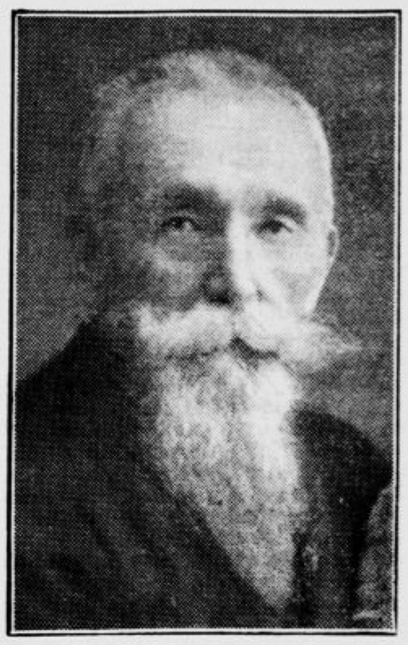

Sneberjah pri Ljubljani in je po dovršenih gimnazijah stopil v službo pri najstarejšem slovenskem zavarovalnem zavodu »Sloveniji« še pod županom dr. Costo. Ta zavod je nato prevzela banka »Slavija«. Jakob Avšič je služboval nad 50 let, nakar je vstopil v pokoj kot ravnatelj. Dolgo se je ohranil svež in čil. Bil je živa priča dogodkov pred dobrim polstoletjem. Vse do lanske jeseni je še obiskoval Tivoli, potem pa so mu začele pešati noge in mu je oslabelo srce. Zdaj je odšel v miru za svojimi slavnimi sošolci dr. Ivanom Tavčarjem, Janezom Šubicem in drugimi. Na pragu svoje 90-letnice se je poslovil in bo danes ob 14. nastopil svojo zadnjo pot izpred mrtvašnice sv. Jožefa k Sv. Križu. Naj mu bo ohranjen lep spomin, žalujočim pa izrekamo iskreno sožalje!

Dva požara v škofjeloškem okraju

Češnjica, 29. aprila

V nedavni noči je zgorel kozolec posestnika Mesca Petra iz Češnjice. Visoki plameni so se videli daleč po Selški dolini, zato so ljudje vreli z vseh strani skupaj. Na pomoč so prispeli tudi gasilci iz Rudnega in Selc, predvsem pa domači gasilci. Velika je bila nevarnost za sosedne objekte. Ogenj je najbrž nastal zaradi iskre, ki so prihajale iz dimnika pri lokomobili, ki jo ima nameščeno kakih 40 m od kozolca pri svoji žagi Lesna produktivna zadruga. Škoda je zelo velika. Pod kozolcem je bil zložen vsakovrstni les, zlasti deske, kar vse je pogorelo.

Drugi požar so imeli dva dneva prej v Davčah ob državni meji. Zdi se, da so tudi ta ogenj povzročile iskre, ki so padale iz dimnika na s slamo krito hišo posestnika Alojzija Štravsa. S hiše je prešel ogenj tudi na hlev. Ogenj je nastal v prvih jutrnih urah, ko so domači vsi spali. Na pomoč je prehitela malone vsa vas in je ljudem z združenimi napori uspelo vsaj rešiti živino in nekaj opreme. Reševanje je bilo zlasti težavno, ker je pihal močan veter. Gospodarja samega ni bilo doma, ker je na orožnih vajah. Pri hiši sta pogorela streha in prvo nadstropje, hlev pa do tal. Dobro je bilo, da je vzdržal vsaj strop, ker sicer bi bila šla tudi hiša do tal. Zavarovalnina je malenkostna.

Spet je padlo mlado življenje

Maribor, 29. aprila

V naših Slovenskih goricah je spet padlo mlado življenje. Malenkostna zadeva je razburila mlade ljudi in jim potisnila v roke nož, ki je opravil svoj usodepolni posel.

V vinčariji posestnika Janeza Senekoviča v Ruperčah pri Sv. Marjeti ob Pesnici so bili zbrani fantje v dobrem razpoloženju in veselju. Nepričakovano pa so pikre opazke vznemirile razpoloženje, fantje so se spopadli, v rokah se je zabliskal nož. V gneči in prerivanju se je zgrudil ves krvav na tla vinčarski sin Karol Kuhner iz Metave pri Sv. Petru niže Maribora. Imel je več vbodljajev in je izkrvavel. Truplo so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Petru niže Maribora. Njegovo truplo bodo raztelesili, da se doženejo podrobni vzroki njegove smrti.

Orožniki preiskujejo potek žalostnega dogodka. Zaslišali so že več oseb, da se ugotovi, kdo je ubijalec. Zločin je vzbudil v vsej okolici razburjenje in obsodbe.

V maju uničujte sadne škodljivce!

Škodljivci na sadnem drevju se redno vsak mesec pojavljajo, zato mora biti skrben sadjar vedno pripravljen, da jih zatira. Pomladi po cvetju se pojavljajo zlasti razne glivičaste bolezni. Nevarni so te vrste zajedavci na listih, ker zahtevajo največ truda in napravljajo več stroškov, kakor zatiranje drugih zajedavcev. Med najnevarnejše glivičaste zajedavce prištevamo škrlup ali fuzikladij, ki je škodljivec jablan in hrušk, naseli se pa tudi na črešnjah in višnjah. Oškoduje liste in plod, na hruškah pa tudi mladice. Na gornji strani listov se pojavijo črnikaste lise, ki se zajedajo v tkanino. Lise so vedno večje, da listje odmrje in še poleti odpade. Tako postanejo sadna drevesa že meseca julija gola.

Kakor liste in mlade poganke napada škrlup tudi plodove. Kakor na listih, nastanejo tudi na plodovih rjave lise, ki se pozneje spremene v kraste in koža razpoka.

Drugi zelo škodljivi zajedavec je plesen na jablanih in hruškah. Plesen se navadno pojavi takoj, ko drevje ozeleni. Na listih in mladih poganki se pojavi neka bela prevlaka, ki izgleda, kakor bi bili z moko posuti. Rast prenehа in vršički zakrknejo. Tudi cvetje ta škodljivec napada in uničuje.

Poleg navedenih je še več drugih zajedavcev te vrste, ki pa niso tako nevarni in se uničujejo z istimi sredstvi. Za zatiranje teh škodljivcev je zlasti mesec maj. Zato naj ima sadjar v maju vedno pripravljeno škropilnico. Škropilo pa naredi šele takrat, ko ga hoče rabiti. Za škropljenje se rabijo bakreno apnena brozga ali žvepleno apnena brozga in solbar (1%). Kdor pa rabi nosprazen, ne potrebuje modre galice niti arzena.

Tudi listnim ušicam se ne sme pustiti, da bi se razmnožile v milijone. Zato jih je treba takoj pokončati, kakor hitro jih zapaziš. Gosenice, ki jih zatiranje pri skupnem zimskem zatiranju ni zadelo, je treba zdaj poizkusiti in uničiti. Maja letajo tudi lubadarji. Da jih uničimo je potrebno namazati delbo in debla veje z 20 — 30% arborinom.

Večkrat se v maju pokaže tudi monilia, zlasti na vejah črešenj in višenj, napada pa tudi nezrele plodove vseh sadnih plemen. Kadar se pojavi bolezen na vejah, jo najlažje pokončamo, ako veje požagamo in sežgemo. Če se monolia pojavi na plodovih, kmalu potemne in se pošuše. Tako obolele plodove je treba obirati; če pa padejo že na tla skrbno pobirati in sežgati. Monolia se uspešno odvrača na isti način kakor škrlup.

V maju je priporočljivo obesiti pasti, da se polove ose in sršeni. V tem času so tudi vrabci škodljivi in jih je treba preganjati.

Sprožena skala je usmrtila mlado ženo

Stara Oselica, 29. aprila

Soseska je polna sočustvovanja z rodbino malega posestnika Mraka, ki je izgubila v petek popoldne na izredno tragičen način svojo gospodinjo in mater Marijo. Domovi v Stari Oselici v Poljanski dolini so raztreseni po prisojnih slemenih in policah, uro hoda daleč v dolino, pa poidi kakor hočeš. V gorsko vas je mogoč dostop le z lahkim vozom. Pri cerkvi je 722 m nadmorske višine. Po obronkih gora, ki padajo sem in tje izredno strmo v dolino, pasejo živino.

V petek popoldne se je odpravila mati Mrakova Marija s svojo 10letno hčerko Štefko iz Oselice na Trebijo. V mlin sta hoteli. Pot je držala po strmem gorskem svetu. Hčerka je stopala nekaj korakov pred materjo. Sredi popoldneva sta prišli mati in hči do kraja, nad katerim se dviga planota imenovana Planina in ki jo uporabljajo domačini za pašnik. Prav tedaj ko sta stopali ženski spodaj po stezi, je priletela iz višine skala, težka kakih 20 kilogramov. Mrakovi, zatopljeni v svoj pogovor, trušču nad seboj nista posvetili posebne pozornosti. Mati se navzgor v breg niti ozrla ni, pa zato tudi ni videla, da je drvela proti njima težka skala. Že v naslednjem trenutku je prišlo do usodne nesreče. Mrakovi je priletela skala naravnost v glavo. Zadelo jo je zadaj za levim ušesom in ji zdrobilo lobanjo. Ubožica je obležala na mestu mrtva. Hčerka si sprva ni vedela pomagati, potem pa je hitela nazaj na dom povedat, kaj se je primerilo. Na kraj nesreče so prihiteli domači in sosedje. Velika je bila žalost moža in otročičev, ko so ugledali svojo, še pred malo urami zdravo mater naenkrat mrtvo pred seboj. Truplo so prenesli na dom in ga položili na mrtvaški oder. Pokojnica je štela šele 35 let in zapušča poleg moža štiri nepreskrbljene otročiče.

Preiskava je dognala, da ima strašno nesrečo na svoji vesti otroška nepremišljenost. Tedaj namreč, ko sta stopali Mrakovi spodaj, je pasel zgoraj na planini ovce 11letni Ciril Jelovčan, ki služi za hlapčka pri posestniku Jožefu Šubicu v Stari Oselici. Deček si je kratil čas na ta način, da je pulil iz tal skale, jih vlačil na rob strmine in jih spuščal v dolino. Sam je povedal, da mu je bilo zelo všeč, ko je gledal, s koliko naglico so drveli kamni v globel. Svet je tod izredno strm, zato si vsakdo lahko sam predstavlja, da je bila hitrost kamnov izredna. Fant je povedal, da je zvalil navzdol več skal za zabavo, ni pa računal s tem, da bi mogel biti kdo spodaj. Tragična smrt Mrakove bodi vsem v svarilo, da je treba otroke zmerom nadzorovati.

Iz Zagorja

z— **Predavanja kapetana Franca Toša** iz Celja o zračnem napadu se je udeležilo toliko občinstva, da je bila velika dvorana z galerijo vred polna. Predavatelj je dober govornik in strokovnjak v poznavanju bojnih naprav. Obširno je razložil, kako se je treba pripraviti za morebitne napade. Ni skoraj več razlike med oborožencimi v strelski črti in onimi v zaledju. Da se prepreči uničevanje ljudi in gospodarskih dobrin, je treba skupne ljudske zavednosti. Naj ljudje ne nasedajo raznim govoricam in fantastičnim klevetam, katerih namen je vzbujati med prebivalstvom malodušje. Ostro je govornik obsodil zaplotniško delovanje plačancev. Naj jih nihče ne posluša, marveč vsakega, ki širi fantastične vesti in vzbuja malodušje, prijavite oblastvu. Govornik je predaval dve uri in je žel burno odobravanje. Predavanje je bilo res koristno vsakemu občanu; značilno pa je, da so se odtegnili nekateri, ki se jih ta reč najbolj tiče, med drugim tudi občinska uprava. Mislimo, da bi gospodje s predavanji le pridobili, če bi se naučili pripraviti prebivalstvu potrebno zaščito, in njihovi duši gotovo ne bi škodilo, če bi prestopili prag Sokolskega doma.

z— **Zvonovi tožijo.** Nedavno sta odšla v večni mir 77-letni Jakob Brvar iz Dolenje vasi in 81-letni Jože Hostnik, Brvar je dolgo bolehal in mirno prenašal tegobe, dokler ga ni smrt rešila. V življenju je bil vedno na mestu, kadar ga je klicala narodna dolžnost. Hostnik Jože je bil takisto dobro znan daleč naokoli. Sledili sta jima v grob Marija Lebnova, stara 69 let, in Marjeta Kudrova iz Čebinj, stara 84 let. V torek smo pa spremili 58letnega rudniškega strojnika Franca Šraja iz Toplic. Pred letom mu je po dolgi bolezni umrla žena, ki mu je zapustila dve hčerki in sina, službujočega v Kosovski Mitrovici. Izguba žene je moža močno zadela. Premalo je pazil na odgovorno delo pri stroju za dovajanje zraka v rov. Službo je moral zapustiti in je zdaj čakal na pokojnino. Pogreba se je udeležilo precej občinstva, zlasti stanovski tovariši, saj je bil mož priljubljen kot poštenjak in dober tovariš.

Kulturni pregled

Češka antologija slovenske lirike

V začetku letošnjega leta je izšla v Turčianskem Sv. Martinu slovaška antologija slovenske lirike v izboru in prevodu Kolomana K. Geraldinija in z naslovom »Piesne zpod Triglava«. Nekaj mesecev na to so izdali tudi Čehi izbor iz sodobne slovenske lirike s podobnim naslovom: »Hvezdy nad Triglavem«. Ta knjiga je izšla pred nekaj dnevi kot 40. zvezek zbirke »Poesie«, ki jo izdaja v redakciji kritika A. M. Piše, ena največjih praških založb »Melantrich«. Poglavitno zaslugo za to lepo knjigo, ki bo zopet pripomogla k spoznavanju sorodne slovenske literature med Čehi, si delita naš rojak pesnik in kritik dr. Oton Berkopec in veliki češki pesnik Josef Hora. Ta dva literarno fino čuteča prijatelja sta antologijo izbrala in uredila, dr. Oton Berkopec pa je spisal za njo zaključno besedo z naslovom »Pot slovenske lirike«, ki v nji označuje razvojne silnice in najznačilnejše pojave v slovenski liriki od Cankarja dalje. Prevode v tej antologiji objavljenih pesmi so priredili Kamil Bednář, Jar. Čarek, Josef Hora, František Nechvatal in Karel Nový. Antologija je posvečena B. Borku in okusno natisnjena na lepem papirju, tako da — prav kakor vsi zvezki te pesniške zbirke — napravi tudi na zunaj prijeten vtisk.

V kratkem bomo obširneje in primerjalno prikazali slovaško in češko antologijo slovenske lirike. Za danes naj samo zabeležimo, da obsega češka antologija »Hvezdy nad Triglavem« naslednje pesnike, pri čemer pomeni številka v oklepaju število pesmi, s katerimi je v nji zastopan posamezni pesnik. Ivan Cankar (1), Oton Župančič (7), Josip Murn-Aleksandrov (2), Dragotin Kette (2), Silvin Sardenko (1), Alojz Gradnik (2), Pavel Golia (1), Janko Glaser (2), Fran Albrecht (1), Igo Gruden (1), Joža Lovrenčič (1), France Bevk (2), Miran Jarc (2), Tone Seliškar (2), Anton Vodnik (1), Vida Tauferjeva (1), Srečko Kosovel (5), Jože Pogačnik (2), France Vodnik (2), Edvard Kocbek (2), Mile Klopčič (3), Božo Vodušek (1), Bogomil Fatur (1). Med večjimi prevodi v tej zbirki sta tudi Župančičevi pesnitvi »Z vlakom« in »Duma« v prevodu mojstra sodobnega češkega verza Josefa Hore. Večino pesmi je prevedel Josef Hora, ki je češki kulturni javnosti znan kot odličen prevajalec ruskih pesnikov, zlasti Puškina in Pasternaka. Med ostalimi prevajalci je najobilneje zastopan mladi pesnik Kamil Bednář, ki je na Karlovi univerzi v Pragi poslušal predavanja dr. Otona Berkopca iz slovenskega jezika in literature. Kamil Bednář je objavil v »Ljubljanskem Zvonu« l. 1938. daljšo študijo o najnovejši češki poeziji.

Pozdravljamo kar najtopleje izid te lepe antologije, ki zgovorno pričuje, da kljub vsem usodnim spremembam niso bile popolnoma prekinjene tradicionalne duhovne vezi med obema slovanskima narodoma, in da se češki kulturni delavci tudi v sedanjih razmerah s toploto in simpatijami spominjajo Slovencev in naše literature.

Koncert obrednih pesmi v Mariboru

Pevski zbor mariborske Glasbene matice je priredil svoj letošnji koncert 17. aprila v veliki dvorani Sokolskega doma pod vodstvom dirigenta g. Milana Pertota. Ker živimo v času tako zvanih »stilnih« koncertov, se ne smemo čuditi, da se je vodilni mariborski pevski zbor (odnosno njegov artistični vodja) odločil za tovrsten koncert in podal vrsto obrednih pesmi: a) duhovne, b) svatovske, c) narodne in č) nagrobnico.

Prvi del sporeda sta izpolnila Marko Tajčević z obširnim delom »Tri duhovna stiha«, delano na tri psalme v staroslovenskem jeziku in E. Adamič z »Dve duhovni pesmi« na narodni tekst. Posebno zanimivi so Tajčevićevi »Stihi«, v katerih nam skladatelj raztegne in grudira kratki tekst do monumentalnih koralnih efektov. Poslužuje se starih cerkvenih tonovskih načinov, ki so za tako glasbo prikladni. Adamičeve »Duhovne pesmi« so preprostejše, vendar pa tako globoko zajete, da nam kažejo tega našega nenadomestljivega narodnega skladatelj v njegovi najbolj dovršeni obliki.

V drugem delu sporeda je bil zastopan Boris Papandopulo s prav tako obširnim štiridelnim delom »Svatovske« s sopranskim solom. To delo je na tem sporedu predstavljalo višek našega zborovskega ustvarjanja; v njem nam prikazuje skladatelj s svojim mojstrskim obvladovanjem zborovske kompozitorne tehnike vse odtenke jugoslovenskega narodnega melosa in ritmike. Matija Tomc je bil zastopan s svojimi tridelnimi »Svatovskimi pesmimi«, ki smo jih že večkrat slišali in ki nam bodo po svoji originalni obdelavi naše narodne pesmi vedno všeč. Posebni zanimiv je srednji del, v katerem se poslužuje skladatelj ženskega zbora. V tretjem delu sporeda so bili zastopani E. Adamič (Črnomeljsko kolo), M. Tomc (Belokranjsko kolo), Karel Pahor (Bosansko kolo), dr. Fr. Kimovec (Marko skače) in E. Adamič (Potrkan ples). Po svoji živahnosti je ta del sporeda dosegel pri občinstvu največji uspeh. Zadnji dve skladbi je zbor moral ponoviti.

Spored je zaključil zbor z Ivanom Matetić-Ronjgovo narodno naricalko (nagrobnico) »Čaće moj« za mešan mladinski zbor in sopranski solo. Zbor je skladatelj priredil za to zborovsko formacijo pozneje, ker je bil prvotno napisan za mladinski zbor, ki ga je pred leti tako čudovito podal »Trbovljski slavček«, kateremu je to delo tudi posvečeno. Čeprav je skladatelj tudi za to formacijo delo kar najboljše priredil, se ne morem otresti občutka, da je original (za mladinski zbor) le bolj posrečen. Dirigent je zaključil spored s tem serioznim in razvlečenim delom ter zato precej ubil zunanji efekt koncertnega večera. Tisti, ki poznamo Pertotovo umetniško resnost, vemo, da ga je vodila pri sestavljanju sporeda globlja zamisel, ki bi se dala razlagati takole: molitev — življenje — smrt. Vsekako originalna zamisel.

Zbor je tokrat nastopil v dokaj dobri formaciji in nas ponovno utrdil v veri, da se je po tolikih notranjih društvenih krizah ponovno okrepil in postal zopet vodilni mariborski pevski zbor. Na tem koncertu so se posebno dobro izkazali nizki basi, zlasti še v prvem psalmu »Hvalite imja Gospodnje«, kjer smo imeli vtis, da slišimo base slavnega ruskega »Slavjanskega«. Tenorjem primanjkuje liričnih glasov, sopranom pa nekaj mladostnih grl, medtem ko ustrezajo alti v vsakem pogledu. Zbor je bravurozno izvedel tudi najtežja dela tega obširnega sporeda in se izkazal posebno v drugem delu Tajčevićevih »Svatovskih«, ki je v ritmičnem pogledu zelo trd oreh. Morda ni zbor tu pa tam tako promptno odgovarjal dirigentovemu hotenju, kakor bi bilo želeti, to je pa rak-rana vseh naših zborov, ker se člani verjetno ne udeležujejo redno vseh pevskih vaj.

Že nekajkrat sem imel priliko pisati o dirigentovskih vrlinah matičnega dirigenta g. Milana Pertota in reči moram da je to gotovo najboljši pevovodja, kar jih je kdaj premogel zbor mariborske Glasbene matice. Naloga, ki si jo je zastavil za ta koncert, ni bila lahka, kajti z deli tega sporeda je moral zajeti prav za prav bistvo celotne folklore naše obširne domovine. Priznati moram g. Pertotu, da je to svojo težko nalogo rešil odlično. Kar me za tega dirigenta posebno navdušuje, je široka plastika, ki z njo podaja posebno obširnejša dela, in resnost, s katero obravnava že tako efektno pisane drobce, ne da bi se pri tem posluževal zunanjih efektov; kajti prava umetnost nas ne sme samo trenutno razigrati, temveč se nam mora vtisniti v trajen spomin. Z občutkom, da smo na tem koncertu doživeli nekaj, kar bo v naše dolgo nosilo lep spomin na ta koncert, smo tudi mi zapuščali veliko dvorano Sokolskega doma.

Omeniti moram našo primadono sopranistko gdč. Jelko Igličevo, ki je podala sopranske sole v Papandopulovih

Opozorilo naročnikom!

V današnji številki lista najdejo naročniki položnice, ki naj jih blagovolijo porabiti za vplačilo nadaljnje naročnine in sicer radi poslovnega reda pri upravi takoj prve dni maja. Kdor bi imel še zaostanek iz prejšnjih mesecev, naj ga z majevo naročnino poravna, da ne zgubi pravico do »Jutrovega« nezgodnostnega zavarovanja pri Zedinjeni zavarovalnici d. d. Točno plačevanje naročnine je glavni pogoj zavarovanja.

Naročniki, ki imajo naročnino za maj že plačano pa najdejo vkljub temu položnice v listu, naj je ne smatrajo za opomin, ampak naj jo shranijo za naslednje plačilo.

UPRAVA »JUTRA«

Domače vesti

Graničarski častnik pripoveduje . . .

Pravemu turistu so graničarji prijatelji in pameten človek nima ž njimi nikoli nikakršnega otepanja ali sitnosti. Oholežem s slabo vzgojo pa je prav, ako kdaj kak graničar ravna ž njimi v smislu svojih strogih predpisov. Dvomljivo je le, da bi se ti ljudje vsaj v takem primeru česa naučili. Njim boš težko dopovedal, da državna meja ni meja med dvema zelnikoma, da je to resna zadeva, zaradi katere lahko vsak trenutek nastanejo neprijetnosti mednarodnega značaja, da je graničar vojak, ki ima natančne in stroge predpise, ki se jih mora držati do zadnje pike, in končno, da ima zato nabasano puško, da jo rabi, kadar je treba. Teh osnovnih resnic nekaterim ljudem nikoli ni mogoče dopovedati in kadar izkusijo oblast graničarja, mečejo vso krivdo nanj.

Jaz na svojih turah kaj rad zavijem v karavlo. Prijazen pozdrav ima dober odmev in s temi fanti se prav prijetno kramlja. Lansko poletje sem šel ob meji s poveljnikom dotičnega odseka. Srečala sva vojaka, ki je pozdravil svojega nadrejenega s spoštovanjem in s posebnim veseljem. Vojak je imel na prsih čisto novo svetinjo.

— To sem mu preskrbel jaz za izredno vestnost in iznajdljivost v službi, pravi častnik. Na svojem službenem obhodu z daljnogledom opazujem, ako so straže na svojih mestih, kaj delajo in kako vrše svoj posel. Tako lahko vsakogar ocenim po zasluženju. Tega sem zalotil, ko si je nekaj vpisoval v svoj zapisnik. Ko sem prišel do njega, sem ga vprašal, kaj si beleži. Odgovoril mi je: »Na oni strani nekaj zidajo. Kaj zidajo, se ne da opaziti. ker je za goro, toda pot, po kateri vozijo gradivo, pa dobro vidim. Zato sem zabeležil, koliko voz kamenja, apna, peska in lesa so pripeljali. Mislim, da iz tega ne bo težko zaključiti, kako velika in močna bo tista stvar«.

— Lahko si misliš, kako sem bil vesel tega bistrega vojaka. Da po pravici povem: meni bi to ne bilo prišlo na misel. Pohvalil sem ga pred četo in ga predložil v odlikovanje. Pred tremi dnevi je prišlo in veliko veselje ima ž njim. Dokler imamo take vojake, e, brate, moj, se nam ni treba ničesar bati . . .

pokopali jutri ob pol 16. — V Mali vasi je umrl g. Jernej Novelli. Zvestega sokolskega brata bodo pokopali jutri ob 17. v Stožicah. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Občni zbor Slovenske šolske matice** bo v nedeljo, 5. maja ob 9. (ne ob 11., kakor je bilo prvotno javljeno) v Celju na I. deški ljudski šoli. Razen poročil in volitev sta na dnevnem redu predavanje g. univ. prof. dr. Karla Ozvalda: Vzgajanje »boljšega« človeka in spominski govor g. prof. Gustava Šiliha ob 20letnici smrti Henrika Schreinerja. Člane vabi odbor, da se občnega zbora udeleže.

ZA ELEGANTNO
DAMO IN GOSPODA!
MODNI SALON
SOUVAN-CO
MESTNI TRG 24
POMLADNA IN POLETNA
OBLEKA PO NAJNOVEJŠI MODI
STALNE ZVEZE S PARIZOM!

* **Požar je ugonobil lepo domačijo.** Z Rake na Dolenjskem nam pišejo: »Jutro« je že poročalo o požaru pri posestnici Mariji Vidovičevi na Straži sv Valentina. Celotna škoda znaša le 22.000 din, ne pa 100.000 din, kakor je dopis navajal. Gospodarska poslopja so bila že stara, nekatera nad 100 let, in slaba. V senjaku je bil samo en voz slame, krmi pa nič, ker posestnica ni redila živine. Kašča je bila prazna, pod kozolcem samo en voz žaganih brun, v drvarnici pa dva voza drv. Gospodarskega orodja je bilo malo, živež je bil tudi zelo skromen. Očitno je ogenj zabilo to propagandno gradivo v interesu našega tujskega prometa predvajati ne samo po Jugoslaviji, marveč tudi v inozemstvu.

* **Strašna otrokova smrt.** V okolici Slavonske Požege se je dekletce Jula Vojvodićeva igralo pri štedilniku. Naenkrat se je obleka vnela in plamen je objel otroka, da sta zgoreli dve tretjini telesa. Nesrečni otrok je izdihnil v najhujših bolečinah.

* **Vlom v blagajno.** V noči na soboto je bila v Zagrebu izvršena velika vlomna tatvina v pisarni domače industrije žarnic (Dis) v Domobranski ulici 11. Vlomilci so navrtali težko železno blagajno in odnesli okrog 70.000 din. Ves vlom kaže, da so bili na delu strokovnjaki.

* **Očeta in brata je smrtno ranil.** V Dragotinje se je vrnil od vojaščine narednik Marko Ognjanović. Poiskal je dekle, da bi imel gospodinjo, ker namerava prevzeti posestvo. Oče Janko in brat Jovan pa sta nasprotovala ženitvi, baje zato, ker je dekle siromašnega stanu. Marko ju je lepo prepričeval, da ne potrebuje denarja, marveč pridno in pošteno ženo, s katero bo lahko dosegel vse, kar bo treba za življenje. Iz razgovora pa se je razvil prepir in pretep na dvorišču. Marko se je strahovito razjezil, popadel je železne vile in pretepel očeta in brata, naposled pa je enega in drugega prebodel, brata pod rebra, očeta pa v trebuh. Oba so nevarno ranjena prepeljali v bolnišnico v Glini, kjer so ju sicer takoj operirali, a ni upanja na rešitev.

* **Zločini okrog Bjelovara.** V potoku Bjelovarki na periferiji Bjelovara so našli v soboto zjutraj žensko truplo. V utopljenki so spoznali 30letno Jelko Šimčevo iz Vahovine pri Bjelovaru. žena je 18. t. m. zapustila bjelovarsko bolnišnico, kjer se je dolgo časa zdravila za neko hudo boleznijo. Sodna komisija bo ugotovila, ali gre za zločin ali samoumor. Komaj je ta najdba zbudila senzacijo, že se je v bjelovarski okolici zgodil drug razburljiv dogodek. Neki Stevan Kambić je v Horovcu pri Bjelovaru ustrelil z lovsko puško svojega tasta Mateja Godca. Ko so ga prijeli, je izjavil, da je to storil zato, ker ga je zapustila žena in se vrnila k staršem. Iz Varaždina pa poročajo o naslednji družinski žaloigri: kmet Marko Lukačič iz vasi Grabarskega se ni razumel s svojim tastom in taščo. Nedavno ga je žena zapustila in se vrnila k staršem. Oborožen s samokresom je Lukačić zvečer prišel pred tastovo hišo. Ko mu niso hoteli odpreti, je nekajkrat ustrelil skozi okno. En strel je pogodil taščo, ki je ležala na postelji, in jo ubil. Po zločinu se je Lukačić vrnil domov in se obesil.

* *Ciganska tatvina.* Staro pravilo, da ne puščaj odprtih vrat v stanovanje, velja tudi za deželo, o čemer priča dogodek, ki se je pred dnevi pripetil pri Zidanem mostu. Pismonoša je v svoji hiši obedoval z družino v pritličju; ta čas pa sta se od nekod priplazili dve ciganki, stekli neopaženo po stopnicah v prvo nastropje, se vtihotapili v odprto sobo in iz nezaklenjene omare ukradli gotovine 18.700 din, v bankovcih po 500 in 10 din. Ker je spodaj v obednici igral radio, ju ni nihče slišal, zlasti še, ker sta bili bosi. Prav po cigansko premeteni in drzni sta nazaj grede še celo prosili v kuhinji za kozarec vode in šele potlej urnih korakov odšli v smeri proti Sevnici. Domači se niso dosti menili zanju, dokler jih ni osvestila izginula vsota denarja. Tatvino so takoj prijavili, pa ju do danes še niso našli. Toliko pač vedo, da sta prebrisani ciganki iz družine Nikoličev, ki prebivajo v bližini Zaprešiča v banovini Hrvatski.

* **Kreditna zadruga zasebnih nameščencev.** Pod okriljem Zveze društev privatnih nameščencev je bila že pred dobrim letom ustanovljena Kreditna zadruga zasebnih nameščencev, ki ima svoje poslovne prostore v Ljubljani, palača Delavske zbornice, drugi vhod iz Čopove ulice. Kreditna zadruga sprejema hranilne vloge na vezan račun po 4%, na nevezan račun po 3½%. Kreditna zadruga podeljuje kratkoročna posojila nameščencem in drugim interesentom proti zadostnemu jamstvu po ugodni obrestni meri 6%. (—)

* **Natečaj za lepak IX. Mariborskega tedna.** Opozarjamo vse interesente, da je rok za predložitev osnutkov letošnjega Mariborskega tedna samo še do torka 30. aprila 1940. Razpisane so štiri nagrade v skupnem znesku 3.800 din. Informacije in podrobni pogoji v vseh biletarnicah »Putnika«. (—)

SAMO ŠE DANES Dick Foran **SEVERNA BRIGADA** V NARAVNIH BARVAH. Kanadska kraljevska konjenica v krvavi borbi za pravico, red in mir. — Film o herojih, ki so prezirali smrt. — KINO MATICA, tel. 21-24 ob 16., 19. in 21. uri

Velefilm iz krvavih dni francoske revolucije! Ne zamudite — danes zadnja prilika!
KINO UNION, Tel. 22-21 **ROBESPIERROV PADEC**
DANES ZADNJIKRAT OB 16., 19. in 21. URI

Samo še danes najboljša in najduhovitejša HANS MOSER-jeva filmska komedija, ki Vam nudi dve uri smeha in prisrčne zabave!
ANTON POSLEDNJI KINO SLOGA, tel. 27-30 ob 16., 19. in 21. uri

* *V nagradno križanko ponedeljskega »Jutra«* se je včeraj vrinila tiskovna pomota, ki pa so jo pozornejši reševalci na podlagi konteksta lahko že sami opazili in razložili. Številka 29 vodoravno (kratica za gospodarsko ustanovo) obsega samo dve črki, predzadnje okence v predzadnji vrsti pa ostane zaprto. Na ta način tudi številka 13 navpično obsega samo 5 črk. Reševalci, ki se v spoštovanja vrednem številu zbirajo okrog križanke ponedeljskega »Jutra«, se naprošajo, da to neljubo pomoto oproste.

Iz Ljubljane

u— **Podstarosta SKJ Engelbert L. Gangl se je poslovil od Ljubljane** včeraj zjutraj in se odpeljal v Metliko, v svoj dragi, opevani rojstni kraj. V Ljubljani je prebival polnih 22 let. Že nad 53 let pa je poteklo, odkar deluje Engelbert L. Gangl za sokolstvo in s tem za jugoslovenstvo in slovanstvo. Brat podstarosta SKJ je storil prav, ko je odklonil oficielni poslovilni večer od sokolske Ljubljane. Ne samo zavoljo prirojene osebne skromnosti, marveč tudi zato, ker vsi poznamo ozko povezanost med njim in sokolsko Ljubljano. Najsi se je vrnil brat Gangl v svojo drago Metliko, da užije nekoliko oddiha, bo vendar s svojo funkcijo in s svojim delom ostal slej ko prej naožje navezan na Ljubljano, ki ga bo tudi poslej imela pogostokrat v svoji sredi. V soboto zvečer so se v sejni dvorani Ljubljanskega Sokola poslovili od njena člani meddruštvenega odbora ljubljanskih sokolskih društev ter zastopniki sokolske župe Ljubljane in Jugoslovenske sokolske matice. Slovo je bilo prisrčno, bratsko toplo. Starosta Ljubljanskega Sokola br. Janko Jazbec mu je po lepem nagovoru poklonil Šantlovo sliko Ljubljane s posvetilom desetih ljubljanskih sokolskih društev. Br Gangl se je zahvalil in jedrnato orisal današnji pomen sokolskega in slovanskega bratstva. V imenu sokolske župe Ljubljane se je poslovil France Slana, za Jugoslovensko sokolsko matico pa podpredsednik dr. Fran Kandare. Tudi »Jutro« priključuje svoje prisrčne želje, da bi br. Gangl zadovoljen užival počitek v rodnem kraju, a da bi se pogosto oglašal v Ljubljani pa tudi v »Jutru«. Zdravo!

Lepo darilo za birmanca ali pridnega dijaka je:
Balda fotoaparat vel. 6×9 z optiko 1:6.3, 2 filmom in lepo torbico
za din 350.—
Sveži filmi pa še vedno po stari ceni pri
Foto Touristu, Lojze Šmucu
LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 8.

u— **Ob priliki poslednjega reševanja neznane utopljenke** iz Gruberjevega kanala preteklo soboto ob 17.30 smo zopet opazili, kako tam še vedno ni prav nič urejenega, da bi bilo reševanje olajšano. Stopnišče do vodne gladine je napravljeno na desnem bregu šele tam pri zatvornici. Spričo tega je vsak poskus reševanja pred zatvornico onemogočen, ker voda postane najbolj deroča in vrhu tega še potegne v globino ter lahko namesto enega utopi kar dva človeka. Ali pa bo plavajoči utopljenec pod zatvornico rešen še živ, je vselej veliko vprašanje. V naše uredništvo se je javil g. inženjer Sever, junak, ki je rešil to utopljenko. In kot strokovnjak nas je naprosil, naj napišemo mestni občini tale predlog, ki se nam zdi res prav umesten: občina naj bi dala napeti 50 oziroma 100 m nad zatvornico dve plavajoči žični vrvi, ki bi jih bilo mogoče z obeh bregov dvigati s pomočjo preprostega natega. Na ta način bi bilo reševanje utopljencev res neprimerno lažje. Vsak prvi, plavanja nevešči pasant, bi lahko s tem aparatom utopljenca na plavajoči vrvi zadržal, ne da bi mu bilo treba skakati v vodo. In zadržal bi ga, dokler ne pride pravi reševalec, da priplava do utopljenca in ga spravi na suho.

u— **Stavka pri tvrdki Sever.** V ponedeljek, dne 29. t. m. so, kakor nam poroča Jugosl. strok. zveza, delavci in delavke pri tv. Sever & Ko., stopili v stavko. Podjetje je sezonskega značaja in ima dejansko tri sezije. Polna sezija traja od meseca decembra do konca marca, delna sezija od aprila do julija, nakar stopi za nekaj mesecev povsem mrtva sezija. Z ozirom na to je podjetje do sedaj delavce sprejemalo in odpuščalo po svoji volji in izbiri. Delavci pa so postavili zahtevo, da se nadaljnje sprejemanje in odpuščanje uredi sporazumno z obratnimi zaupniki. Podjetje to zahtevo odklanja, delavstvo pa se sklicuje na slične sporazume pri drugih podjetjih in zatrjuje, da njegova zahteva v nobenem oziru ne bi ovirala normalnega razvoja podjetja.

u— **Javnim delavkam in delavcem se marsikdo kaj rad izmika, če potrkajo kot prošilci na vrata.** To pot bo vendar prošnja drugače izzvenela: »Kupi tombolsko karto Rdečega križa za borih 5 din, da najdeš srečo in si pridobiš 644 m² veliko stavbno parcelo v Ljubljani ali še marsikaj drugega«. Taka prošnja je mikavna in lahko izvabi dinar najzakrknejšemu štedljivcu. Ljubljančani, okoličani, prijatelji Rdečega križa, odprite tej prošnji vrata na stežaj! Za občekoristno delo potrebujemo sredstev, potrebujemo prostoren lasten dom Rdečega križa. **Tombola bo nepreklicno 2. maja ob 15. uri na Kongresnem trgu v Ljubljani.** Tombolske karte so naprodaj tudi po ljubljanskih trafikah ali v pisarni Rdečega križa, Gosposvetska cesta št. 2. Segajte pridno po njih.

u— **Izlet v Južno Srbijo.** Umetnostnozgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v dneh od 18. do 26. maja izlet v Južno Srbijo z ogledom Skoplja, Ohrida, Dečanov ter najvažnejših umetnostnih spomenikov. Izlet vodi konservator dr. Fran Mesesnel. Interesentje dobe vse informacije pri konservatorskem uradu v Ljubljani, Narodni muzej, v dopoldanskih urah.

u— **Slavistično društvo v Ljubljani** vljudno vabi vse člane na I. izredni občni zbor v ponedeljek (6. maja) ob 18.15 v zbornici mestne ženske realne gimnazije (Bleiweisova). Na dnevnem redu so volitve in slučajnosti. Odbor.

u— **Občni zbor kluba »Golf na Bledu«** bo dne 15. maja ob 11. uri dopoldne v knjižnici palače kr. banske uprave dravske banovine, Bleiweisova cesta. (—)

u— **Lov za vlomilcem.** V soboto malo pred polnočno uro so bili pasantje okrog nebotičnika priče razburljivega lova za sumljivim moškim, ki je bežal iz pasaže na vso moč mimo hiš Dukičevega bloka proti Figovcu. Za njim so stekli med kričanjem: Primite ga! nekateri mimoidoči, alarmirani pa so bili seveda takoj rajonski stražniki. Kaj se je vendar zgodilo? so vpraševali ljudje in takoj je padla novica med zbranimi opazovalci: Neznan moški je iztrgal neki ženski v pasaži mimogrede ročno torbico. Zdaj ga love! V resnici je bila stvar precej drugačna. Stražniki so begunca zajeli in izkazalo se je, da je bežeči Stevan Bošković, poizkušal vlomiti v mlekarno v pasaži, pa so ga sredi dela zalotili. Zasačeni vlomilec, ki je star gost policijskih in sodnih zaporov, se bo zdaj pošteno oddahnil od divjega bega za zamreženimi okni.

u— **Sokol I. Tabor priredi v nedeljo 5. maja t. l. društveni pešizlet** za članstvo, naraščaj in deco. Opozarja pa vse svoje pripadnike in starše mladine, da si rezervirajo ta dan za skupni pohod vse taborske družine v naravo. Podrobnosti sledé! Zdravo!

u— **Jugoslovanskemu akademskemu podpornemu društvu** je poklonila ob prvi obletnici smrti svojega najmlajšega in najljubšega sina Lenka, cand. iur., ga. Pavla Oblakova, vdova sodnega nadsvetnika, 300 din. Iskrena hvala!

u— **Namesto venca** ob smrti ge. Vasičeve iz Ljubljane je nakazal odbor ženske podružnice Družbe sv. Cirila in Metoda v Novem mestu 220 din glavni družbi. Darovalkam iskrena hvala!

u— **Žaganje drv se je podražilo.** V nedeljo dopoldne so imeli člani Združenja žagarjev za mesto Ljubljano sestanek, na katerem so razpravljali o naraščanju splošne draginje in o ukrepih, ki bi bili potrebni, da se zavarujejo interesi žagarske stroke. Zborovalci so prišli do sklepa, da od 1. maja žaganje drv podražijo od 10 na 15 din za kubični meter. Svoj sklep utemeljujejo s tem, da so morali zadnji čas delavcem povišati mezde, na drugi strani pa so občutno narasle cene gorivu, olju in vsem življenjskim potrebščinam. Kakor se čuje, pa nova tarifa, ki je kar za 50% višja od dosedanje, ni obvezna, ker je med lastniki motornih žag mnogo takšnih, ki se jim zdi tolikšna podražitev pretirana.

30 vrst kolonjske vode — odlično parfumiranih — toči po nizkih cenah
PARFUMERIJA »VENUS« — Tyrševa 9.

* **Šolski pouk se je pričel** v slovenski šoli na Paternalu v Buenos Airesu in v Rosariu. »Slovenski list«, ki izhaja v Buenos Airesu in prihaja v Ljubljano vsakokrat poldrugi mesec po svojem izidu, poroča v številki od 15. marca o tem na uvodnem mestu in med drugim navaja: Potrebno bi bilo (v Argentini) vsaj toliko šolskih tečajev, kolikor je društev, izvzemši morda Devoto, kjer sta dve društvi in bi zadostovala ena poučevalnica. Kakor je potrebna društvom zveza, je potrebna tudi našim slovenskim šolskim tečajem. Neprecenljiva škoda je, da se zaradi morebitnih političnih gledanj na svet izgublja naša kri v tujini. Če mi tega danes ne pregledamo, bodo to spoznali drugi, ki bodo prišli za nami, a takrat bo vsako ugotavljanje že prepozno.

* **Novi grobovi.** V škofji Loki je umrla gospa Tončka Koširjeva. Ugledno pokojnico bodo pokopali danes ob 17. — V Mojstrani je umrl nenadne smrti g. Armin Grad, lesni trgovec. Ogledoval je samokres, ki se je nenadno sprožil in ga smrtno zadel. Nesrečnega pokojnika bodo

— Korpulentnim in mišičastim, pri katerih se pokazujejo znaki raznih težav vsled nezadostnega izločevanja sokov, izborno pomaga večtedensko pitje naravne »Franz-Josefove« grenke vode. Taki ljudje se morejo tudi doma — seveda pod nadzorstvom zdravnika — zdraviti za shujšanje.
Ogl. reg. S. br. 30474-32.

Jurjevanje na Ljubljanskem gradu je preloženo na nedeljo, 5. maja

Šentpetrska in šentjakobska podružnica CMD sta sklenili preložiti tradicionalno jurjevanje na Gradu od praznika Vnebohoda na nedeljo, 5. maja, ker sta dobili zagotovilo, da bo v nedeljo povsem zanesljivo lepo vreme. Razen tega pa bosta še izpopolnili priprave, da bo letos vsem gostom postreženo kakor še nikoli doslej. Ves dan bo veselo in prijazno, igrala bo godba, cene ne bodo upoštevale nobene draginje in bodo najzmernejše, — vseh fletnosti pa zaenkrat ne smemo izdati.

Opereta „Modra roža“

Po daljšem presledku se je pojavila na ljubljanskem gledališkem repertoarju opereta, ki je bolj kakor marsikatero pri nas vprizorjeno delo zakoreninjena v revijskem tipu. Avtorja sta ji dva Slovaka, skladatelj G. Dusik in P. Braxatoris, ime pa ji je »Modra roža«.

Na nji ni prav nič slovaškega, če prezremo nekaj sinkop v ritmu, ki ne silijo prepričevalno v ospredje. Dejanje se odigrava v mondenskem okolišu, prav tako je tudi glasba na ravni povprečnega evropskega šlagerja. Dogodki so na našem odru zgoščeni v tri dejanja z mnogimi scenami »Svatovskih«, Tomčevem »Belokranjskem kolu« in Matetićevem »Čače moj«. Nikoli nisem mislil, da imamo v naši sredi pevko tako izrednih kvalitet. Njen krasni glas, ki se mi je zdel v gledališču dokaj šibak, me je po jakosti, s katero je tonovsko napolnil veliko dvorano, nemalo presenetil. V tem pogledu je imela pevka sicer olajšano stališče, ker sta od treh partij ki jih je podala, dve pisani na vokal »o«, ki pevcu v vsaki glasbeni legi vedno najboljše zveni. Gdč. Igličeva nam je na tem koncertu nudila lep užitek. — Pohvaliti moram tudi mladinski dekliški zbor Minke Zaherlove (I. dekliške meščanske šole), ki se je pri Matetićevem »Čače moj« tako dobro odrezal, ter tvoril z zborom in solistinjo lepo glasovno celoto.

Občinstva je bilo precej, bilo bi ga pa lahko še več. Če pa upoštevamo, da so se vsi koncerti zgostili na ta mesec, moramo biti zadovoljni tudi s tem srednjim obiskom. Sodeč po pazljivem poslušanju in živahnem ploskanju navdušenega občinstva lahko mirno ugotovimo, da je koncert odlično uspel.

Prof. Karol Pahor

Po daljšem presledku se je pojavila na ljubljanskem gledališkem repertoarju opereta, ki je bolj kakor marsikatero pri nas vprizorjeno delo zakoreninjena v revijskem tipu. Avtorja sta ji dva Slovaka, skladatelj G. Dusik in P. Braxatoris, ime pa ji je »Modra roža«.

Na nji ni prav nič slovaškega, če prezremo nekaj sinkop v ritmu, ki ne silijo prepričevalno v ospredje. Dejanje se odigrava v mondenskem okolišu, prav tako je tudi glasba na ravni povprečnega evropskega šlagerja. Dogodki so na našem odru zgoščeni v tri dejanja z mnogimi scenami in plesi ter se sučejo okoli policijskega komisarja Edmunda Duvala, ki je nepoznan sprejel službo sluge pri inženjerju Lenoirju, da bi varoval pred tatovi njegove tajne načrte o važnem izumu. Po mnogih ljubezenskih in detektivskih zapletlajih, ki so plod Duvalove dozdevne službe in njegove skrivne zaposlitve, obvaruje Duval inženjerjeve načrte, razkrinka tatove in si pridobi roko inženjerjeve hčerke. V dogodke so zapleteni še stari bankir Caniche, ki je še vedno pri damah podjeten in ljubosumen na svojo, moškim preveč vdano nevesto-vdno Denise, ter bankirjeve nezaupljiva hčerka Žaneta. Zakrknjeni sovražnik zakona, reporter F. Lenard, ki končno vendarle ne uide tej usodi, zločinski lažni-grof Dubois, stražniki, plesalci in plesalke, mornarji, reporterji in barska družba takisto sodelujejo.

Delo sta vestno in čedno navežbala dirigent R. Simoniti in režiser D. Zupan. G. Simoniti se je prvič pojavil za dirigentskim pultom pa je pravilno zadel tempo plesov, poudarjal značaj ritmov in s trdo ter nemirno, toda vedno točno gesto obvladal orkester in pevce na odru. Naša orkestralna zasedba ne ustreza šlagerski reprodukciji in ne more uspešno zamenjati jazz-sestave, kar je bilo mogoče ugotoviti na nelepem in plehkem zvoku. Bolje je ustrezal v plesu »Modre rože« drugega dejanja (solistka Remškarjeva), kjer se skladatelj s pridom spušča v tehtnejši izraz od običajnega šlagerja. Ob zasledovanju glasbenega poteka v opereti vzbuja pozornost mimo par prikupnih, dasi zelo šablonskih melodij in ritmov, talent, s katerim se je posrečil skladatelju sedaj groteskni, sedaj zopet ljubezenskosentimentalni pa razposajeno-živahni izraz. Slaba pa je glasba k recitativom. Režijsko bi bilo treba podčrtati nekaj prepovršnih in prenaglih preokretov iz enega nastrojenja v drugo, kar bi bilo delu v prid, ne bi pa trpel tempo igre. Od sodelujočih se je pevsko odlikovala v operetu tudi sicer že dobro verzirana ga. Ribičeva, ki bi z manj moči v tonu le povečala svoj uspeh. G. Belizarju Sancinu je vloga komisarja Duvala ena najboljših. Pripomogel ji je pevsko in igralsko do uspeha. Največjega aplavza sta bila deležna — kot vedno — parček Barbičeva - M. Sancin. Ga. Poličeva in g. Zupan sta pa skrbela za veselo zabavo. Zelo uporabnega se je izkazal v skoro izključno igralski vlogi g. Anžlovar.

Opereta »Modra roža« je beležila v soboto in nedeljo uspeh, kakršnega smo vajeni ob premierah povprečnih operet. Kljub mnogim zabavnim dogodivščinam jo je občinstvo sprejelo nekam hladno. Naj bi njena vprizoritev pri nas pomagala vsaj kakemu našemu domačemu delu na slovaške odre! Koreografija je Golovinova, prevod Štritofov.

P. Š.

Zborovanje slovenskih zgodovinarjev. Zgodovinsko društvo v Mariboru in Muzejsko društvo v Ptuju organizirata za 7. in 8. septembra t. l. drugo zborovanje slovenskih zgodovinarjev. Vršilo se bo na Črni gori, v Ptuju in Dornavi. Na Črni gori bo predaval univ. prof. dr. B. Saria o topografiji Dravskega polja, univ. prof. dr. M. Kos in prof. dr. Blaznik pa o problemih kolonizacije na Slovenskem. V Ptuju bosta predavala univ. prof. dr. Fr. Stele in konservator dr. Fr. Mesesnel o varstvu spomenikov v Ptuju in okolici ter prof. Franc Habe o krajevni zgodovini v srednji šoli. V Dornavi bosta predavala mag. pharm. Fr. Minařik o zgodovini farmacije na Slovenskem, dr. Drago Mušič pa o zgodovini medicine na Slovenskem. Zborovanje se bo zaključilo v Ptuju, kjer bo ob tej priliki otvorjen Vinarski muzej.

Odmev bolgarskih glasbenih prireditev v Ljubljani. »La Parole Bulgare« z dne 28. aprila prinaša krajši dopis iz Ljubljane, ki beleži teden bolgarske glasbe s koncertom Panče Vladigerova v radiu in z njegovim nastopom na koncertu Ljubljanske filharmonije, operna gostovanja ge. Vanje Leventove in predavanje kritika Ivana Kamburova. Poročilo se končuje takole: »Ta teden je dobil značaj lepe manifestacije za bolgarsko glasbo in bil ob istem času tudi manifestacija za kulturno zbližanje med obema bratskima narodoma.«

Neznane Mozartove skladbe v Pragi. V praškem strahovskem samostanu so našli šest rokopisov z Mozartovim imenom. Med njimi sta dve doslej neznani skladbi nesmrtnega avtorja »Don Juana«.

»Muzički glasnik« o bolgarski glasbi. Najnovejša (3./4.) številka beograjskega »Muzičkega glasnika« je v glavnem posvečena bolgarskemu glasbenemu življenju. Na uvodnem mestu prinaša članek Ivana Kamburova »Narodna glasbena umetnost na Bolgarskem«, dalje ima članek Raina Kacarova »Dve odliki rodopskih pomaških napevov«, Asena Balkanskega pregled »Glasbena umetnost v Bolgariji«, članek prof. Andreja Stojanova »Glasbeno ustvarjanje in izvajanje« in članek Hrista Pančeva »Beethoven in Bach kot kontrast in dopolnitev«. Izmed ostalih prispevkov v tej številki beležimo glasbeno poročilo iz Ljubljane, ki ga je prispeval Slav. Osterc. V njem se bavi zlasti s Škerjančevim »Sonetnim vencem«, ki ga strokovno razčlenja in karakterizira. Poroča tudi o jubilejnem koncertu orkestralnega društva Glasbene Matice.

u — **Ogenj na Barju.** V ponedeljskem »Jutru« smo obširno poročali o požaru, ki je v nedeljo zjutraj nastal na posestvu Jakoba Vidmarja, po domače Mokarja na Barju. Poročilo moramo toliko izpopolniti, da so bili med prvimi na mestu domači barjanski gasilci, ki so požrtvovalno delali na pogorišču ves dan in so potem, ko so mestni gasilci odšli, ostali na straži tudi vso noč. Barjanski gasilci so nastopili pod vodstvom predsednika Vrbinca in poveljnika Miklavčiča.

u — **Tri nesreče.** Včeraj so mestni reševalci pripeljali na kirurški oddelek 32-letnega Petra Hledeta iz Brejčeve ulice, ki je zaposlen kot šofer pri tvrdki Slograd. Ko je zaganjal motor, ga je kljuka z vso silo udarila v glavo. Žrtev prometne nesreče je postal 66 letni posestnik France Gams iz Mekinj pri Kamniku, ki ga je na cesti kolesar in mu prizadejal precej nerodne poškodbe po telesu. V bolnišnico je moral tudi 2-letni delavcev sinček Lojze Gutnik s Hriba pri Vrhniki, ki ga je sosedovo dekletce udarilo po levem očesu in mu prizadejalo nevarno poškodbo.

u — **Razprodaja na fužinskem gradu** bo od četrtka 2. t. m. do nedelje 5. maja. — Ogled in razprodaja pohištva (Biedermayer etc) in drugih predmetov. Ugodne avtobusne zveze s Krekovega trga. (—)

u — **Za majniški izlet SPD** na praznik, v četrtek 2. maja, na Krvavec naj se planinci prijavijo v društveni pisarni SPD, Aleksandrova c. 4/I. najkasneje do srede dne 1. maja opoldne. (—)

u — **Odkod ptica?** Franci Kovač, učenec drugega razreda osnovne šole, je doma na dvorišču v Sp. Šiški, z rešetom vlovil majhnega ptiča, ki ima na nogi obroček s številko 139 K in majhen kvadrat. Na novem domu se izvrstno počuti, poje in ima izboren apetit. Malega lastnika zanima, odkod je ljubka ptica priletela.

u — **Občni zbor Udruženja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev,** oblastnega odbora Ljubljana, bo v nedeljo, dne 5. maja t. l. s pričetkom ob 8. v dvorani Delavske zbornice (Miklošičeva cesta). Vabimo članstvo, da se ga v čimvečjem številu udeleži.

u — **Redni letni občni zbor Muzejskega društva za Slovenijo** bo v torek 7. maja ob 5. popoldne v čitalnici Narodnega muzeja v Ljubljani.

u — **V evangeljski cerkvi** v Ljubljani bo 2. maja (Vnebohod) ob 10. dopoldne svečana birma.

u — **»Pekovsko«, zabavno veseloigro** s petjem in godbo, bodo ponovili v Šentjakobskem gledališču jutri zvečer in na praznik Vnebohoda 2. maja, obakrat ob 20.15 ter v nedeljo ob 15.15. Razgibanost dejanja, humor in zabavne situacije odlikujejo to gledališko delo, ki so ga Šentjakobčani izvrstno naštudirali in ki je imelo velik uspeh in so bile vse dosedanje predstave razprodane. V soboto pa bo šestindvajseta in poslednja ponovitev duhovite Nušičeve veseloigre »Uježe«. Ker je bila tudi sobotna jubilejna predstava popolnoma razprodana in je spet mnogo ljudi odšlo brez vstopnic, se je uprava odra na splošno željo odločila še za eno predstavo. Kupite vstopnice že v naprej od danes dalje v Mestnem domu, ker jih sicer pred predstavo ne boste več dobili.

u — **Zaključno predavanje pri »Soči«.** Društvo »Soča« v Ljubljani bo zaključilo svojo letošnjo predavateljsko sezono v dvorani pri »Levu« v soboto, 4. maja, ob pol 21. uri. Kot zadnji predavatelj bo nastopil nam že znani novinar, publicist in odličen predavatelj g. **dr. Branko Vrčon,** katerega izčrpni, jasni in stvarni zunanjepolitični pregledi so našemu občinstvu v svežem spominu. To pot želi g. predavatelj upoštevati posebne razmere, ki jih je povsod v svetu ustvarila nova vojna, pa nas bo zato v mislih popeljal po Evropi, ne da bi nam podrobno govoril o razvoju glavnih dogodkov, temveč da bi nam prikazal, kaj smatrajo v teh težkih dneh vsi narodi Evrope, zlasti oni izven vojne, za svojo prvo skrb: gojitev morale v zaledju, ki je prav v sedanji vojni najbolj zanesljiv zaveznik vseh malih držav. Temu predavateljevemu namenu odgovarja naslov aktualnega predavanja: »Morala zaledja« — glavni zaveznik malih narodov«. Predavanje bo predvsem informativno, ker nam bo g. predavatelj na primerih pokazal, kakšno pozornost posvečajo danes evropske države temu perečemu vprašanju. Ta večer bo sodeloval pevski zbor »Sloge« pod vodstvom g. Premelča. Vabljeni vsi »Sočani«, prijatelji in sploh vsi, ki se za to zelo važno predavanje zanimajo. Vstop vsem prost! (—)

u — **Najboljša Moserjeva burka »Anton poslednji« v kinu Slogi.** Ljubljančani potrebujejo v teh burnih dneh razvedrila in tega dobi z izvrstno burko »Anton poslednji«. Ta film predstavlja eno najboljših del priljubljenega komika, popularnega Hansa Moserja. »Anton poslednji« je star, konservativen sluga pri starem aristokratu — graščaku, ki ima sina modernih idej. Sinovo življenje, njegova dejanja, ki niso v skladu s staro tradicijo graščakove hiše, vzbujajo pri Antonu večno nejevoljo in prezir. Nikakor se Anton ne more vživeti v svobodomiselnost mladega graščaka, zato tudi nima zanj nobenih simpatij in ga označuje za modernega revolucionarja. Edini Anton drži v hiši še staro etiketo preteklih dni, edini on se še vede po starih aristokratskih manirah in se prišteva k takozvanemu »boljšemu razredu«. — Življenje pa teče svojo pot in nazadnje spregleda tudi stari, nepoboljšljivi Anton ter uvidi, da je graščakov sin le dober, plemenit človek in da so njegovi nazori pametni in zdravi, bolj kakor zastarela etiketa aristokracije, ki je brez srca, puhla in brez vrednosti. Anton se spreobrne in postane navdušen somišljenik in pristaš idej graščakovega sina in spreobrne naposled tudi starega graščaka, tako da zavlada v graščini nov, moderen človeški duh. Hans Moser, ki prišteva film »Anton poslednji« med svoje najboljše filme, razvije v svoji vlogi odlične momente najbolj učinkovite komike. Občinstvo se zabava in smeje pri filmu kakor malokdaj pri kakem filmu in zato je film tudi povsod dosegel ogromen uspeh. Zagreb, kjer je bil film predvajan pred nekaj tedni, se je nad 14 din krohotal »Antonu poslednjemu« in tudi Ljubljana sprejema film s toplim odobravanjem in z veseljem pozdravlja izpreobrnitev zakrknjenega grajskega sluge v navdušenega pristaša svobodnih, modernih naziranj. Kdor se torej rad smeje ob Moserjevi izvrstni komiki, nikakor ne sme zamuditi njegove odlične burke, ki se predvaja v kinu Slogi.

INSERIRAJTE V „JUTRU"!

Iz Celja

e — **Tretja prireditev v Celjskem kulturnem tednu,** ki je bil, kakor smo že poročali v ponedeljski izdaji »Jutra«, otvorjen v nedeljo dopoldne, bo koncert slovitega francoskega violinskega virtuoza Roberta Soetensa in pianistke Suzane Roche, ki se bo pričel drevi ob 20. v mali dvorani Celjskega doma. Koncert bo redek glasben dogodek za Celje. Vstopnice so v prodaji v Goričarjevi knjigarni.

e — **Glasovanje o novi lekarni v Celju.** V poročilu o seji mestnega sveta celjskega smo v nedeljo navedli, da so glasovali proti ustanovitvi četrte lekarne na koncu Prešernove ulice ob Dečkovem trgu člani mestnega sveta gg. Holobar, Rozman, Berger in Plankar. Naknadno pa je bilo ugotovljeno, da je glasoval proti ustanovitvi te lekarne tudi član mestnega sveta g. Repnik.

e — **ČSK : ŠK »Vidmar« 4:4.** Celjski šahovski klub je gostoval v nedeljo v Mariboru in igral finalno prvenstveno tekmo z mariborskim šahovskim klubom »Vidmarjem«. Tekma se je po hudi borbi končala neodločeno s 4:4. Posamezni rezultati so naslednji (prvi so Celjani, drugi Mariborčani): Cijan : Gerželj 1:0, Poljanec : Kukovec 1:0, Šmigovc : Marvin 1:0, inž. Sajovic : Lukež st. 0:1, Vladimir Diehl : Kuster 0:1, Modic : Lukež ml. 0:1, Grašer : Peče 1:0, Fajs : Čertalič 0:1. Revanžna tekmo bo v nedeljo 5. maja v Celju.

e — **Iz mestnega kmetijskega odbora.** Na predlog kmetijskega odbora je mestni svet določil naslednje pristojbine za sušenje sadja v sadni sušilnici v Mestnem zavetišču v Medlogu: za 1 škaf svežega sadja brez kurjave in strežbe 2 din, brez kurjave in s strežbo 4 din, s kurjavo in strežbo pa 8 din. Podeljene so bile naslednje podpore: Avgust Rücklu za napravo vzornega gnojišča 600 din, Jožetu Pavlinu za nabavo plemenskega bika 1205 din, čebelarski podružnici v Celju 400 din, Antonu Tomanu za travniška semena 150 din, Francu Fazarincu za sadno škropilnico 500 din, Francu Ocvirku za napravo vzornega gojišča 1.000 din, društvu Rejec malih živali v Celju 473 din. Odobreni sta bili tudi dve vzdrževalni nagradi in sicer Francu Klinarju 300 din za bika in Mariji Glinškovi za merjasca. Kmetijski podružnici v Celju je bil odobren prispevek v znesku 500 din za nabavo dveh travniških bran. Poleg tega bo občina nabavila dve travniški brani, ki bosta stali po 1.050 din, in ju oddala v oskrbo dvema zanesljivima kmetovalcema v Lokrovcu in Košnici.

e — **Dijaški kuhinji v Celju** so darovali v počastitev spomina pokojnega podravnatelja g. Matka Šmida v Celju njegovi kegljaški tovariši 300 din.

e — **Šahovski brzi turnir za prvenstvo v** mescu aprilu je odigrala tudi B skupina Celjskega šahovskega kluba. Prvo mesto si je priboril mladi Janko Jazbec s 13 točkami od 16 dosegljivih, drugo mesto pa Davidovac s 12 točkami in pol.

Iz Maribora

a — *Gledališče preurejajo.* Včeraj so pričeli s preurejevanjem gledališkega upravnega poslopja v Slovenski ulici. Ta dela so bila napovedana že za lani, pa so bila odložena. Pritlični stavbi bodo nadzidali nadstropje. Gradbena dela so poverjena stavbni tvrdki inž. Jelenec in inž. Šlajmer.

a — *Paketi niso šli čez mejo.* Zaradi nesporazuma v tolmačenju zadevnih določil, ki se nanašajo na pošiljke z jestvinami, nekaj dni paketi niso šli čez mejo. Sedaj pa je odpošiljanje paketov spet normalno in gre dnevno čez mejo stotine pošiljk, ki jih pošiljajo tudi v češkomoravski protektorat in na Poljsko.

a — *4 : 4.* Semifinalno šahovsko tekmovanje za klubsko prvenstvo Slovenske šahovske zveze nad našimi »Vidmarjevci« in celjskim šahovskim klubom se je končalo z rezultatom 4:4. Revanžno tekmovanje bo v nedeljo 5. maja v Celju.

Klobuki v najnovejših oblikah in barvah **A. HEDŽET — Maribor.**

a — *Nova postojanka narodno zavednega delavstva.* V soboto je bil pri Pristaniku v Hočah ustanovni občni zbor tamošnje podružnice NSZ. Lepo obiskano zborovanje je otvoril tov. Mirko Primec. Izčrpno je poročal o aktualnih zadevah socialne zakonodaje pravni referent OUZD g. Pavel Žmavec iz Maribora. Pri volitvah je bil izvoljen devetčlanski odbor s tov. Ivanom Magajnerjem na čelu. Potreba nove organizacije se je pokazala zlasti ob tem, da je prijavilo svoj vstop v organizacijo 70 delavcev.

a — *Spet živahen promet.* V zadnjem času se opaža spet živahnejši potniški promet čez mejo. Iz Maribora potuje več potnikov dnevno, ki dobijo dovoljenje za vožnjo čez mejo. Nekaj časa je bilo, kakor znano, zelo težko dobiti zadevno dovoljenje.

a — *Drevi premiera.* Drevi bo v gledališču premiera pretresljive švicarske drame »Izdaja pri Novari«. Režija je v rokah g. P. Malca.

a — *Zlata vreden dež.* Od nedelje na ponedeljek je padlo dežja za 31.7 mm. Dež je za naše njive, travnike in vrtove zlata vreden. Včerajšnja minimalna jutranja temperatura je bila 10.5 st. C. Tezenska postaja napoveduje oblačno vreme. Ponekod bo morda še deževalo.

Iz življenja na deželi

JESENICE. Zvočni kino Radio bo predvajal danes ob pol 21., jutri ob 15. (samo ob slabem vremenu in ob pol 21. in v četrtek (na praznik) ob 15. in ob pol 21. velefilm »Njen prvi ples«. V glavni vlogi Harry Baur in Marija Bell. Med dodatki tudi risana šala. Sledi »Medeni mesec«. (—)

Iz Ptuja

j — **Ljudska univerza** priredi drevi ob 20. v Mladiki predavanje o narodni vzgoji. Predaval bo Anton Trstenjak iz Maribora. Zaradi aktualne vsebine je pričakovati velik obisk.

j — **Odbor za splošno naobrazbo trgovskega in obrtnega naraščaja** zaključi drevi ob pol 19. v pletarski šoli svoje tečaje za knjigovodstvo, trgovsko spisje in strojepisje s slovesno izročitvijo spričeval.

Prisebnost in pogum obvladata vsako nevarnost

Gospodarstvo

Zlato s celega sveta se steka v Ameriko

Ameriški zakladni urad ima za en bilijon dinarjev zlata

V zadnjih osmih letih zaznamujejo Zedinjene države stalen dotok zlata. Devalvacije valut od leta 1933. naprej so mnogo pripomogle k temu, da se je zlato iz Evrope pa tudi iz drugih kontinentov pričelo stekati v Ameriko, ki je imela že pred nastopom svetovne gospodarske krize razmeroma preveč zlata. V povečanem obsegu se je ta dotok zlata nadaljeval pod vtisom političnih napetosti v letih 1937 in 1938. Nov pospešen val dotoka se je pričel lani, ko se je napetost v Evropi stopnjevala in ko je končno prišlo do vojne.

Od pričetka vojne je priteklo v Zedinjene države že skoro za 2 milijardi dolarjev zlata (za 110 milijard dinarjev) in še se dotok stopnjuje. V tretjem tednu aprila so nakupi zlata od strani ameriškega zakladnega urada dosegli rekordno višino, saj je moral samo v tem tednu zakladni urad kupiti za 108 milijonov dolarjev zlata, medtem ko je že prejšnji teden znašal odkup 53 mil. dol. Tako so ameriške monetarne rezerve zlata dosegle dne **21. aprila ogromno višino 18.65 milijarde dolarjev, t. j. 1003 milijarde din ali 1 bilijon dinarjev. Ameriški zakladni urad ima danes že skoro 70% vsega manetarnega zlata na svetu.**

Kako naglo je v zadnjih petih letih naraščal zlati zaklad Zedinjenih držav nam kaže naslednja primerjava:

dec. 1933	7.350	milijonov	dolarjev
dec. 1934	8.228	«	«
dec. 1935	10.123	«	«
dec. 1936	11.162	«	«
dec. 1937	12.760	«	«
dec. 1938	14.508	«	«
dec. 1939	17.620	«	«
21. IV. 1940	18.650	«	«

V gornjih številkah pa niso vštete velike količine zlata, ki so deponirane v Ameriki in so last številnih evropskih novčaničnih bank. Kakor je znano so evropske novčanične banke že lani pred izbruhom vojne prenesle znaten del svojih zlatih rezerv v Ameriko.

Precejšen del dotoka zlata v zadnjih mesecih izvira iz teh deponiranih zlatih rezerv. Tako je zlasti Anglija iz svojih deponiranih rezerv zlata v zadnjih mescih precej prodala ameriškemu zakladnemu uradu, da je na ta način prišla do potrebnih deviz za plačilo kupljenega blaga, zlasti vojnega materiala. Od pričetka evropske vojne so se tudi zmanjšale celotne zlate rezerve nordijskih držav. Švedska je imela ob koncu marca t. l. le še za 218 milijonov dolarjev zlata nasproti 355 milijonom ob koncu lanskega avgusta. Norveška pa 84 milijonov nasproti 107 milijonom ob koncu lanskega avgusta. Po večini pa je zlato nordijskih držav deponirano v Zedinjenih državah. Tudi Nizozemska je morala prodati precej zlata in so se v sedmih vojnih mesecih njene zlate rezerve zmanjšale od 768 na 692 milijonov dolarjev, zlate rezerve Švice pa so se skrčile od 582 na 516 milijonov dolarjev.

Ogromen dotok zlata povzroča Zedinjenim državam ne male skrbi. Bati se je, da bo dotok zlata povzročil v Ameriki zlato inflacijo, kajti ameriški zakladni urad ne more nadalje financirati nakupov zlata na ta način, da bi najemal proti obrestim posojila na domačem trgu in izkupiček porabil za nakup zlata. Če pa kupi zlato in deponira pri federalnih rezervnih bankah zlate certifikate v zameno za bankovce, mora to povzročiti povečanje obtoka bankovcev. Ameriški obtok bankovcev se je sicer že približal meji 5 milijard dolarjev in je ta obtok (brez žirovnega denarja) **skoro 3 in pol krat krit z zlatom,** toda Zedinjene države ne potrebujejo več bankovcev v obtoku. Če ne bi ameriški zakladni urad v zadnjih letih financiral nakupov zlata iz sredstev, ki si jih je najel proti obrestim na domačem trgu in če ne bi prisilil bank, da morajo imeti pri federalnih rezervnih bankah znatne žirovne rezerve, bi danes Zedinjene države imele že znatno večji obtok. Navzlic temu se boje v Ameriki inflacijskih posledic, četudi na osnovi naraščanja zlatih rezerv. Obilica denarja povzroča Ameriki vedno več skrbi. Hranilne in kontokorentne vloge pri 10 največjih bankah v New Yorku so se od začetka leta 1938. povečale za 4.24 milijarde dolarjev ali za 45%. Banke pa nimajo možnosti za obrestonosno naložbo teh pritekajočih sredstev. Krediti, dani gospodarstvu, so se v zadnjih letih celo zmanjšali. Nezaposlena denarna sredstva teh 10 newyorških bank so od začetka leta 1938. narasla za preko 3 milijarde dolarjev.

Gospodarski strokovnjaki v Zedinjenih državah tudi s skrbjo zasledujejo stalno naraščanje produkcije zlata v svetu. Lani je celotna svetovna produkcija zlata dosegla že 39.2 milijona unč nasproti 37.0 milijona unč v prejšnjem letu, 34.8 milijona unč v letu 1937 in 25.3 milijona unč v letu 1933.

Prisilna proizvodnja ricinusovega semena

Ministrski svet je na predlog kmetijskega ministra predpisal uredbo o proizvodnji ricinusovega semena, ki je objavljena v »Službenih novinah« od 27. t. m. Ta uredba določa v glavnem naslednje:

Proizvodnja ricinusovega semena je po določah te uredbe **obvezna na državnih in banovinskih posestvih, kakor tudi na veleposestvih, ki imajo maksimum površine po določbah zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih.** Kmetijski minister bo v sporazumu z vojnim in trgovinskim ministrom odredil vsako leto najkasneje do 30. oktobra rajone, v katerih se ima prihodnje leto gojiti ricinus, kakor tudi površine državnih in banovinskih posestev ter zasebnih veleposestev, na katerih se ima gojiti ricinus. Na področju banovine Hrvatske bo določil rejone in površine za gojitev ricinusa kmetijski minister v sporazumu z banom banovine Hrvatske. Površino za setev ricinusa na državnem posestvu v Belju pa bo določil kmetijski minister v sporazumu s finančnim ministrom.

Izjemno bo kmetijski minister v sporazumu z vojnim ministrom za leto 1940 odredil rejone in površine za gojitev ricinusa takoj po uveljavljenju te uredbe.

Kmetijski minister lahko po potrebi določi tudi vrste ricinusa, ki se naj pridelujejo v posameznih rejonih odnosno na posameznih posestvih. V tem primeru se ne smejo sejati druge vrste.

Vse količine ricinusovega semena, ki bodo proizvedene v smislu te uredbe se imajo ponuditi na odkup Prizadu po ceni, ki bo določena v smislu uredbe o oskrbi industrije semenskega olja z oljnim semenom. Prizad je dolžan odkupiti vse količine, če ponudeno blago ustreza predpisani kakovosti, v smislu uzanc, ki jih bodo določile domače borze v sporazumu s Prizadom, predstavniki prizadetih kmetijskih zbornic in predstavniki industrije za predelavo ricinusovega semena.

Lastnik privatnega posestva, ki ne bi gojil ricinusa na površini, ki mu je določena po tej uredbi, bo kaznovan z globo 750 do 1500 din od vsakega hektarja, odnosno dela hektarja, ki ga ni posejal z ricinusom, prav tako lastnik posestva, ki na določeni površini ne bi pravočasno posejal ricinusa ali ga ne bi pravilno negoval in pridelek pravočasno spravil. Ista kazen velja za onega, ki bi gojil drugo vrsto ricinusa, kakor je predpisana v smislu te uredbe. Lastnik privatnega posestva, ki je v smislu te uredbe dolžan gojiti ricinus in ne bi pridelka ponudil v celoti na odkup Prizadu do 31. decembra onega leta, v katerem je ricinus pridelal, bo kaznovan z denarno globo po 10 din za vsak kilogram proizvodnega ricinusovega semena, ki ga ni ponudil na odkup. Gornje kazni izrekajo okrajna sodišča, globe pa se stekajo v oljarski semenski fond pri Državni hipotekarni banki. Prizad lahko presežek ricinusovega semena izvozi v inozemstvo po odobritvi trgovinskega ministra in v sporazumu s kmetijskim in vojnim ministrom.

Domače ricinusovo seme in ricinusovo olje, ki se pridobi iz domačega semena, se oprošča državnih in samoupravnih davkov, doklad in drugih dajatev. Pri Prizadu se ustanovi posvetovalni odbor za proizvajanje ricinusa, ki ga tvorijo po en predstavnik kmetijskega, trgovinskega in vojnega ministrstva ter banske oblasti banovine Hrvatske in po en predstavnik proizvajalcev ricinusovega semena in industrije ricinusovega olja. Kmetijski minister lahko v sporazumu s trgovinskim in vojnim ministrom predpiše s pravilnikom točnejše določbe z izvajanjem te uredbe.

Gospodarske vesti

= *Plačevanje kmečkih dolgov.* Po izkazu Privilegirane agrarne banke so v prvih dveh mesecih t. l. plačali kmečki dolžniki na račun dolžnih anuitet *9.65 milijona din,* od tega pri centrali 5.72 milijona din, na območju *ljubljanske podružnice* 3.05 milijona din, na območju zagrebške podružnice 0.58 milijona din in na območju sarajevske podružnice 0.29 milijona din. Najslabše so kmetje plačevali anuitete na področju zagrebške podružnice, relativno največ pa so plačali kmetje v Sloveniji Kakor je znano so znašala vsa plačila kmetov v lanskem letu 73.4 milijona din, leta 1938. 130.4 milijona din, leta 1937. pa 143.5 milijona din. — Denarnim zavodom je banka doslej izplačala na račun prvih treh anuitet 252.9 milijona din, od tega denarnim zavodom na področju ljubljanske podružnice 65.7 milijona din.

= **Ukrepi banovine Hrvatske proti izseljevanju industrije z banovinskega področja.** Oddelek za obrt, industrijo in trgovino banske oblasti v Zagrebu je za včeraj sklical anketo, ki je razpravljala o vprašanju dajanja ugodnosti novim industrijskim podjetjem, ki se bodo naselile na področju zagrebške mestne občine, kakor tudi obstoječim industrijskim podjetjem v Zagrebu, ki razširjajo svoje naprave in uvajajo nove produkcijske panoge. Na konferenci je zagrebška industrijska zbornica predložila obširen referat, prav tako je izneslo svoje mišljenje mestno poglavarstvo v Zagrebu. Zastopan je bil tudi finančni oddelek banske oblasti. Ko bo končno rešeno vprašanje ugodnosti za industrijo v Zagrebu, bo oddelek za obrt, industrijo in trgovino banske oblasti načel vprašanje dajanja ugodnosti industriji na ostalem področju banovine.

= **Podaljšanje roka, predvidenega v pravilniku o ustanovah humanega značaja.** Trgovinski minister je izdal odločbo, s katero se podaljša rok iz čl. 29 točka 1 in a in iz čl. 30. pravilnika o ustanovah humanega značaja, ki se bavijo z zavarovanjem pogrebnih stroškov in stroškov za bolezen, in o skladih za pokojninsko zavarovanje. Po določbah čl. 29. te uredbe, ki je stopila v veljavo 6. decembra 1938, bi se morale prizadete ustanove prilagoditi pravilniku v teku enega leta, humane ustanove in pokojninski skladi pa bi morali v smislu čl. 30. svoja pravila spraviti v sklad v treh mescih. Trimesečni rok iz čl. 30. je bil že ponovno podaljšan, po novi odločbi pa se rok za prilagoditev podaljša do konca maja t. l. za ustanove humanega značaja, ki se bavijo z zavarovanjem pogrebnih stroškov in stroškov za slučaj bolezni, do konca tekočega leta pa za sklade za pokojninsko zavarovanje. Ta odločba je objavljena v »Službenih novinah« od 27. t. m.

= **Uradni tečaji za maj.** Finančni minister je zaradi pravilne odmere taks določil za maj naslednje uradne tečaje: 1 napoleondor 350 din, 1 zlata turška lira 398.30, 1 angleški funt 195, 1 ameriški dolar 55, 1 kanadski dolar 54.80, 1 nemška marka 14.80, 1 belga 9.25, 1 madž. penga 8.70, 1 brazilski milrajs 2.95, 1 egiptski funt 193, 1 palestinski funt 192.50, 1 urugvajski pesos 18.60, 1 argentinski pesos 12.70, 1 čilski pesos 1.25, 1 turška papirnata lira 34, 100 francoskih frankov 110, 100 švicarskih frankov 1235, 100 italijanskih lir 228.80, 100 holandskih goldinarjev 2924, 100 bolgarskih levov 45, 100 rumunskih lejev 25, 100 danskih kron 845, 100 švedskih kron 1306, 100 norveških kron 996, 100 španskih pezet 550, 100 grških drahem 40, 100 češkin kron 150.50, 100 finskih mark 89.50, 100 letonskih latov 715, 100 iranskih (perzijskih) rialov 100 dinarjev.

Borze

29. aprila

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški čeki 14.70 — 14.90. Grški boni so se v Zagrebu nudili po 30. Tečaji na svobodnem trgu se nadalje ravnajo po tečaju 56 din za dolar.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je Vojna škoda pri stalni tendenci nudila po 430. Do zaključkov pa je prišlo v 6% begluških obveznicah po 76.25 in v delnicah Trboveljske po 240.

Devize

Ljubljana. Oficielni tečaji: London 154.80 — 158, Pariz 87.45 — 89.75. New York 4425 — 4485, Curih 995 — 1005, Amsterdam 2349.50 — 2387.50, Bruselj 747.50 — 759.50. **Tečaji na svobodnem trgu:** London 191.26 — 194.46, Pariz 108.10—110.40 New York 5480 — 5520, Curih 1228.18 — 1239.78, Amsterdam 2901.78 — 2939.78. Bruselj 923.20 — 935.20.

Curih. Beograd 10, Pariz 8.8650, London 15.65. New York 446, Bruselj 75.35, Milan 22.45, Madrid 45, Amsterdam 236.85 Berlin 178.62, Stockholm 160, Varšava 5.50 Budimpešta 79.50, Atene 3.10, Bukarešta 2.37.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 430 bl., 4% severne agrarne 50 den., 6% begluške 76.25 — 76.75 (76.25), 6% dalm. agrarne 76 bl., 7% stabiliz. 95 bl., 7% invest. 96 — 98, 7% Seligman 99 den., 8% Blair 100 bl.; delnice: PAB 180 den., Trboveljska 240 — 245 (240), Gutman 52 — 55, Šečerana Osijek 200 den., Isis 31 den., Oceania 600 den., Jadranska 358 den.

Beograd. Zaradi pravoslavnih praznikov borza danes ni poslovala.

Blagovna tržišča

Žito

+ **Chicago,** 29. aprila. Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 108, za julij 106.50, za sept. 106.75; **koruza:** za maj 64.25, za julij 65.25, za sept. 65.875.

+ **Winnipeg,** 29. aprila. Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 89, za julij 90.75, za sept. 92.625.

Naše gledališče

D R A M A

Torek, 30.: zaprto.
Sreda, 1. maja: Hamlet. Red B. Gostovanje Zvonimirja Rogoza, člana Narodnega divadla iz Prage.
Četrtek, 2.: Hamlet. Red četrtek. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.
Petek, 3.: Danes bomo tiči. Premiera. Premierski abonma. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.
Sobota, 4.: Hamlet. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.

Gostovanje priljubljenega umetnika Zvonimira Rogoza, člana Narodnega divadla v Pragi, ki je vzbudilo v Ljubljani največje zanimanje, je bilo zaradi obolelosti gosta za teden dni prekinjeno. Njegovo zdravstveno stanje se je v tem času toliko izboljšalo, da bo v sredo zopet nastopil kot Hamlet. Ta večer bo »H a m l e t« za abonma reda B, ki naj bi imel to predstavo že v soboto 27. t. m., pa je bila takrat odpovedana. Prihodnji večer, t. j. v četrtek, dne 2. maja pa se uprizori »H a m l e t« za abonente reda četrtek. P. n. abonente reda četrtek prosimo, da upoštevajo kratko odmerjeni čas, ki je dan gosp. Zvonimirju Rogozu za gostovanja v Ljubljani in se mora iz tega razloga vršiti predstava za njihov abonma na praznik. Vstopnice, ki so bile prejšnji teden kupljene za »Hamleta«, ki je bil določen za abonente reda četrtek in za abonma reda B, bodo v veljavi za sredo 1., odnosno za četrtek, 2. maja.

O P E R A

Torek, 30.: Lucija Lammermoorska. Red A. Gostovanje Sonje Ivančičeve in Josipa Gostiča.
Sreda, 1. maja: Balet Hrestač. Jolanta. Red sreda.
Četrtek, 2.: Frasquita. Izven. Gostovanje Zlate Gjungjenčeve.
Petek, 3.: Plesni večer primabalerine Kirsanove in šefa beograjskega baleta Anatola Žukovskega. Izven.
Sobota, 4.: Traviata. Izven. Gostovanje bolgarske sopranistinje Vanje Leventove.

Drevi bosta gostovala v Donizettijevi »Luciji Lammermoorski« tenorist J o s i p G o s t i č, čigar Edgardo je eden izmed njegovih najboljših pevskih likov, in mlada koloraturka S o n j a I v a n č i č e v a, ki je nedavno z izrednim uspehom debutirala v naslovni partiji.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 2. maja: Pekovska.
Četrtek, 3.: Pekovska.
Sobota, 4.: Uježe. (Združenje jugoslov. emancipiranih žen). Poslednjič.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 30.: Izdaja pri Novari. Premiera. Red C.
Sreda, 1. maja: zaprto.
Četrtek, 2. ob 15.: Cigan baron. Znižane cene. Zadnjič. Ob 20.: Kovarstvo in ljubezen. Znižane cene. Zadnjič.

†

Umrla nam je po daljši mučni bolezni v 73. letu starosti, previdena s tolažili sv. vere naša dobra mati in stara mati

LEOPOLDINA RAUTER

UČITELJICA V POKOJU

Pogreb blage pokojnice bo v sredo, dne 1. maja ob pol 3. uri popoldne izpred mrliške veže Vidovdanska cesta št. 9, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 29. aprila 1940.

ŽALUJOČI OSTALI

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Kraj važnih odločitev

Mesto in pristanišče Trondhjem, kjer kaže, da bo prišlo do glavnega spopada med nemško vojsko in med zavezniškimi četami na Norveškem

Uničevalec molj

Ena sama samica izleže pol milijona potomcev

Molj, ta neznatna, srebrno lesketajoča se žuželka iz rodu metuljev, povzroča s svojimi ličinkami v omari za obleko, kakor tudi drugod v stanovanju takšno škodo kakor kapusov belin na vrtu ali lubadar v gozdu. Kdor odločno ne poseže vmes, mu molji dobesedno požrejo vse, kar ima za telo. Ena sama moljeva samica izleže na leto 500.000 potomcev, ki požrejo v enem letu skoraj stot volne — to je tolikšno množino blaga, kolikor ga človek porabi komaj vse življenje. Zato je energična borba proti moljem več nego vredna svojega truda.

Ta borba pa je v obliki lova na leteče živali le malo pomembna. V prvi vrsti gre za to, da uničimo ličinke, komaj nekoliko milimetrov dolge živalice, ki ne žrejo samo volno, kakor pogostoma domnevamo, temveč tudi svilo, umetno svilo, bombaževino in drugo blago. Prav tako kakor obleke se namreč lotijo tudi žimnic in blazinaste oprave.

Najboljši pripomoček proti temu sovražniku je najskrbnejša snaga, pogosto zračenje, otepanje in krtačenje ogroženih stvari. Zimsko obleko bi morali hraniti poleti samo čisto oprano oziroma kemično očiščeno. Videti je namreč, da se molji najrajši lotijo oblačilnih delov, ki imajo sledove človeških izločin, kakor kožne maščobe, potu itd. Priporočljivo je tudi za perilo, ki ga nosimo poleti, da ga ne pustimo cele tedne neopranega na kupu.

Vse, česar poleti ne nosimo, hranimo v dobro zaprtih škrnicljih zoper molje, ki jih dobimo v raznih velikostih, ali pa dobro zavito v časniški papir. Razen tega lahko uporabljamo kemične pripomočke, ki napravijo obleko in perilo moljem neužitno. V kemičnih čistilnicah nam na željo preparirajo obleke, krzno, preproge, blazine tako, da se jih molji ne lotijo več. Nešteto je raznih pripomočkov zoper molje, ki jih pa kupujmo vedno samo pri strokovnjaku. Kot zelo učinkovite priporočajo pripomočke, ki vsebujejo naftalin in pa paradiklorbencol.

Radio in letalo rešila otroku življenje

Moderna tehnika v službi človekoljublja

Te dni je okrog 21. ure neki mož prihitel na oddajno postajo v Tripolisu in prosil, naj bi mu pomagali. Njegov mali sinček je nenadno obolel za otroško paralizo in so ga v obupnem stanju oddali v mestno bolnišnico. Tam bi mu morali vbrizgati kakšen serum zoper to zavratno bolezen, ki ga je pa dobiti le vvelikih seroterapevtskih zavodih v Milanu ali Rimu. Časa niso smeli zamujati.

Vodja oddajne postaje je obupanemu očetu takoj obljubil pomoč in je dal nemudoma oddati poziv: »Poslušalci v Milanu in Rimu! Pozor! Pozor! Težak primer otroške paralize zahteva takojšnje odpošiljatve seruma zoper to bolezen v Tripolis. Kdor to oddajo posluša, ga prosimo, naj sporoči seroterapevtskemu zavodu v Milanu ali poliklinič nemu zavodu v Rimu, oddelek za nalezljive bolezni, naj bi še to noč poslala cevko tega seruma ravnatelju tripoliške oddajne postaje z letalom, ki še to noč odleti v Tripolis!«

Ta poziv so oddajali v krajših presledkih do polnoči. Že prvi poziv je čul neki zdravnik v Rimu, ki je takoj obvestil poliklinični zavod, od tam pa so hitro poslali cevko s serumom na letališče Lido di Roma, kamor je prispela pravočasno, da jo je moglo redno letalo vzeti s seboj v Tripolis. Okrog poldne naslednjega dne so cevko oddali v tripoliški bolnišnici. V zadnji uri je tako sodelovanju radia in letala uspelo, da so mogli na smrt bolnemu otroku postreči z edino možnostjo za rešitev.

Topništvo na poti

Oddelek nemške vojske s topovi na poti skozi norveško vas

Usodna lupina banane

Nihče ne uide svoji usodi. Cestni razbojnik Joe Mosse, ki se je znal več nego dve leti skrivati radovednim očem oblasti, ni vedel, da je v Denverju metanje papirja in drugih odpadkov na cesto kaznivo z globo 1 dolarja. Ko je zato te dni neki policist stekel za njim, da bi od njega pobral obolus za odvrženo lupino banane, je Mosse nagonsko dvignil roke kvišku. To se je policistu zazdelo le preveč sumljivo in je moža povabil s seboj na stražnico. Denverska policija ima seveda velike izkušnje s prstnimi odtisi in ni trajalo dolgo, da je spoznala, kdo je možak, ki dviga roke pred policisti. V naslednjih letih Joe Mosse ne bo imel več prilike, da bi metal odpadke na denverske ceste.

Po 600 letih spet francosko poveljevanje

Prošlo sredo je pred Buckinghamskim dvorcem, bivališčem angleške kraljeve dvojice nastopila častno stražo četa vojakov 22. kanadskega polka. Ker so ti vojaki francoske narodnosti, je bilo zanje odrejeno poveljevanje v francoščini.

Vsi vojaki te častne straže morajo meriti v višino najmanj 1 m 80. Častniki te straže imajo star običaj, da pri obedu in pri večerji vse dni straže slavnostno nazdravljajo angleškemu kralju. Doslej se je ta zdravica izgovarjala po angleško, Kanadčani pa jo seveda govore v svojem materinem francoskem jeziku. Ta dokaz prijateljstva med Francozi in Angleži je po 600 letih prvi primer, da se v britanski vojski vporablja francoščina kot poveljevalni jezik. Od časov normanskih kraljev dalje je bila francoščina odpravljena iz vojske. V soboto je nastopil častno stražo torontski polk iz Kanade, ki ima angleščino za službeni jezik.

Top na francoskem bojišču

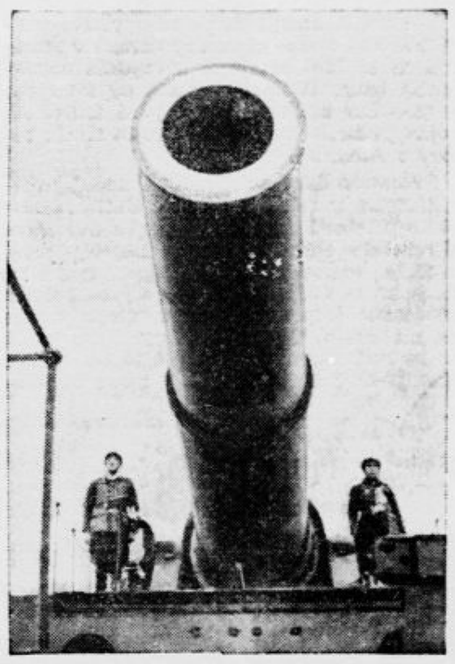

Kakor Nemci, razpolagajo tudi Francozi na zapadnem bojišču z izredno močnimi topovi na železniških tračnicah

Petelinji boj povzročil vaški boj

V Belgiji so petelinji boji že davno prepovedani, vendar pa se tu in tam še vršijo, posebno v kmečkih krajih. Na zadnjem žegnanju v Etichoveju v Flandriji je prišlo zavoljo takšnega boja do hudega spopada.

V neki dvorani so tam priredili petelinji boj. Zbralo se je kakšnih sto gledalcev, ko so prišli orožniki in zahtevali, naj se prireditev ustavi. Gledalci so se zavoljo tega tako razsrdili, da so s kozarci in steklenicami za pivo navalili na orožnike, ki so se morali po hudi borbi, v kateri je bilo več ranjenih, umakniti. Kmalu potem pa so se vrnili v večjem številu, a dvorana je bila že prazna in le gostilničarja so mogli prijeti.

Žival napadla smučarja

V norveških gorah je losova samica napadla nekega smučarja. Žival se je dvignila na zadnje noge, moža prevrnila, legla z vso svojo težo nanj, ga obdelovala s prednjimi nogami in ga skušala ugrizniti. Na njegove klice je prišel njegov brat, ki je smučal spredaj in pregnal žival s smuškima palicama. Pomoč je prišla v zadnjem trenutku, kajti napadenec bi se bil pod živaljo skoraj zadušil.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Stavangersko letališče

Skoro vsak dan se v vojnih poročilih s severa omenja letališče v Stavangerju na Norveškem. Ta aerodrom so Angleži že nad dvanajstkrat obsuli z bombami

Vrana kadi cigarete

Senzacija, ki je mogoča samo v Ameriki

Med živalmi, ki so znane zavoljo svojega daru za posnemanje, je bila doslej menda samo opica, ki je prevzela od človeka kajenje. V živalskem vrtu v Rimu lahko občuduje n. pr. vsakdo veliko opico, ki od časa do časa z užitkom vleče smotko. Iz Zedinjenih držav pa poročajo, da je sedaj tudi neka vrana stopila med kadilce.

Ta vrana je last nekega mistra Johna Smitha iz New Jerseya, ki mu druguje že nekoliko let. Te dni se je zgodilo, da je moral Smith skočiti k telefonu, pri tem je pustil gorečo cigareto na mizi. Nemalo se je začudil, ko se je vrnil in zagledal ptico, ki je čepela na nekem stolu in kadila to cigareto! Mož je napravil nekoliko eksperimentov, ki so mu neoporečno dokazali, da ima vrana dobro cigareto nad vse rada. Samo v neki stvari se ne more pomeriti s priučljivimi opicami: cigarete si sama ne zna prižgati ter ji mora pri tem pomagati gospodar. Mister John Smith bi seveda ne bil pravi Američan, če bi svojega odkritja ne znal trgovsko izkoristiti. Stopil je v zvezo z veliko tovarno cigaret, ki objavlja sedaj velike fotografije kadeče vrane z napisom: »Mary, vrana mistra Johna Smitha, kadi načelno samo naše dobre cigarete te in te vrste«. Ta njena načelnost je mistru Smithu prinesla že lep dobiček.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da Turki s pospešenim tempom gradijo progo Ankara—Teheran preko Tebrisa in da je del nove železnice že izročen prometu;

da je francoski senat dovolil pol milijona frankov kredita za udeležbo Francije na razstavi v Rimu;

da je madžarska vlada poostrila cenzuro za vsa časopisna poročila iz inozemstva;

da bodo poleg Angležev, ki bodo svojo mornarico ojačili s petimi novimi bojnimi ladjami, tudi Francozi uvrstili v svojo vojno mornarico štiri nove bojne ladje po 35.000 ton;

da bo filmska zvezdnica Shirley Temple, ki ima zdaj enajst let, prihodnje leto počivala in ne bo nastopala v filmu;

da je turška vlada odredila popis vseh žen med 20. in 40. letom, ki bi prišle v poštev za strežbo bolnikom in ranjencem v vojni;

da so na luksemburškem ozemlju odkrili tajno radijsko oddajno postajo;

da so prvo »letečo bolnišnico« zgradili Francozi med svetovno vojno l. 1917., Nemci pa so to novost sprejeli in jo prilagodili svojim razmeram;

da je v New Yorku umrl zadet od kapi znani ameriški manager boksača Schmelinga in Galente, Joe Cobbs;

da živi v Italiji nad 15.000 nemških državljanov;

da se bodo vršili naslednji manevri ameriške vojske, pri katerih bo udeleženih tri četrt milijona vojakov z najnovejšimi puškami, ob nenavzočnosti tujih vojaških atašejev;

da so te dni splovili najnovejšo torpedovko ameriške vojne mornarice, ki nosi ime »Meridit«;

da živi od podpisnikov versajske mirovne pogodbe med Angleži samo še Lloyd George;

da je prevzela bivše nemške hotele na Južnem Tirolskem italijanska Banca di Lavoro. Prevzete nepremičnine predstavljajo vrednost nad milijardo lir;

da je bil med rumunsko in bolgarsko vlado dosežen sporazum o rednem letalskem prometu na progi Bukarešta-Sofija;

da preiskujejo Nemci zaradi tuberkuloznih obolenj z röntgenovimi napravami vse člane svoje narodne družine od 6. leta naprej;

da so na Holandskem vsi listi pod strogo vojaško cenzuro.

Preplavljeno ustje Donave

Zavoljo izredno visoke vode na Donavi je preplavljeno sedaj tudi ustje tega veletoka in sliči ogromnemu jezeru. Enajst vasi je pod vodo, prebivalstvo jih je moralo zapustiti. Nad sto kmečkih in ribiških hiš se je zrušilo, 1200 družin je brez strehe. Voda je dosegla višine kakor že zadnjih štirideset let ne. Preplavljeni so tudi nižji deli mesta Tulcee.

Sto zamorcev zgorelo

Med nekim plesom v bivši leseni cerkvi v mestu Natchezu v državi Mississippiju je nastal požar, v katerem je zgorelo sto zamorcev. Plesišče je imelo samo en izhod in pri tem je nastal ogenj. Okna so bila zabita z deskami, tako da je večina ljudi poginila žalostne smrti.

ANEKDOTA

V starejših letih je pisatelja Gottfrieda Kellerja napadel revmatizem. Vprašal je svojega zdravnika za vzrok: »Povejte mi, gospod doktor, ali izvirajo te bolečine od jedi?«

Zdravnik, ki je dobro poznal njegovo nagnjenje za dobro kapljico, je odgovoril naravnost: »Ne, če hočete prav vedeti, vam povem, da izvira vaš revmatizem samo od tekočine!«

Tedaj se je Keller obrnil k svoji sestri, ki mu je vodila gospodinjstvo, in ji dejal očitajoče: »Vidiš sedaj! Sama si slišala: vse zlo prihaja od juh!«

VSAK DAN ENA

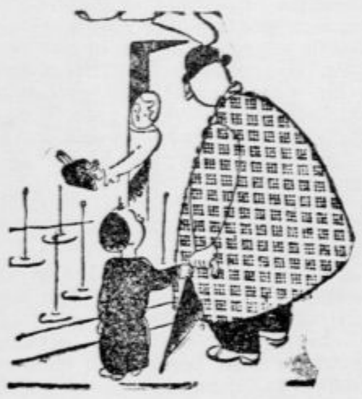

»Ali bo mamica kmalu prišla iz trgovine?«

»Mislim, da kmalu. Pravkar so vzeli iz izložbe zadnji klobuk«.

(»Tidens Tegn«)

MICHEL ZEVACO: 100

Don Juan

ROMAN.

Zakaj ga je sovražil? Ker je bil ljubosumen nanj? Na to se ni mogel izgovarjati niti sam pred seboj, kajti Adelajda de Runes ni bila njegova žena. Adelajda de Runes tudi ni bila njegova ljubica, in vojvoda ni stal med njima kakor nepoklican lopov, ki moti tujo srečo zaradi svojega lastnega zadoščenja.

A don Juan vobče ni iskal izgovora; sovražil je ubogega vojvodo Runskega, dasi ga ni bil še nikoli videl. Adelajda ga je ljubila: to mu je zadostovalo.

V teh štirinajstih dneh je prikipela njegova strast do vrhunca. Zatrjeval si je, da ljubi vojvodinjo iz vsega srca, tolikanj, da mu brez nje ni živeti... Petnajsti dan zjutraj ga je pri »Vedeževalki« obiskal grof de Loraydan, ki mu je rekel nekako tole:

»Ura, da storite, kar ste obljubili, je prišla. Videč, kako vam rojijo po glavi druge skrbi, sem sam vse pripravil za odhod Leonore de Ulloa. Ljudje in kočija, vse je nared. Jutri zvečer okrog enajstih bo trenutek ugoden. Na vas je, da se izkažete. Če ne, dragi senor, bi moral misliti, da ste se ponorčevali iz vseh: iz mene, iz Leonore, iz namestnika in iz kralja — in to bi bilo preveč!«

»Preveč! Veliko preveč!« je vzkliknil don Juan. »Toda preveč je še vse premalo. Ko bi bil moj ubogi Corentin tu, bi vam rekel, da se imam navado norčevati iz Boga, vraga in samega sebe. A nihče naj ne trdi, da bi se bil Juan Tenorio norčeval iz svoje častne besede. Bodite brez skrbi. Vaše jeze, kraljeve jeze in jeze vseh pariških biričev mi je malo mar. Toda Leonora bo jutri ob določeni uri zapustila mesto — zato, ker sem vam obljubil...«

In ko je ostal sam, je nadaljeval:

»Tako mi živega Boga, kako sem mogel pozabiti, da ljubim Leonoro? Oh, neusmiljena Leonora, ko bi mi videla v srce... Prav, prav, a tudi Adelajdo ljubim. Če je temu vrlemu grofu verjeti, moram jutri zapustiti Pariz. Torej mi ostane le še današnji dan, da pridem z Adelajdo do kraja. Kar mora biti, mora biti: drevi bo vse dognano.«

Ko se je zvečerilo, je odjezdil v Runski dvorec, kjer ga je vojvodinja pričakovala k večerji.

XXXIX

Konec pustolovščin z vojvodinjo in vlačugo

In tako ga vidimo po večerji v eni izmed soban Runskega dvorca, ki je bila vojvodinji posebno priljubljeno bivališče. Bližal se je trenutek, ko se je bilo treba posloviti... če ni hotel, da ga vojvodinja, kakor že enkrat, sama opomni.

Nocojšnji večer je bil za dona Juana poslednja prilika, da zmaga. To si je bil tudi prisegel. Adelajda se je vedla proti gostu tako, kakor že ves čas od prvega trenutka: bila je ljubezniva, polna hvaležnosti in vnete pozornosti, a vendar nedvoumno udržana; skratka, don Juan je moral spoznati, da ne bo našel v njenem srcu nikoli nič drugega kakor sestrsko prijateljstvo. Tudi najstrožji sodnik bi bil mogel očitati Adelajdi kvečjemu to, da so jo njegova plameneča priznanja nekam zabavala in da jih je poslušala z veselostjo, ki bi se bila utegnila zdeti komu premalo ogorčena. Tenorio je bil izkušen grešnik in se ni mogel varati; nedvoumno je vedel, da je vojvodinjina ljubezen do soproga neomajna. A njegov značaj je bil tak, da je tudi zdaj, ko bi bil moral izprevideti jalovost svojega poizkusa, v tej minuti, ko je že vstajal in se poslavljal in bi se bilo zdelo, da je vse končano, še vedno veroval v svojo zvezdo in si zatrjeval, da je zmaga blizu.

Tudi vojvodinja je stala; videti je bilo, da ji je malce hudo ob misli, da se prijetni tovariš, ki jo je rešil skoraj gotove smrti in jo od tistih dob vzlic vsem zaljubljenim muham tako imenitno zabaval s svojimi duhovitimi razgovori in svojim kavalirskim vedenjem, za zmerom poslavlja od nje.

Don Juan je opažal to ganjenost in zbiral svoje moči za skrajni napor.

»Torej res že odhajate?« je govorila vojvodinja. »Ne morete počakati vsaj še dva dni? Gospod vojvoda de Runes se v tem času gotovo vrne; presrečen bo, da se vam more osebno zahvaliti.«

»Jutri odpotujem, gospa,« je s potrtim glasom rekel don Juan. »To je moje poslednje slovo.«

»Oh, poslednje... gotovo se še kdaj vrnete v Pariz...«

»Ne, gospa, važni opravki, ki me kličejo na Špansko, me bodo nedvomno zadržali nekaj let... in razen tega... oh, dajte, da vam povem... razen tega sovražim ta Pariz, kjer sem vas vzljubil v svoje gorje. Če kmalu umrem, tem bolje. Ako mi je pa usojenega še kaj življenja, ne bom nikoli, nikoli več videl krajev, kjer sem toliko pretrpel.«

Pobledel je. Oči so se mu zameglile. Bilo je, kakor da bi z naporom vseh moči kljuboval bolečini. In v tem je bil celo odkritosrčen: ta mah se mu je resnično zdelo, da mu ločenemu od Adelajde ne ostane drugega kakor smrt. Vojvodinja ga je v dnu srca pomilovala in žal ji je bilo, da je nehote kriva te bolečine.

»Nikar, nikar!« je rekla z glasom, ki naj bi bil vesel, a je vendar nehote podrhteval od sočutja. »Upam, da kmalu najdete plemenito dekle, ki vas bo vredno, nevesto nežnega srca, ki vas bo razumela...«

Don Juan je odkimal, ona pa je nadaljevala:

»Pač, verjemite mi. Niti malo ne dvomim, da ne bi našli čiste ljubezni, ki vas bo osvojila... Z njo boste spet sedeli za mojo mizo, in vsi trije se bomo smejali porednostim, s katerimi ste me kratkočasili...«

Tiho je odgovoril:

»To ni mogoče. Moje srce je zaživelo šele tisti dan, ko sem vas spoznal ;in ko bom daleč od vas, bo nehalo utripati. Z Bogom, gospa...«

Pomolila mu je roko. Odkimal je in zamrmral:

Zbor rezervnih oficirjev v Ptuju

Vsa slovenska javnost zasleduje z največjimi simpatijami akcijo naših rezervnih oficirjev za utrditev nacionalnega duha med nami in za poglobitev tovariških vezi med vodniki našega oboroženega naroda, če bi prišla ura preizkušnje. V nedeljo dopoldne je bil v Ptuju zbor rezervnih oficirjev iz ptujskega in ljutomerskega sreza. Zbor je organizirala neumorna propagandna sekcija ljubljanskega pododbora Udruženja rezervnih oficirjev. Odziv je bil manifestanten, saj se je zbralo blizu 200 rezervnih oficirjev.

Predsednik ptujskega pododbora dr. Fran Šalamun je otvoril zbor s kratkim pozdravnim govorom, v katerem se je zahvalil delegaciji iz Ljubljane, Celja in Maribora ter pomočniku komandanta dravske divizije, generalu Kukavičiću, da so posetili zbor in s tem znova potrdili tesno povezanost naših rezervnih oficirjev. Pozdravil je še posebej delegate iz Zagreba, ki so tokrat prvič v večjem številu obiskali zborovanje slovenskih tovarišev. Končno se je zahvalil tudi aktivnim oficirjem ptujske garnizije za njihov obisk na zboru.

Glavni govornik je bil predsednik propagandne sekcije ljubljanskega odbora URO dr. Vinko Vrhunec, ki je posvetil svoj govor velikim nalogam rezervnih oficirjev v sedanjih časih in se še posebej zadržal na specialni misiji, ki jo imajo rezervni oficirji v obmejnih srezih.

Z iskrenim odobravanjem so sprejeli zborovalci govor generala Kukavičića, ki je dejal, da predstavlja ptujski zbor rezervnih oficirjev Jugoslavijo v malem, saj so na njem zbrani i slovenski i hrvatski i srbski oficirji, zedinjeni v nezlomljivi odločnosti braniti državo, narod in kralja do poslednjega diha. Prav tako toplo je bil pozdravljen tudi govor zagrebškega delegata Matjaševića, ki je izjavil, da ni v odločni volji, braniti naše meje proti vsakemu napadalcu, nobene razlike med Srbi, Hrvati in Slovenci. Po govoru zagrebškega delegata so vsi navzoči oficirji spontano zapeli državno himno in »Hej Slovani«.

Popoldne je bila delegatska konferenca, katere so se udeležili zastopniki iz Ljubljane, Maribora, Ptuja, Ljutomera, Celja in Zagreba. Glavni predmet razprav je bil razgovor o sistematičnem pobijanju škodljivih posledic tuje propagande, ki skuša spodkopavati z vsemi sredstvi odporno moč našega naroda in ga moralno razorožiti. Sklenjena je bila resolucija, ki predlaga najostrejše ukrepe za pobijanje vseh vrst tuje propagande. Resolucija se zaključuje s pozivom na narodno zavednost posameznikov in naših nacionalnih ustanov, da se sami stavijo v službo zasledovanja in pobijanja podtalnega delovanja razdiralne tuje propagande. V današnjih težkih časih lahko povzročajo pasivnost, ravnodušnost in prizanesljivost največjo škodo. Resolucija bo predložena vsem merodajnim činiteljem.

Beograjski list o potrebi koncentracije

Vprašanju koncentracije vseh pozitivnih sil v našem narodu posvečajo beograjski velikonočni listi dosti pažnje. V »Politiki« je napisal njen notranjepolitični urednik dr. Milivoje Popović uvodnik »Da li je mogoča koncentracija«. V njem prihaja do zaključka, da je danes treba misliti »na koncentracijo vseh političnih skupin, ki imajo zaslombo v narodu. Posebni računi posameznih grup in strank se morajo v velikih trenutkih podrediti splošnim interesom. Delati strankarsko politiko na račun velikih vprašanj, ki se tičejo vsega našega naroda, bi pomenilo delati velike zgodovinske napake. V velikih in usodnih situacijah ni več časa in prostora za neomejeno strankarsko borbo. Namesto borb se je treba lotiti dogovarjanja in sporazumevanja. Položaj v Evropi postaja od dne do dne težji. To ne velja posebej za našo državo, temveč za vse narode in države Evrope. Naša država je še vedno v srečnem položaju, da lahko opazuje, kako se bijejo in krvave vse bolj kulturni in stari narodi, kakor smo Jugosloveni. Bijejo se narodi, ki so stoletja uživali mir. Dejstvo pa je, da se vojna zaostruje in širi. Kdo more reči, da se bo do konca obvaroval pred vojnimi strahotami? Pa če bi se mu to tudi posrečilo, bo potem sledila še mirovna konferenca. Mi moramo biti pripravljeni tako na vojno, kakor na mirovno konferenco.

Pripravljeni pa bomo samo, če bomo materialno in moralno močni in nezlomljivi. Nam je danes potrebna sloga in solidarnost Srbov, Hrvatov in Slovencev in železna disciplina vsega našega naroda. Zato pa je potrebna koncentracija vseh pozitivnih sil od vrha do dna. Čas je, da se strankarski računi odložé za mirnejše čase. Stranke morajo najti pota in način za skupno sodelovanje pri reševanju in odločanju o velikih vsenarodnih in državnih zadevah od katerih bo morda odvisna usoda in bodočnost vsakega posameznika, naroda in države. To velja tako za stranke v vladi, kakor tudi za one v opoziciji. Resnici na ljubo pa moramo pribiti, da leži odgovornost za nadaljevanje naših strankarskih borb v prvi vrsti na strankah v vladi. Te stranke so danes dolžne podvzeti iniciativo za ustvaritev boljšega razpoloženja in ozračja med narodom, da bo odgovarjalo potrebam sedanjega časa. K našim strankarskim borbam in tekmam se bomo lahko zopet povrnili, ko bo zavladal mir v Evropi. Odgovorni pa morajo računati s tem, da se danes prilike in razpoloženja menjajo preko noči. Kar je bilo danes še povsem lahko storiti, bo jutri združeno z največjimi težavami. Zadnjih štirinajst dni smo čuli izjave prvakov opozicije, ki lahko služijo kot temelj za razgovore. Ako se bo dana prilika zamudila, potem ne vemo, kako bodo izgledali razgovori čez mesec dni. Prilike same nalagajo danes brzo in odločno delo. Treba je izrabiti razpoloženje v vodstvih strank in širokih slojih naroda ter ustvariti čim prej koncentracijo vseh narodnih sil.«

BELEŽKE

Sestanek ljubljanskih delegatov JNS

Sinoči je bil v »Zvezdi« pod predsedstvom poslevodečega podpredsednika g. Rudolfa Žitnika sestanek delegatov sreskega odbora JNS za mesto Ljubljano. Sestanek, ki se ga je udeležilo nad 250 delegatov vseh krajevnih ljubljanskih organizacij stranke, je znova potrdil solidarnost in moč ljubljanskega naprednega in nacionalnega življa, politično organiziranega v JNS. Na sestanku je znova prišla do izraza odločna volja ljubljanskih naprednih političnih delavcev, povsod in pri vsaki priliki dvigati v javnosti narodno in državno samozavest ter pobijati vsak pojav malodušja in našim nacionalnim in državnim interesom škodljive propagande.

Dolžnost vse javnosti

»Sokolski glasnik« objavlja uvodnik o svobodi in nevtralnosti. V članku izvaja, da mora naša država v sedanjem težkem konfliktu očuvati nevtralnost, dokler bo le mogoče, to se pravi, dokler ne bosta ogroženi neodvisnost in svoboda naše države. Potem list nadaljuje:

»Zdi se, da so gotovi tuji elementi smatrali to naše stališče kot znak neke pasivne resignacije. Že nekaj časa so vsi domoljubi s skrbjo zasledovali početje raznih tujih agentov. Zato je sedaj vsa naša javnost z največjim zadoščenjem pozdravila odločne ukrepe naših oblasti, da se zatre vsaka tuja akcija.

Časi pa so danes taki, da niso poklicani samo odgovorni faktorji na čuvanje interesov naše države, temveč vsa naša poštena nacionalna javnost. Predvsem naj ne naseda raznim lažnivim in alarmantnim vestem in naj molči o vsem, kar se danes dogaja v našem ožjem domačem krogu. Danes je čas pazljivega pripravljanja na vse možnosti. To pripravljanje pa bo kronano z uspehom samo tedaj, če bomo znali molčati. Tujcem, ki se preveč zanimajo za naše prilike, pokažite vrata, raje preje, kakor pozneje. S tem boste koristili državi, narodu in sebi!«

Madžarska in Jugoslavija

Ob priliki budimpeštanskega obiska trgovinskega ministra dr. Andresa prinaša nedeljski »Hrvatski dnevnik« poročilo svojega posebnega dopisnika, ki je spremljal ministra Andresa. Poročilo pravi med drugim:

»Merodajni madžarski krogi izjavljajo, da želi Madžarska iskreno sodelovati z Jugoslavijo tudi v bodočnosti. To je tem lažje, ker napram Jugoslaviji nima nikakih zahtev, kakor jih ima n. pr. napram Rumuniji, kjer se da iz vzrokov oportunizma pač govoriti o odložitvi teh zahtev, ne pa o resignaciji na nje. V odnošajih do Jugoslavije pa ne gre za to, da bi se Madžari odrekli čemu zaradi tega, ker jim je zaenkrat naše prijateljstvo več vredno od onega, kar bi zahtevali, temveč je stvar taka, da sploh ničesar ne zahtevajo in da iskreno žele trajno in nemoteno prijateljstvo z nami. Prepričani so, da obstoja enaka želja tudi v Jugoslaviji, tako pri ljudstvu, kakor pri odločilnih činiteljih. Zbližev anje med Jugoslavijo in Madžarsko gre spontano svojo pot. Razvija se mirno in dosedaj brez formalnih političnih sporazumov. Razpoloženje za to zbližanje je med Madžari izborno, saj jim je danes meja napram Jugoslaviji najbolj prijateljska. Tudi regent Horthy ne zamudi nobene prilike, kjer lahko podpre to politiko medsebojnega zbliževanja.«

Ugleden nemški gost v Zagrebu

K otvoritvi zagrebškega velesejma, o katerem smo že poročali, je prispel v Zagreb tudi profesor dr. Hunke iz Berlina. Dr. Hunke je predsednik propagandnega sveta nemškega gospodarstva in on je bil, ki je povabil gospodarske novinarje iz Jugoslavije v začetku marca na študijsko potovanje po Nemčiji.

Svoje bivanje v Zagrebu je dr. Hunke porabil za informativno predavanje pred zagrebškimi novinarji in predstavniki hrvatskega gospodarstva. Izvajal je, da je velika udeležba Nemčije na beograjskem in zagrebškem velesejmu dokaz produkcijske sile nemškega gospodarstva. Svetovni gospodarski sistem se danes lomi. Država za državo mora izdajati omejitve za mednarodno trgovino. To so negativni pojavi. V pozitivno smer je treba stremeti s tem, da delamo za kontinentalno evropsko gospodarsko zajednico, za katero so položeni temelji že v večletnem sistematičnem sodelovanju Nemčije in jugovzhodne Evrope na gospodarskem polju. Nemška težnja za avtarkijo ne pomeni izolacije ali zapiranja napram sosedom. Ni države, ki bi mogla obstojati brez vsakih gospodarskih zvez z inozemstvom. Gospodarsko sodelovanje tudi ne znači politične odvisnosti, temveč predstavlja sodelovanje suverenih svobodnih narodov.

Popravki po zakonu o tisku

O popravkih in popravkarjih vladajo v naši javnosti še mnogokje nejasni pojmi. Tiskovni zakon obvezuje urednike listov, da morajo objaviti doposlane jim popravke uradov in zasebnikov, nanašajoče se na činjenice, uvrščene v listu in nanašajoče se na dotičnega, ki popravek pošlje. Popravek se mora natisniti najkasneje v dveh dneh, ko ga urednik sprejme, brez vsakih dostavkov in v onem delu novin, v katerem je bilo besedilo, ki se nanj popravek nanaša.

Zakon je predvidel gotove garancije proti zlorabi popravkarske pravice. Če je minilo šest tednov, odkar je bilo prvotno besedilo objavljeno, če popravek obsega kaznivo dejanje ali če je nevljudno napisan, ga sme urednik zavrniti. Končna odločitev pripada sodišču. Največ zlorab je bilo svojčas s tem, da so popravkarji raztegnili svoje popravke »v nedogled« in se na ta način skušali maščevati nad novinami. Zakon iz leta 1929. je take zlorabe onemogočil z odredbo, da noben popravek ne sme biti več nego dvakrat večji od stavka stvari, ki se popravlja. To je bila važna določba. Dogajalo se je namreč, da so popravkarji v svojih popravkih razpravljali o vsem mogočem, iznašali svoja razmišljanja in svoje posebne poglede na stvar, o kateri je bilo v prvotnem besedilu govora., vlačili so v svoje popravke tudi tretje osebe, napadali jih ali se celo iz njih norčevali in tako izzivali nove popravke. Zelo priljubljene so bile razne večinoma zelo neduhovite zafrkacije in mnogi popravkar je svoj popravek smatral za dobrodošlo priliko, da hvalisa sebe in da si dela reklamo. Seveda taki popravkarji večinoma niso niti slutili, da so njihovi popravki izzvali v javnosti ravno nasproten vtis od onega, ki so ga hoteli izzvati. Mislili so, da bodo iztresli svojo nejevoljo nad listom, ki je iznesel kakšno njim neugodno stvar, in računali so, da bodo uredniku ali listu napravili nevšečnosti — a v stvari so običajno le sebe samega osmešili in s svojo gostobesednostjo potrdili, da bo točno ono, kar popravljajo.

Takim zlorabam je poskušal zakon iz leta 1929. s svojim predpisom glede dolžine popravka napraviti konec. Odredba se je pokazala za dobro. Leta 1929. je bila delno spremenjena. Danes velja določba o dolžini popravka le za privatne popravke, za uradne pa ne več. Glede uradnih popravkov je sedaj v veljavi nova odredba, ki določa, da se mora sprejeti v list vsak popravek, ki ga pošlje oblastvo, brez ozira na njegovo dolžino. Ostali predpisi glede popravkov veljajo tudi za uradne popravke.

Balkan še ni v nevarnosti

Sofijski »Mir« je objavil članek o novem razvoju evropske vojne in o možnostih njenega razširjenja. Glede Balkana piše list med drugim:

»Položaj na Balkanu lahko presojamo mirno. Velesile imajo vsaka iz svojih posebnih razlogov interes, da ohranijo mir na tem predelu. S svojo zdravo politiko nevtralnosti pa tudi balkanske države po svoje pomagajo k preprečenju zapletljajev. V tem položaju ni torej neposredne nevarnosti za nastanek novega bojišča na Bližnjem vzhodu ali na Balkanu. Seveda pa ne more nihče v naprej vedeti, kako se bodo dalje razvijali dogodki okoli nas. Naravna želja vseh nevtralcev je, da bi ostali izven sedanjega konflikta. Toda samo želje ne morejo zadoščati. Mali narodi morajo vedeti, da se zapletljaji često porode mimo njihove volje. Zato se morajo z vsemi svojimi silami pripraviti na najbolj neprijetna presenečenja.«

V sofijski »Zori« pa smo v isti zvezi čitali tole potrebno opozorilo:

»Male države morajo zastaviti vse svoje sile za ohranitev notranjega reda in morale svojih državljanov. Vsakdo mora danes vedeti, da služijo razprave samo ubijanju časa, medtem ko gre sedaj za to, da pridobimo čim več časa za ojačenje materialne in moralne obrambe države.«

Poskušen samomor Slovenke v Šibeniku

Šibenik, 29. aprila. o. Tu je skušala izvršiti samomor 30letna Vera P., po rodu Slovenka. Neki policijski agent je čul, ko je klicala skozi okno nekim pasantom. Odšel je v hišo, ko pa je prišel v njeno stanovanje, je brez pojasnila odhitela v kuhinjo, pograbila velik nož in se dvakrat zabodla v srčno stran. Prepeljali so jo takoj v bolnišnico kjer pa dvomijo ali ji bodo mogli rešiti življenje.

SPORT

Pred prvim zaključkom domačega prvenstva

Tekmovanja za točke SNZ se bodo končala prihodnjo nedeljo — Kakšno je stanje od pretekle nedelje?

Skoraj obenem s tekmovanjem v obeh ligah, ki se je končalo minulo nedeljo, bo tudi pri nas doma končano tekmovanje v posameznih skupinah I. razreda. Ker je ostal sistem prvenstvenih tekem do jesenske sezone nespremenjen, bodo po končanem tekmovanju v skupinah najboljši klubi iz vseh treh skupin tekmovali še dalje v ožjem tekmovanju, ki bo dalo letošnjega nogometnega prvaka Slovenije.

Kakor rečeno — je potreben do zaključka v vseh treh skupinah prav za prav samo še en termin, in sicer nedelja 5. maja, ko bodo na sporedu naslednja srečanja: v ljubljanski skupini: Reka—Bratstvo, Hermes—Jadran, Svoboda—Disk, in Kranj—Mars, v celjski skupini Olimp—Celje ter v mariborski skupini Železničar—ČSK in Mura—Rapid. Po teh 7 tekmah bo ostala neodigrana samo še svoječasno odložena tekma med Mariborom in Muro, ki pa bržkone ne bo mogla več bistveno vplivati na vrstni red klubov v tabeli, posebno v primeru, če bo na papirju boljši Rapid dobil nedeljski dve točki pri Muri.

Pretekla nedelja v prvenstvenih tabelah vseh treh skupin, — kakor je na kratko poročalo že ponedeljsko »Jutro« — ni prinesla nobenih velikih sprememb. Do majhne rošade je prišlo samo v vrhu ljubljanske skupine, kjer se je moralo Bratstvo zaradi poraza proti Kranju spet pomakniti za eno mesto niže, vendar pa bi kot tretjeplasirano še zmerom prišlo v poštev za ožje tekmovanje kakor tudi za vstop v bodočo slovensko ligo. V celjski skupini sta vrhnja dva kluba podelila točki, tako da bo zdaj odvisno od zadnjega srečanja v tej skupini, nedeljske tekme med Olimpom in Celjem, kateri izmed obeh klubov bo zasedel važno drugo mesto v tej skupini. V mariborski skupini je ostal vrstni red kakor je bil, vendar sta si Železničar in posredno tudi Maribor zaradi zmage prvega nad Muro precej ojačila sedanji poziciji.

Zaradi boljšega pregleda objavljamo v naslednjem še tabele po posameznih skupinah:

Ljubljanska skupina

Kranj	13	9	3	1	39:18	21
Mars	13	9	1	3	34:29	19
Bratstvo	13	8	2	3	44:24	18
Hermes	13	6	3	4	40:24	15
Jadran	13	4	4	5	27:28	12
Reka	13	2	3	8	18:36	7
Disk	13	2	2	9	29:44	6
Svoboda	13	2	2	9	18:46	6

Celjska skupina

Amater	8	5	3	0	24: 9	13
Olimp	7	4	2	1	22:11	10
Celje	7	4	1	2	21:14	9
Hrastnik	8	2	1	5	14:17	5
Atletik	8	0	1	7	9:39	1

Mariborska skupina

ČSK	9	8	0	1	31:13	16
Železničar	9	6	1	2	19: 8	13
Maribor	9	4	0	5	16:17	8
Rapid	9	3	0	6	15:19	6
Gradjanski	9	2	2	6	13:31	6
Mura	8	2	1	5	14:20	5

Prvenstvo II razreda

V ljubljanski skupini II. razreda so bile v nedeljo odigrane tri tekme in sicer: Grafika—Mladika 2:0, Korotan—Adrija 8:1, Moste—Slavija 3:1.

Razvrstitev klubov v tej skupini je naslednja:

Grafika	9	8	0	1	21: 7	16
Korotan	9	6	0	3	32:13	12
Moste	9	6	0	3	31:18	12
Mladika	9	4	1	4	23:20	9
Slavija	9	2	1	6	8:21	5
Adrija	9	0	0	9	8:44	0

Grafika je dokončni prvak, borba za drugo mesto pa se nadaljuje med Korotanom in Mostami. V tej skupini se igra še eno kolo tekem v nedeljo dne 5. maja in sicer: Grafika—Korotan, Moste—Mladika, Adrija—Slavija. Šele po izidu teh tekem bo gotovo, kateri klub bo zasedel drugo mesto in se s tem kvalificiral za vstop v I. razred.

★

ISSK Maribor v Čakovcu. Preteklo nedeljo je gostovala nogometna enajstorica ISSK Maribora v Čakovcu, kjer je odigrala proti Čakovečkemu SK prijateljsko nogometno tekmo, ki se je končala z zmago ČSK v razmerju 1:0 (1:0) (in ne, kakor smo pomotoma poročali v ponedeljkovi izdaji 7:0). ISSK Maribor je imel stalno terensko premoč, toda napadalci so zastreljali vse zrele prilike.

Kaj bo z reorganizacijo našega tenisa?

Nekaj misli pred ustanovitvijo samostojne teniške organizacije slovenskih teniških klubov

Politični sporazum med Srbi in Hrvati je prinesel s seboj tudi reorganizacijo v našem sportu, ki se je moral prilagoditi novim razmeram. Vodilno vlogo pri ustanavljanju novih narodnih in na svojem ozemlju samostojnih sportnih zvez so imeli Hrvati, ki pa teh načel niso izvajali v vseh sportnih panogah dosledno. Tako je ostalo na primer glede vrhovnega vodstva vse pri starem v teniškem sportu. Jugoslovenski teniški savez s sedežem v Zagrebu seveda ne bo dal pobude za kakšno spremembo, v tej smeri, ker ga drže zagrebški klubi z ATK na čelu, ki jim današnje stanje prija. Hrvati sploh zelo dolgo niso ustanovili svoje lastne narodne zveze, čeprav je de facto že davno obstojala v obliki »Hrvatske lige, kateri ni bilo treba drugega kakor spremeniti ime.

Prvi so ustanovili svoj zvezo Srbi. Vest o ustanovitvi ni napravila v Zagrebu razveseljivega vtisa, ker je oznanila nov veter kot posledico novih razmer. Čeprav je ministrstvo za telesno vzgojo odobrilo pravila Srbske teniške zveze, so Hrvati na redni letni seji napadali to novo ustanovo kot ilegalno in celo grozili s tožbo na državni svet, pri čemer je pa tudi ostalo.

V splošnem se strinjajo vsi, da je treba naš tenis reorganizirati in je le sporno — kako. Pri vsem tem pa se le zdi da Hrvatom do reorganizacije v pravem smislu ni, ker sicer ne bi tako ogorčeno napadali ustanovitev Srbske teniške zveze. Čisto verjetno je, da jim diši »reorganizacija« v stilu one pri table-tenisu. Ta je bila namreč taka, da se je sestal savez, ki so ga imeli v rokah Zagrebčani, in samega sebe izbral za Vrhovni savez kraljevine Jugoslavije. Gospodje si pač niso belili glave z načrti in razpravami glede reorganizacije, temveč so si stvar močno poenostavili.

S takšno reorganizacijo našega tenisa ne bi niti Srbi niti Slovenci nič pridobili Hrvati pa vse obdržali; z eno besedo ostalo bi vse pri starem. Edino kar bi se morda izpremenilo bi bilo ime podsaveza v savez, ki bi lahko nabiral članarino pri klubih, in jo pošiljal potem savezu, namesto neposredno kakor dozdaj. Take reorganizacije Slovenci ne želimo! Danes zahtevajo i Slovenci i Srbi pravico do soudeležbe v vodstvu saveza; in to polnopravne udeležbe, ne pa drobtinico v obliki kakega odborniškega mesta. Saj s tem ne odrekajo Hrvatom njihovih pravic, njihove trenutne vodilne vloge v tem sportu toda zdaj gre za ustanovitev treh enakopravnih zvez v prav enakem smislu kakor so jo v politiki in številnih ostalih panogah zahtevali Hrvati sami.

Pri Slovencih v tem pogledu še ni bilo storjeno mnogo. Iz mariborskih teniških krogov smo nedavno prejeli vest, da so tamkaj prvi sprožili vprašanje ustanovitve Slovenske teniške zveze in bodo, ko bodo pripravljalna dela končana, pohiteli s sklicanjem ustanovnega občnega zbora. Ta pobuda je vredna vsega priznanja, saj je gotovo, da je od dobre organizacije na znotraj odvisen tudi napredek vsake sportne panoge na terenu. Slovenija je dala že precej dobrih teniških igralcev, ki pa se zaradi preozkega okolja niso mogli razvijati dalje, mnogo talentov pa se je prav zaradi tega tudi izgubilo. Ko pa bomo Slovenci imeli svojo teniško zvezo, bomo lahku uveljavili tudi svoje materialne zahteve pri vrhovni zvezi in pristojnem ministrstvu ter tako prišli vsaj do nekaj sredstev za organiziranje turnirjev, vzgojo igralskega kadra in propagando za teniški sport. S.

Občni zbor kluba „Golf na Bledu"

Dne 15. maja t. l. ob 11. dop. bo v knjižnici palače kr. banske uprave dravske banovine v Ljubljani, Bleiweisova cesta, II. nadstr., občni zbor kluba »Golf na Bledu«, Ljubljana z naslednjim dnevnim redom:

1) Predsednikov nagovor, 2) Poročilo upravnega odbora, 3) Predložitev računskega zaključka za leto 1939., 4) Poročilo nadzornega odbora in podelitev absolutorija, 5) Proračun za leto 1940., 6) Volitve, 7) Raznoterosti. (—)

Table-teniški turnir za prvenstvo Ljubljane

Prvak med seniorji je bil Žarko Dolinar, član zagrebškega Haška, med juniorji pa Celjan Vrečič

V soboto zvečer se je začele, včeraj po celodnevnem igranju pa končalo tableteniško tekmovanje za prvenstvo Ljubljane, ki so ga imeli na Rakovniku v izvedbi SK Korotana. Za turnir je vladalo med tekmovalci veliko zanimanje, saj jih je vsega nastopilo 76, ki so bili iz 9 klubov: Korotana, Hermesa, Planine, Zagreba, Mure iz Murske Sobote in še SK Celja. Zanimivo je, da razen v mladinski skupini ni uspelo nobenemu Ljubljančanu osvojiti prvenstva, ki so šla večinoma v Zagreb (v glavnem posledica tega, da so Hermežani poslali na prvenstvo samo enega tekmovalca — ne Marinka).

Slovesna otvoritev turnirja je bila včeraj dopoldne ob 10. s priložnostnimi pozdravi in nagovori, med njimi tudi zastopnika pokrovitelja ljubljanskega župana. Organizacija prireditve je bila dobra, ki jo je predvsem omogočila razdelitev vsega tekmovanja v štiri sobe in na pet miz.

Med seniorji so se od 44 tekmovalcev plasirali v finale Dolinar (Hašk), Strojnik (Planina). Blaži (Urania) in Proházka (Urania) ter nato med seboj odigrali turnir za mesta. Prvo mesto je zasluženo zasedel bivši drž. prvak Dolinar, ki je imel posebno veliko opravka z Blažijem. Dolinarju je slednji le uspelo, da je svojega rivala premagal z 21 : 11, 21 : 18. Tudi pri juniorjih je bila huda borba za zmago med Vrečičem (Celje) in Bradeškom (Korotan). Bradeško je imel zmago skoraj že v žepu, toda hladnokrvnejši pa tudi boljši Vrečič je po težki borbi v drugem setu zmagal nadmočno še v tretjem in osvojil prvenstvo.

TEHNIČNI REZULTATI

Seniorji: 1. Dolinar, 2. Blaži, 3. Proházka 4. Strojnik Aljoša.

Juniorji (20 tekmovalcev): **Polfinale:** Vrečič : Krašovec 2 : 0, Bradeško : Tršinar 2 : 0. **Finale:** Vrečič : Bradeško 2 : 1.

Mladina: Finale: Janković (Korotan) : Škara (Mladost, Zagreb) 2 : 0.

Double (16 parov): **Polfinale:** Dolinar - Marić : Ulčar - Žganjar 2 : 0, Blaži - Proházka : Vesel - Padovan 2 : 1. **Finale:** Dolinar - Marić (Hašk) : Blaži - Proházka (Urania) 2 : 0.

Moštva (18): **Polfinale:** Hašk : Planina I. 3 : 1, Celje : Urania 2 : 3. **Finale:** Hašk (Marić, Dolinar) : Urania (Blaži, Bubanović) 3 : 0.

Lahkoatletska sekcija SK Ilirije. Drevi ob 18.15 članski sestanek, združen s predavanjem. Udeležba obvezna!

SK Reka. Redne odborove seje, ki je določena za jutri 1 maja ne bo zaradi odsotnosti nekaterih odbornikov. Prihodnja seja bo sklicana pismeno. Tajnik.

Sportska revija št. 21 je spet vsa polna najbolj aktualnih slik o zadnjih sportnih dogodkih doma in na tujem ter vsebuje celo vrsto kratkih sestavkov iz vseh sportnih panog. Na slovenski strani čitamo o najstarejšem nogometašu, sodniškem kadru v Sloveniji, o pričetku plavalne sezone, o komaj 22 igriščih v Sloveniji itd. Revija pridobiva od številke do številke na pestrosti in jo moremo priporočiti vsakomur, ki se zanima za sportno življenje pri nas. Posamezne številke so po 3 din.

Pomagal Vam bo

Znani pisec in raziskovalec okultnih ved F. T. Karmah Vam **brezplačno napove Vašo prihodnost.** Razen važnih dogodkov iz preteklosti vam pove tudi vse vaše odnose do ljudi, **zakona, loterije, trgovine in vseh važnejših dogodkov sedanjosti.** Njegov nasvet vam bo prinesel zaželjene uspehe

v življenju. Zahvalne izjave, ki jih vsak dan prejema s celega sveta, dokazujejo nenavadno zanesljivost njegovih zapovedi. — **Postavite mu nekaj važnejših vprašanj,** ki Vas zanimajo in sporočite mu točne **rojstne podatke.** Vse napovedi o Vašem življenju, ki so zgoraj omenjene, boste dobili popolnoma **brezplačno,** če boste pri piscu kupili njegovo najnovejšo knjigo **»NAŠ ŽIVOT I OKULTNE TAJNE«. Knjiga stane samo Din 30.—,** denar pa se pošilja na **ček. račun št. 17455,** na točni in stalni naslov **F. T. KARMAH, ŽALEC.**

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

HIŠNI SLUGA

se sprejme v stalno službo na deželi (hotel). Vajen mora biti vseh domačih del in manjših popravil. Prednost ima mizar. Vsa oskrbna v hiši. Ponudbe pod »Sluga« na ogl. odd. Jutra. 11419-1

Saldakontistinjo

popolnoma samostojno, z večletno prakso, sprejme veletrgovina. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Saldakontistinja«. 11739-1

Kot vzgojiteljica

dobi takoj mesto gospodična z znanjem hrvatskega jezika k dveletnemu fantku. Obširne ponudbe s fotografijo in prepisi spričeval na naslov: Nelly Bokor, Novi Sad, Petra Zrinjskog 10. 11729-1

Trgovskega pomočnika

ali pomočnico z dobrim spričevalom sprejme takoj ali pozneje Sever & Co., Ljubljana. 11728-1

Vrtnarja

pridnega, sprejmem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11751-1

Brivskega pomočnika

mlajšega, vojaščine prostega sprejme Knof Rudolf, Tyrševa 15, Ljubljana. 11756-1

Službe išče

Beseda 50 par, davek 3 din, ter 3 din za šifro ali dajanje naslova. — Najmanjši znesek dni 15.

Službo natakarice

v Ljubljani iščem. Vestna, poštena, z znanjem nemščine. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11745-2

Pouk

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Francoščina in nemščina

Uspešen pouk in priprava za izpite (mature) nudi pedagoginja. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Praksa«. 11721-4

Prodam

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Prodam pult

pripraven za čevljarje in čizo. I. Kavčič, Gradišče štev. 5. 11741-6

Avto, moto

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Motor

Ardie 200 ccm popolnoma nov, naprodaj izpod cene. Poizve se gostilna »Bavarski dvore, Tyrševa 31. 11747-10

Dva pisalna stroja

novejša modela, fotoaparat »Kinema« snemalna kamera film, radio aparat »Blaupunkte, gramofon, dvajset plošč, avtogume: dve rabljeni ena nova 500 — 16, »National« blagajna, foto: Billyrekord 6X9 zelo ugodno naprodaj. — Ogled: Ostrožnik, trgovina, Pasaža 11755-10

Prehrana

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Dojenčka sprejmem

v nego proti primerni nagradi. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod značko »Diplomirana«. 11763-14

Kolesa

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Moško kolo

skoraj novo, s širokimi gumami prodam. Počkaj, Kobaridska 38/II. 11152-11

Oblačila

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Pomladne plašče kostume in obleke

Vam po meri najboljše izdela tvrdka GORIČAR, Sv. Petra cesta. Na zalogi velika izbira štofov, volnenega in svilenega blaga. 11204-13

Kapital

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Hranilne knjižice

Kmečkega hranilnega in posojilnega doma, Ljubljanske kreditne banke, Prve hrvatske štedionice in 3 odst. obveznice prodaja komanditni zavod Maribor, Aleksandrova cesta 40. 11378-16

Hranilne knjižice vrednostne papirje

najugodneje prodate pri **Bančno Kom. Zavodu, Maribor,** Aleksandrova 40. 6916-16

Lokali

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Skladišče

Za mesec oktober oddam večje poslovne prostore na Bleiweisovi cesti. Več se izve pri Gregorec 46a, Ljubljana. 11281-19

Brivski lokal

primeren tudi za trgovino ali obrt. Prisojna ulica 1, visoko pritličje. 11735-19

Posest

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Posestvo

oddaljeno od Brežic ½ ure zidana hiša z gospodarskim poslopjem, njive, travniki, vinograd gozdovi in pašniki naprodaj radi odseljenja. Na dopise ne odgovarjam.— Cirnski Josip, lesna trgovina Brežice. 11311-20

Pestanovanjsko hišo

v Šiški prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11734-20

Hiša z vrtom

in gostilno v hiši naprodaj na prometnem kraju. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11725-20

Zamenjam hišo

dvostanovanjsko, enonadstropno, v Zg. Šiški, vredno 150.000, za večjo do vrednosti 250.000. Polovica gotovina, ostalo hipoteka. Nasloviti: Franjo Habicht, Beli Manastir. 11730-20

Kupim večjo parcelo

v bližini Ljubljane, prednost center. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Posredovalci izključeni«. 11723-20

V Žalcu

prodam krasno kmetsko posest. Veliko hmeljskih nasadov. Prodam tudi posamezne dele. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod značko »Ugodno«. 11759-20

Stanovanje išče

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Trisobno stanovanje

mansardno, komfortno, v bližini bežigrajske gimnazije, oddam 1. avgusta za 350 din manjši družini. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Mirno stanovanje«. 11439-21

Enosob. stanovanje

oddam mirni stranki. Vprašati: Aljaževa 11, Spodnja Šiška. 11750-21

Trisobno stanovanje

s pritiklinami, oddam za maj. Ogled in informacije od 12. do 15. v Slomškovi ulici 7/I. levo. 11731-21

Stanovanja išče

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Večje stanovanje

6 do 10 sob ali dvoje stanovanj skupaj iščem za avgust ali prej. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sončno stanovanje«. 10773-21a

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Sobico

oddam gospodu za 130 din mesečno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11733-23

Opremljeno sobo

oddam boljši osebi, Resljeva 30, Novak, pritličje. 11752-23

Opremljeno sobico

s posebnim vhodom, z uporabo kopalnice, oddam. — Tyrševa cesta 69a/3, desno. 11753-23

Opremljeno sobo

blizu vojaške bolnice (Kodeljevo) z lepim razgledom poseben vhod, oddam boljšemu gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11758-23

Sobe išče

Beseda 50 par, davek 3 din, ter 3 din za šifro ali dajanje naslova. — Najmanjši znesek dni 15.

Iščem sobo

opremljeno, s separiranim vhodom s stopnišča za 15. maj. Kraj: Bežigrad, Šiška ali center. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sončna soba«. 11740-23a

Glasbila

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Klavir

prodam radi selitve, zelo poceni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11754-26

Izgubljeno

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

25. IV. izgubljen zlat prstan

damski, s kamni naj najditelj odda proti nagradi na policiji. 11746-28

Siva jopica

od kostuma zgubljena na poti od Št. Vida do Ljubljane. Nagrada 100 din. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11748-28

KDOR ZIDA

dobi ves stavbeni material pri

„MATERIAL"

trgovina s stavbnim materijalom

lastnik: MIRO VOVK,

Ljubljana — Tyrševa cesta 36-a

telefon 27-16 — Brzojavi MATERIAL

Ženitve

Vsaka beseda 2 din; davek 3 din. Za dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 20 din.

Resnega znanja

s starejšim učiteljem želi istotaka uradnica. Le resne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Maj v samoti«. 11744-25

Dražbe

Javna sodna dražba

se bo vršila 1. maja t. l. ob 15. uri popoldne na Celovški cesti št. 141 nadaljevanje v Vižmarjih št. 110. Prodalo se bo: 1 zidana delavnica, prikladna za vsako obrt, 1 motorno kolo, radio aparat in razno pohištvo. 11743-32

SPORTNI JOPIČI, POLETNE HLAČE, NEPREMOČLJIVI PLAŠČI TRENCH ZA DAME IN GOSPODE

Velika izbira Nizke cene

MAGAZZINI DEL »CORSO«

Trieste

Corso V. Em. III. Nr. 1 — Galleria Portici Mercanti Nr. 3

PREMOG

KOKS — DRVA

nudi

I. Pogačnik

BOHORIČEVA 5

Telefon 20-59

Postrežba brezhibna

SREBRO, DRAGE KAMNE

in vsakovrstno

ZLATO

kupuje

po najvišjih cenah

JOS. EBERLE,

Ljubljana, Tyrševa 2 palača hotela »Slon«

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poljanski nasip 4-6

Prulnica — Svetlobna

Dragocenos

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah

ČERNE juvelir Ljubljana, Wolfova ulica

"Moj mož ni mogel verjeti svojim očem!"

izjavlja gospa Gaby Wagner,

"PRAVI, DA SEM VIDETI ZA 10 LET MLAJŠA. EVO, KAKO SEM TO DOSEGLA."

Fotografija gospe Wagner pred vporabo nove kreme za kožo Tokalon z Biocelom.

Fotografija gospe Wagner, ki kaže presenetljivo izpremembo v nekaj tednih.

"Zdi se mi res kakor čudež«, to so bile Vladkove besede. Še pred dvema mesecima sem imela brazde in gube na čelu, okrog oči in ust — imela sem res videz »žene v srednjih letih«. Danes se vse prijateljice divijo moji jasni dekliški polti brez vsake gube. Vsem rečem, naj kakor jaz vporabljajo hrano za kožo Tokalon z Biocelom. Nekatere so se mi posmehovale, dokler niso same poizkusile. Ko so videle presenetljive učinke, so tako navdušene, kakor sem jaz.«

Vporabljajte za vsako noč rožnato hrano za kožo Tokalon, ki vsebuje Biocel, iznajdbo glasovitega dermatologa. Biocel je vitalni element mladosti, pridobljen iz kože mladih živali — enak je dragocenim in prirodnim hranilnim elementom v Vaši lastni koži. Čez dan vporabljajte belo kremo Tokalon, ki napravi kožo jasno in gladko ter jo očisti od zajedalcev in razširjenih znojnic. S kremami Tokalon so zajamčeni uspešni rezultati, ali pa se denar vrne.

RADIO

Torek, 30. aprila

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 11: Šolska ura: Trboveljski slavček (g. L. Mrzel). — 12: Mandoline in balalajke (plošče). — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 18: Zbor orglarske šole. — 18.40: Vrhunec verskega življenja: Ljubezen (g. F. Terseglav). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Vpliv nacionalizma na umetnost (dr. Drago Cvetko). — 19.40: Objave. — 19.50: Deset minut zabave (Fr. Lipah). — 20: Spomin Zrinjskemu in Frankopanu. — 21.15: Dvořakovi »Slovanski plesi« (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Slavni slovenski skladatelji (plošče).

Beograd 19.40: Tamburaški zbor. — 20.10: Narodne pesmi. — 20.50: Godalni kvartet. — 22: Lahka glasba. — **Zagreb** 17.15: Plošče. — 20: Prenos opere iz Narodnega gledališča. — 22.20: Ples. — **Sofija** 18.45: Mali orkester. — 20: Komorna glasba. — 21: Ruske romance. — 21.55: Plošče. — **Praga** 20.05: Koncert češke filharmonije. — 22.20: Pester spored. — **Pariz** 20.30: Simfonični koncert. — 22.20: Lahka godba. — 23.15: Petje. — **Rim** 17.15: Ples. — 21: Simfonični koncert. — 23.15: Ples. — **Berlin** 19.30: Drobne melodije. — 20.15: Pester spored. — 23: Komorni koncert. — 24.10: Nočna oddaja.

---

†

Nenadoma je danes preminul naš zvesti član, brat

JERNEJ NOVELLI

K večnemu počitku ga bomo odnesli iz hiše žalosti v Mali vasi, dne 1. maja t. l. ob 5. uri popoldne na pokopališče v Stožicah.

JEŽICA, 29. aprila 1940.

SOKOLSKO DRUŠTVO JEŽICA

---

†

Naša iskreno ljubljena predobra mama, babica, prababica, sestra, teta, tašča in svakinja, gospa

TONČKA KOŠIR

roj. JUVAN

VDOVA TRGOVCA IN POSESTNIKA

je danes, dne 28. aprila zjutraj, previdena s tolažili svete vere za vedno zatisnila svoje trudne oči.

Gospod, ki si jo milostno rešil njenega velikega trpljenja sprejmi jo dobrotno v svojih dvorih.

Na njeni zadnji poti jo sprejmemo v torek, dne 30. aprila ob 5. pop. iz hiše žalosti, Mestni trg 1, na mestno pokopališče, kjer jo položimo k večnemu počitku v rodbinsko grobnico.

Prosimo tihega sožalja.

ŠKOFJA LOKA, dne 28. aprila 1940.

V globoki žalosti družine:

KOŠIR, GORJANC, dr. GANTAR, THALER, GUZELJ, JUVAN

---

†

V neizmerni žalosti potrti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš nadvse ljubljeni nepozabni soprog in brat, svak, gospod

ARMIN GRAD

lesni trgovec in rez. peš. podporučnik

danes nenadoma umrl v najlepši moški dobi.

Pogreb blagopokojnega bo v sredo, dne 1. maja ob pol 4. uri pop. izpred hiše žalosti v Mojstrani št. 20-a na dovško pokopališče.

Mojstrana, Ljubljana, 29. aprila 1940.

GIZELA GRAD vd. DERNIČ roj. RABIČ, soproga, posestnica; JANKO in BORIS DERNIČ, pastorka; AVGUST in AMALIJA GRAD, stariši; AVGUST in WALTER, brata; JANEZ RABIČ, nadzornik dvorskega lovišča in hotelir, tast; MICA ZUPAN, učiteljica, RUDI ZUPAN, trgovec, IVANKA RABIČ, REZI GRAD, svakinje in svak, ter ostalo sorodstvo.

Slavija, jugosl. zavarovalna banka naznanja, da je umrl njen bivši podravnatelj, gospod

Jakob Avšič

Ohranjen mu bo časten spomin.

LJUBLJANA, 29. aprila 1940.

Ravnateljstvo Slavije, jugosl. zavar. banke v Ljubljani

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.